

การศึกษาผลงานหนังใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี
และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลล์วิทซ์
เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์

:

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไกรสร ประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่

พฤษภาคม 2544

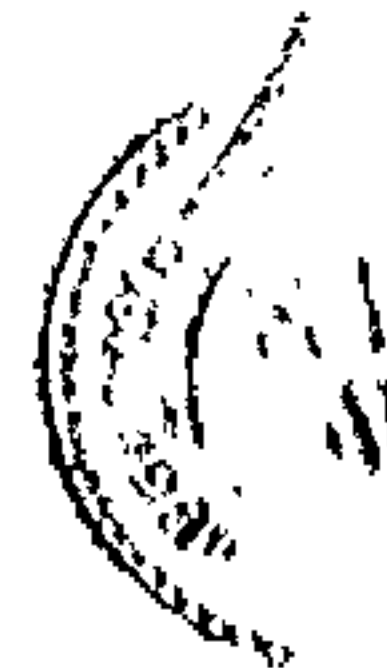
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๗๕๐. ๗

ก ๙๙๘ก

๘. ๓

การศึกษาผลงานหนังสือของ กมล ทัศนาบุญชลี
และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลล์วิทซ์
เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์

บทคัดย่อ
ของ
ไกรสร ประเสริฐ

27 ก.ย. 2544

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่
พฤษภาคม 2544

h 12015

155 683

ไกรสร ประเสริฐ. (2544). การศึกษาผลงานหนังสือของ กมล ทัศนาบุญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์ เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์. ปรินญานิพนธ์ ศป.ม. (ทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย, ศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ.

ปรินญานิพนธ์เรื่องการศึกษาศิลปะผลงานหนังสือของ กมล ทัศนาบุญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์ เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์ มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษา วิเคราะห์ ทางด้านกระบวนการ และทางด้านกลวิธีที่ กมล ทัศนาบุญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์ ได้นำมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากภาพผลงานของศิลปินทั้ง 2 โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้คัดเลือกจากกลุ่มประชากร และด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมาย จึงได้ภาพจำนวนทั้งสิ้น 14 ภาพ จากผลงานที่ทั้ง 2 ท่านได้สร้างสรรค์ไว้มากมาย และภาพที่ได้คัดเลือกมานี้ จะมีรูปแบบการแสดงออกที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

จากผลของการวิเคราะห์ในประเด็นกระบวนการของกมล ทัศนาบุญชลี พบว่า ได้นำกระบวนการการสร้างรูปทรงและสีมาใช้ในระดับที่มากที่สุด กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบจะใช้ในระดับมาก กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย ในการประกอบผลงานนั้น อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง แต่ในส่วนของการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมีระดับน้อย ในด้านของกลวิธีนั้น กลวิธีการสร้างรอยเส้นมีระดับมากที่สุด กลวิธีการสร้างพื้นผิวมีระดับมากที่สุด กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันมีระดับมากเช่นเดียวกับกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน แต่ในด้านกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงานมีระดับน้อย

จากการวิเคราะห์ผลงานของแคธี โคลล์วิทซ์ ที่ได้นำมาประกอบการวิเคราะห์นั้นจะมีกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกายในระดับที่มากที่สุด กระบวนการใช้น้ำหนักดำในระดับที่มากที่สุดเช่นกัน ส่วนกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบจะใช้ในระดับมาก กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างในระดับปานกลาง มีกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงานในระดับมากที่สุด ซึ่งได้แก่กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ ส่วนด้านกลวิธีการสร้างรอยเส้นใช้ในระดับที่มาก และกลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับปานกลาง

ในการนำผลของการวิเคราะห์มาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งมีทั้ง 2 มิติ และประเภทศิลปะจัดวางติดตั้ง ได้นำเอาประสบการณ์และฐานข้อมูลความรู้ของการวิเคราะห์มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานในศิลปะเพื่อสะท้อนเหตุการณ์ในสังคมไทย โดยเน้นการนำกระบวนการใช้น้ำหนักดำ และการจัดรูปทรงที่มีลักษณะดูคล้ายภาพ 2 ข้างที่เหมือนกัน สำหรับกลวิธีจะนำกลวิธีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน เช่น กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์ผ้าไหม แล้วยังนำวัสดุจริงมาประกอบติดตั้งรวมในผลงานด้วย ซึ่งจะมีผลงานจากศิลปะภาพพิมพ์จำนวน 11 ภาพ และผลงานประเภทจัดวางติดตั้งจำนวน 3 ชุด ชุดสุดท้ายจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ที่เสียสละในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ปี พ.ศ. 2535

ผลสรุปของการพัฒนาสร้างสรรค์ทางด้านกระบวนการนั้น ได้นำกระบวนการจัดภาพแบบการใช้น้ำหนักดำและกระบวนการใช้แสงเงาใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย มาใช้เป็นหลักของการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน ส่วนทางด้านกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน จะนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานในระดับที่น้อย

A STUDY OF KAMOL TASSANANCHALEE'S MIXED MEDIA (NANG-YAI)
AND KATHE KOLLWITZ PRINTMAKING
FOR CREATIVE ART WORK

AN ABSTRACT
BY
KRAISORN PRASERT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Fine Arts degree in Visual Art : Modern Art
at Srinakharinwirot University
May 2001

Kraisorn Prasert.(2001).*A Study of Kamol Tassananchalee's Mixed media (Nang-Yai) and Kathe Kollwitz's Printmaking for Creative Art Work*. Master thesis, M.A. (Visual Art : Modern Art). Bangkok : Graduate School,Srinakharinwirot University.Advisor Committee : Asst. Prof. Amnard Yensabye, Assoc. Prof. Dr. Wiroon Tungcharoen.

The objective of this research is to study and analyze layout processes and techniques used by Kamol Tassananchalee and Kathe Kollwitz to creative their art work. Three art experts are invited to select the paintings of both artists by specific sampling.Fourteen artworks, thus,are chosen from a number of exceptional art works.

The results are presented in each artist,i.e. Kamol Tassananchalee and Kathe Kollwitz. The former's works show that the layout process of shape and color is used at the highest level,the flat horizontal plain at the high level; the patterns derives from Thai culture as well as the position of image and empty space at the moderate level whereas.The shape of face and shape of body at the low level. The techiques,on the other hand,of line racing and surface painting are used at the highest level; color brush painting and real material decorating at the high level but printing technique at the low level.The latter's works reveal that the layout process of shade of face and shape of body is used at the highest level as well as black weighting;flat horizontal plain at the high level; the position of image and empty space at the moderate wood cutting, lithography and etching;line racing at the high level; surface painting at the moderate level.

The analytical result are adopted as the database to improve and develop art works involving dimentional atr and installation art.The database and experience taken to create the art for Thai society reflection are focussed on the layout process of black weighting and the symmetrical shape arrangement.The technique of printing such as etching , silk screen and real material decorating is used,i.e. eleven printings and three sets of installation art and the last sets about of the bad May crisis in 1992.

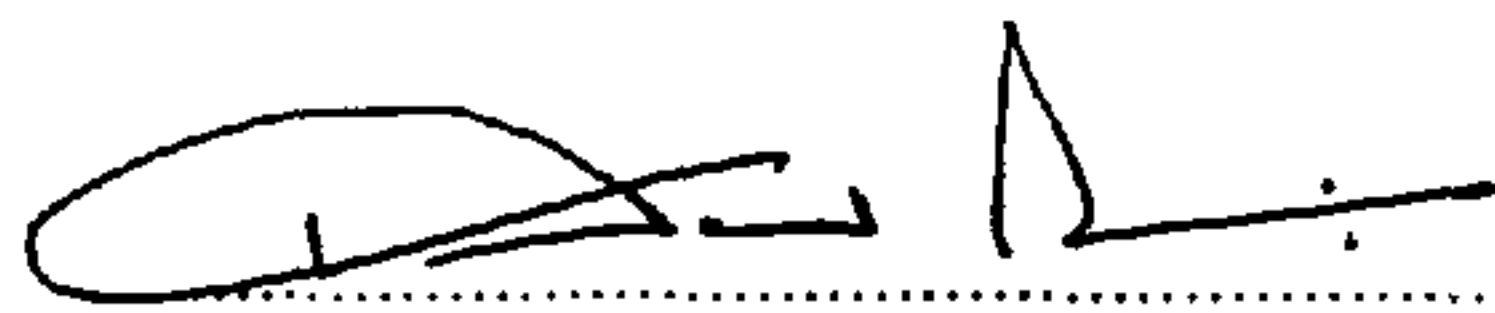
In conclusion,the black weighting and the shade of face and shape of body are mainly stressed for art work development.While the technique of paint brush painting is used at the low level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

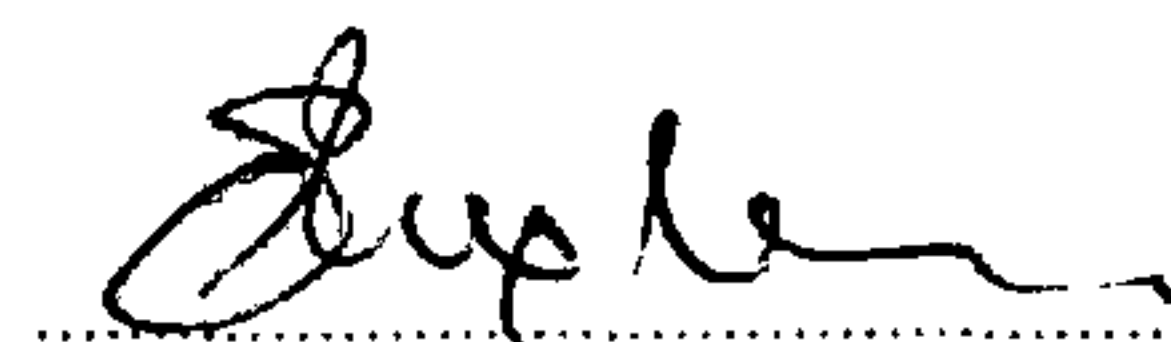
การศึกษาผลงานหนังสือของ กมล ทัศนาบุญชลี
และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์
เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์

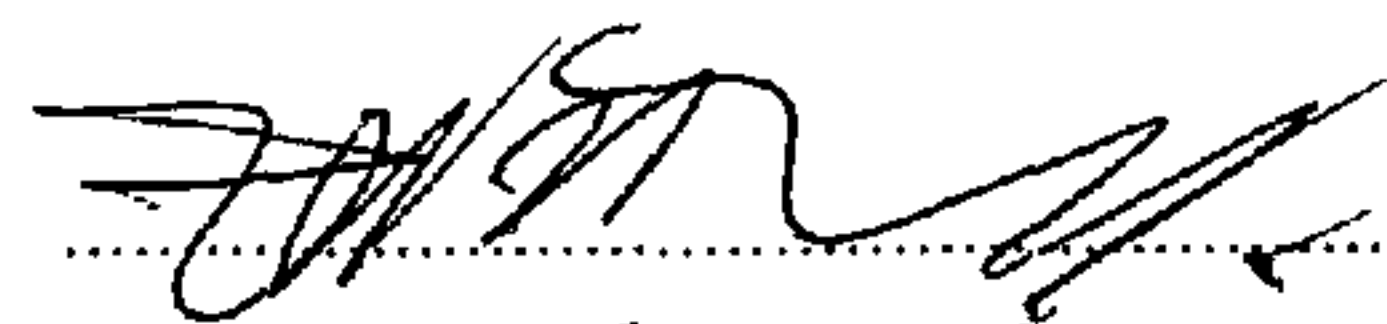
ของ
นายไกรสร ประเสริฐ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

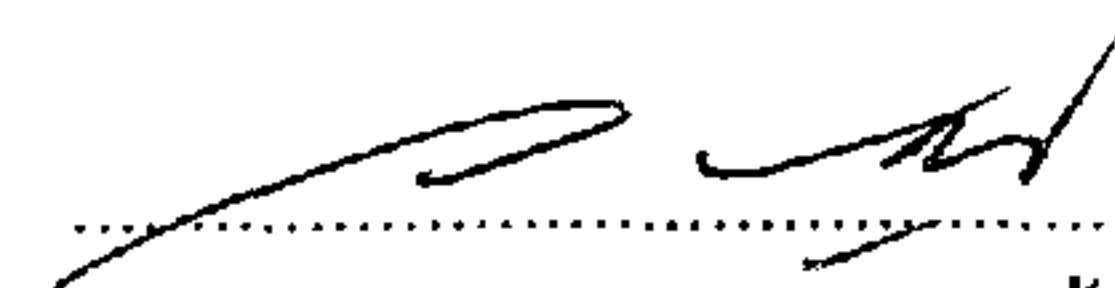

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 11..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่ ที่ได้ให้ความรู้ และข้อเสนอแนะต่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนคณาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ กรรมการ และรองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ กรรมการ ที่ได้ความกรุณาเป็นกรรมการสอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษ อารี สุทธิพันธ์ ที่ได้ให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการเรียนการสอน และคอยแนะนำและชี้แนะแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ขอขอบพระคุณ กมล ทัศนัญชลี ที่ให้ข้อมูลในการวิจัย และค้นคว้าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อัศนี ชูอรุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนา เหมวงษา อาจารย์ศรีสวัสดิ์ ศรีครากกร ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกผลงานและข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักเลขานุการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ทุกคน โดยเฉพาะคุณศิริศศิธร กัญโส ที่ได้ช่วยอนุเคราะห์ประสานงานด้านต่างๆ ให้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณพลเมืองดีที่เสียสละเพื่อสังคม โดยเฉพาะ คริสโตเฟอร์ แจ็ก เบญจกุล วีรชนพฤษภาทมิฬ '35 และคณะกรรมการญาติวีรชน พฤษภา '35

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ รวมทั้งญาติพี่น้อง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนมาโดยตลอด

ไกรสร ประเสริฐ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1/	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2/	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของ กมล ทัศนาญชลี และแคธี โคลล์วิทซ์.....	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และแคธี โคลล์วิทซ์...	9
	เอกสารและทฤษฎีของบุคคลทั่วไป และนักวิชาการ.....	20
	กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ.....	20
	กลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะ.....	24
	ทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะให้ความเห็นเกี่ยวกับผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และแคธี โคลล์วิทซ์.....	27
3/	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
	การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า.....	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	การวิเคราะห์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี.....	36
	1 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , 1995,.....	39
	2 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai ,The Goldenland, 1996-1997,.....	42
	3 ภาพผลงานชื่อ The Goldenland Series III No.1, 1996,.....	45
	4 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1997,.....	48
	5 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai ,Untiled, 1998,.....	51
	6 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1998,.....	54
	7 ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1998,	57
	การวิเคราะห์ผลงาน ของแคธี โคลล์วิทซ์.....	60
	1 ภาพผลงานชื่อ Riot, 1899.....	60

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	ภาพผลงานชื่อ Half-Length portrait of Woman Worker, with a Blue Scarf, 1903.....	63
	ภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920.....	66
	ภาพผลงานชื่อ The Scrfice, 1922-1923.....	69
	ภาพผลงานชื่อ The People, 1922-1923.....	72
	ภาพผลงานชื่อ Self-Portrait, 1934.....	75
	ภาพผลงานชื่อ Death on the road, 1934.....	78
	สรุปการวิเคราะห์ภาพผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และแคธี โคลล์วิทซ์.....	81
4	การนำข้อมูลมาพัฒนาเป็นภาพผลงานศิลปกรรมในเทคนิคผสม.....	85
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๑".....	87
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๒".....	90
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๓".....	93
	ภาพผลงานชื่อ "เก้าชีวิต".....	96
	ภาพผลงานชื่อ "โครงการศิลปะเชิดชูพลเมืองดี".....	99
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ".....	102
	ภาพผลงานชื่อ "สุขสันต์วันเกิด".....	105
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๔".....	108
	ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ#๕".....	111
	ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๑".....	114
	ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๒".....	117
	ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๓".....	120
	ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๔".....	123
	ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๕".....	126
	ผลสรุปการพัฒนาสร้างสรรค์.....	128
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	131
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	131
	ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป.....	142
	บรรณานุกรม.....	143
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	146

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปินไทยที่ไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศมีมากมายทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ศิลปินที่มีผลงานออกสู่สายตาสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น สมบูรณ์ หอมเทียนทอง สมยศ หาญอนันทสุข ทั้งสองสร้างผลงานอยู่ในประเทศเยอรมนี ส่วนศิลปินไทยที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมี ณะ เลหาภัยกุล และกมล ทัศนัญชลี ศิลปินเหล่านี้ได้พัฒนาผลงานจนเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักในแวดวงศิลปะเป็นอย่างดี มีศิลปินบางคนมีผลงานติดอยู่ในพิพิธภัณฑ์ศิลปะของอเมริกา เช่น กมล ทัศนัญชลี โดยศิลปินผู้นี้มีผลงานที่ได้รับการชื่นชมอยู่ในต่างประเทศจนประสบความสำเร็จการที่ศิลปินไทยเป็นที่ยอมรับของระดับนานาชาตินั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ศิลปินจะต้องมีความมานะพยายามอย่างสูง ผลงานต้องมีลักษณะโดดเด่นมีลักษณะเฉพาะตัว น่าสนใจและสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องถึงจะเป็นที่ยอมรับได้ กมล ทัศนัญชลี ก็ได้พิสูจน์ถึงความสามารถของศิลปินไทย ที่อยู่ในระดับนานาชาติอย่างสมภาคภูมิ การที่ กมล ทัศนัญชลี จะก้าวสู่ความสำเร็จนั้นได้ต้องสร้างผลงานอย่างต่อเนื่อง มีผลงานนำออกจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 ก่อนที่จะไปศึกษาที่สหรัฐอเมริกา ผลงานของกมล ทัศนัญชลี แบ่งเป็นช่วง พ.ศ. 2503 – 2512 ผลงานยุคนั้นจะเป็นประเพณีจิตรกรรมเป็นส่วนมาก เนื้อหาเรื่องราวก็เกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่ศิลปินสนใจ ผู้คนในปี พ.ศ. 2513 – 2517 เป็นช่วงที่ได้เริ่มศึกษาศิลปะภาพพิมพ์อย่างจริงจัง จะเห็นได้ว่าผลงานบางชิ้นที่ใช้เทคนิคทางศิลปะภาพพิมพ์เป็นการนำเสนอผลงาน เช่น เทคนิคแม่พิมพ์ไม้ และเทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรวด ซึ่งศิลปะไม่ได้แสดงออกเฉพาะผลงานศิลปะภาพพิมพ์เท่านั้น ยังมีผลงานประเพณีจิตรกรรม ที่มีสีสันที่รุนแรงอยู่หลายชิ้นซึ่งนำเสนอเรื่องราวความเจ็บปวดของสังคมชีวิตมนุษย์ในสภาพความทารุณของสงครามเวียดนาม และกมล ทัศนัญชลียังมีผลงานศิลปะภาพพิมพ์ซึ่งอยู่ในช่วงระยะหลังได้ใช้ตัวอักษรไทยหรือเลขไทยมาผสมผสานอยู่ในผลงานต่อจากนั้น พ.ศ. 2518 – 2525 เป็นช่วงเวลาที่ผลงานของกมล ทัศนัญชลี ได้รับการยอมรับและสร้างชื่อเสียงให้กับศิลปินเป็นอย่างมาก ซึ่งผลงานในชุดหลอดสี ส่วนใหญ่จะใช้เทคนิคศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรวดเป็นการสร้างผลงาน ได้ทดลองทำภาพพิมพ์ที่เป็นระนาบ 2 มิติ มาสู่ 3 มิติ ได้อย่างน่าสนใจ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นศิลปินไทยคนแรกที่ได้นำศิลปะภาพพิมพ์สามมิติ แบบลอยตัวขึ้นมา ขยายหลอดสีให้มีขนาดใหญ่กว่าของจริงอีกหลายเท่า และในหลอดสีนั้นจะพิมพ์ภาพใบหน้าของบุคคลที่มีบทบาทต่อวงการศิลปะที่ผ่านมาลงไปในหลอดสี เช่น ภาพเดวิด ไมนาลีซ่า และแวนโก๊ะ ในช่วงนี้ยังมีการใช้วัสดุจากของจริงมาประกอบติดปะ ตัดเย็บ อย่างกลมกลืน จนในที่สุดก็นำไปสู่ผลงานศิลปะในรูปแบบสื่อผสม (Mixed Media) ผลงานสื่อผสม ชุดหลอดสีนั้นจะมีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาผสมในผลงานได้อย่างน่าสนใจ และเป็นเรื่องราวสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งรอบตัวของศิลปินในการใช้ชีวิตประจำวันกับการทำงานศิลปะซึ่งรูปทรงในผลงานนั้น ศิลปินจะนำเอารูปทรงจากอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำ และวัสดุของศิลปินที่ใช้ในการสร้างผลงาน เช่น ลูกกลิ้ง หลอดสี จานสี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของศิลปะภาพพิมพ์และให้ความหมายอีกอย่างหนึ่งคือการนำรูปทรงของลูกกลิ้งมาเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงออก ตาม

ลักษณะการเคลื่อนที่ของลูกกลิ้งที่กลิ้งไปข้างหน้าแล้วต้องกลิ้งย้อนกลับมาข้างหลังอยู่เสมอเปรียบได้กับวิถีชีวิตของคนที่เดินไปข้างหน้า แล้วต้องถอยกลับมาสู่ที่เดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดังลูกกลิ้งที่กลิ้งอยู่ภายหลังได้พัฒนาไปสู่การทำศิลปะในรูปแบบของอินสตอลเลชัน (Installation) อันเป็นแนวศิลปะแบบคอนเซ็ปชวลอาร์ต (Conceptual Art) ศิลปินได้ใช้ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ทะเลทรายเป็นพื้นที่แสดงผลงานโดยใช้หลอดสีปักหัวลงไปในทรายให้พื้นทรายแทนผืนผ้าใบให้ลมเป็นเหมือนพู่กัน พัดฝุ่นสีไปตามทิศทางของธรรมชาติ ค่อยกระจายหายไปกับเม็ดทราย ศิลปินได้สร้างผลงานหลายลักษณะ ใช้ทั้งหลอดสีเป็นรูปทรงประติมากรรมน้ำพุ หลอดไฟนีออนมาประกอบในผลงาน ซึ่งอาร์รี สุทธิพันธ์ ได้กล่าวถึง กมล ทัศนาญชลี ไว้ว่า “เหตุที่กมลสร้างสรรค์งานศิลปะตอนแรก ๆ เพราะกมลนั้นพยายามที่จะทำงานศิลปะเพื่อต่อสู้กับธรรมชาติ โดยความคิดที่เอาศิลปะเข้าไปอยู่ในธรรมชาติให้ได้ เช่น เอาสีฝุ่นไปเขียนที่ทะเลทราย” (อาร์รี สุทธิพันธ์. สัมภาษณ์. 2542)

ช่วงพ.ศ. 2526 ถึง 2537 นั้น ศิลปินเริ่มมีความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทย จึงได้นำเอาสัญลักษณ์บางอย่าง เช่น ภาพพระพุทธรูป ผนังใหญ่ มาผสมผสาน ลักษณะที่เป็นเฉพาะตัว แสดงออกบนพื้นระนาบของรูปโครงสร้างผนังใหญ่ช่วงแรกจะใช้วัสดุที่เป็นกระดาษทำเองมาประกอบกับโครงสร้างที่เป็นไม้ ซึ่งในช่วงนี้ได้ใช้วัสดุหลากหลายมาก มีทั้งน็อต แผ่นไม้ เชือก ลูกคิด ผ้าใบ ลูกกัญแจ เรซิน คอมพิวเตอร์และยังใช้สื่อะครีลิด มาประกอบอีกด้วย เนื้อหานี้จะออกถึงความเป็นไทยได้อยู่ชัดเจนกว่าช่วงที่ผ่านมา จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กมล ทัศนาญชลี ได้กล่าวว่า

เริ่มนำผนังใหญ่มาแสดงสัญลักษณ์ของความเป็นไทย จะเห็นได้มีโครงร่างของผนังใหญ่มีด้ามจับ วิธีทำผนังใหญ่ก็มีผลในการสร้างผลงาน เช่น การเจาะรูของผนังใหญ่ที่เขาให้มีแสงผ่านบนผนังใหญ่นั้น ก็นำมาเป็นส่วนหนึ่งของงานชุดนี้ และได้วิธีการจากศิลปะภาพพิมพ์ คือ เส้นเวลาทำงานลงบนแม่พิมพ์โลหะกัดกรดนั้น เส้นจะลึกดูรู้สึกชุ่ม จึงได้ความรู้สึกนี้มา ทำในบนแผ่นไม้ของผนังใหญ่ โดยการใช้เหล็กเผาไฟมาจี้ ให้ลึกเหมือนกับเราทำแม่พิมพ์โลหะกัดกรดกรรมวิธีที่ต่างกันแต่ผลออกมาความรู้สึกคล้ายกันทำเป็นเส้นบ้าง ชุดขีดบ้าง กลม ๆ บ้าง หรือตัวเลขต่าง ๆ (กมล ทัศนาญชลี. สัมภาษณ์. 2542)

ในช่วง พ.ศ. 2538 – 2542 นั้นจะพัฒนาจากช่วงที่ผ่านมาโดยการนำเอาวัตถุต่าง ๆ ที่แสดงสัญลักษณ์ท้องถิ่นไทยที่ชัดเจน เช่น ปีกแมลงทับ ไม้แกะสลัก ผนังสติก และรูปทรงของช้าง นำมาเป็นส่วนประกอบในผลงาน จะเห็นได้ว่าช่วงนี้จะมีความเป็นไทยอยู่มากด้วยการเลือกนำวัตถุมาใช้ ทำให้เข้ากับรูปทรงของผนังใหญ่ได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษาวิจัยผลงานศิลปะของกมล ทัศนาญชลี เพราะเป็นศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญลักษณะผลงานในการใช้สัญลักษณ์ของความเป็นไทยออกสู่สากลได้อย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรมและสื่อผสม) ใน พ.ศ. 2540 ถึงแม้ว่าศิลปินจะไปอยู่ในต่างประเทศก็ตามผลงานก็ยังมีลักษณะของความเป็นไทยได้ชัดเจนต่างจากศิลปินคนอื่น

ในผลงานชุดหนังสือใหญ่นั้นจะแบ่งเป็นช่วง คือ 2526 - 2527 และ 2538 - 2542 ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะในช่วง 2538 - 2542 จะค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องราวและกระบวนการ ของศิลปินในชุดหนังสือใหญ่ให้ละเอียด เพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของผู้วิจัยเองโดยสร้างสรรค์ผลงานด้วยภาพพิมพ์เทคนิคผสมเกี่ยวกับเรื่องราวลักษณะของความเป็นไทยมาสร้างสรรค์ผลงาน ที่ได้จากการศึกษาวิจัยจากกระบวนการ และกลวิธี ผลงานศิลปะของกมล ทัศนากุศล

และผลงานของแคร์ล โคลลวิทซ์ ซึ่งเป็นทั้งศิลปินภาพพิมพ์ จิตรกร และประติมากร ชาวเยอรมันเกิดที่ Königsberg ในปี 2410 ตายที่ Moritzburg ปี 2488 เธอเริ่มศึกษาเขียนภาพตั้งแต่อายุ 13 ปี กับรูโดลฟ์ เมอร์ (Rudolf Mauer) หลังจากนั้นก็ศึกษากับ Emil Weyde, Stauffer-Bern, Ludwig Heterich ผลงานเริ่มแรก โคลลวิทซ์ นิยมเขียนภาพมาก แต่หลังจากนั้นเธอก็หันมาชื่นชมกับการสร้างสรรค์ภาพพิมพ์ ช่วงนั้นเธอเคยกล่าวว่า "เดี๋ยวนี้นับเป็นความยิ่งใหญ่ที่วัดไม่ได้สำหรับการแสดงออกถึงความเจ็บปวดของมนุษย์ซึ่งไม่เคยหมดสิ้น"

ภาพพิมพ์มากมายของแคร์ล โคลลวิทซ์ ให้ความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมอย่างมาก รุนแรงและเจ็บปวดตามเรื่องราวในภาพ เธอเป็นศิลปินคนหนึ่งในกลุ่มเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Expressionism) ที่นับว่างานที่ชัดในวิถีทางสังคมมากกว่าใคร ในชีวิตของเธอได้มีโอกาสคลุกคลีกับคนที่ได้รับการบีบคั้นในสังคมเบอร์ลิน จักรพรรดิไกเซอร์แห่งเยอรมันเคยเรียกงานของเธอว่า "ศิลปะต่ำทราม" (Gutter art) แต่เธอก็ชนะรางวัลยอดเยี่ยมที่ Great at the Lehrter Bahnhof ในปี 2441 ด้วยภาพพิมพ์ชุด "คนทอผ้า" (The weavers, 2438) รวม 6 ภาพ ซึ่งเป็นภาพจากละครของฮอปแมนน์ (Gerhart Hauptmann) โดยเฉพาะภาพ "จุดจบ" (The End) นับเป็นภาพที่งดงามและบีบคั้นอารมณ์มากภาพหนึ่ง เป็นภาพกรรมกรที่กำลังอุ้มเพื่อกรรมกรด้วยกันออกไปจากห้อง หลังจากที่พักพักการประท้วงแล้ว และมีหญิงผู้เป็นแม่ยืนเศร้าโศกอยู่ ปี 2442 ได้รับรางวัลที่ Dresden German Art exhibition และปี 2443 ได้รับรางวัลที่อังกฤษ

ตามประวัติความเป็นมา ปี 2434 โคลลวิทซ์ได้เข้าสู่พิธีแต่งงานและย้ายไปกรุงเบอร์ลิน ที่ซึ่งเธอต้องทำหน้าที่เป็นหมอให้กับกรรมกรผู้ยากจนแถบชานเมือง พร้อมกันนั้นเธอก็สร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเธอต่อไปจนสามารถเปิดแสดงผลงานครั้งแรกของเธอได้ในปี 2436

ระหว่างปี 2445 - 2451 เธอได้สร้างภาพพิมพ์ชุดสงครามชาวนา (Peasant's War) ขึ้นเป็นภาพที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยเทคนิคที่ซับซ้อน โดยใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่าง ช่วงนี้เองที่งานของเธอได้สะท้อนการปฏิบัติและการกดขี่ไม่เป็นธรรมในและสังคมและขยายขนาดผลงานขึ้นด้วย และสำหรับงานชุดนี้เธอก็ได้รับรางวัล Villa Romana Prize ซึ่งเงื่อนไขให้รับทุนอยู่ในฟลอเรนซ์เป็นเวลา 1 ปี ในปี 2458 เธอได้สร้างประติมากรรมขึ้นเป็นครั้งแรกจากความทรงจำของเธอเกี่ยวกับอาสน์ครผู้ล่วงลับไปแล้ว ปี 2468 โคลลวิทซ์ก็ผลิตงานชิ้นที่สองซึ่งตั้งไว้ในสุสานทหารที่ Essen-Roggeveeld เป็นรูปแสดงความเศร้าโศกของผู้เป็นแม่และพ่อ โดยใช้ตัวเธอเองและสามีสื่อแทน ถึงปี 2452 เธอก็เป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโปรเฟสเซอร์ในสถาบันศิลปะแห่งกรุงเบอร์ลิน (Berlin Academy of Art)

ภาพพิมพ์แกะไม้ชุด "สงคราม" จำนวน 7 ชิ้น ในปี 2465-2466 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปฏิกิริยาของผู้เป็นภรรยาและแม่ ปี 2468 ภาพพิมพ์แกะไม้ 3 ชิ้นชุด "คนชั้นต่ำ" (Proletariat) งานชุดนี้นับว่าเป็นชุดหนึ่งที่มีพลังสูงมาก ถึงยุคนาซีเรืองอำนาจนับแต่ปี 2476 เธอต้องสูญเสียสภาพการสอนในสถาบันศิลปะลงช่วงปี 2477 - 2478 เธอได้สร้างสรรค์ภาพพิมพ์หินชุดยิ่งใหญ่สุดท้ายจำนวน 7 ชิ้น ในชื่อว่า "ความตาย" (Death) ต่อจาก

นั้นก่อนเสียชีวิตราว 3 ปี แครี โคลล์วิทซ์ได้ใช้ชีวิตอยู่ในคฤหาสน์มอริทซ์ (Moritzberg Castle) ในฐานะแขกผู้มีเกียรติของเจ้าชายแห่งแซกโซนี (Prince of Saxony)

ความงดงามในงานศิลปะของโคลล์วิทซ์ดำรงจุดยืนอยู่ตลอดเวลา นับแต่ต้นจนสุดท้าย ซึ่งเป็นภาพสะท้อนเกี่ยวกับความยากไร้ คนชั้นต่ำและความตาย ซึ่งจากสะท้อนเหล่านั้นจะประกอบด้วยความโศกสลดของผู้หญิงด้วยเสมอ เป็นความรู้สึกง่าย ๆ และรุนแรงอย่างประหลาด

นิยาม 1: อดทน

✓ ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุด “หนังใหญ่” ของกมล ทัศนัญชลี
2. เพื่อศึกษา กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แครี โคลล์วิทซ์
3. เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสม

✓ ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้รู้และเข้าใจ กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุดหนังใหญ่ของ กมล ทัศนัญชลี
2. ทำให้รู้และเข้าใจ กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แครี โคลล์วิทซ์
3. สามารถนำผลจากการวิจัยศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุดหนังใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี ในช่วง พ.ศ. 2538 - 2542 ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมาย จำนวน 7 ภาพ ดังนี้

1. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai, 1995,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
28" X 36"
2. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , The Goldenland, 1996-1997,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
40" X 80"
3. ภาพผลงานชื่อ	The Goldenland Series III No. 1, 1996,
Mixed media on Canvas, Wood,
36" X 28"
4. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , Untitled, 1997,
Mixed media, Acrylic on canvas, Wood,
36" X 46"

5. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, , Untiled ,1998,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
22" X 32"
6. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, , Untiled ,1998,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 46"
7. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, , Untiled ,1998
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 48"

2. ศึกษา กระบวนแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แคร์รี โคลลิวีทซ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมาย จำนวน 7 ภาพ ดังนี้

1. ภาพผลงานชื่อ Riot, 1899
Etching
295 X 317 mm.
2. ภาพผลงานชื่อ Half-Length Portrait of Woman Worker, with a
Blue Scarf, 1903
Lithograph in Three Colours
246 X 352 mm.
3. ภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920
Woodcut
350 X 500 mm
4. ภาพผลงานชื่อ The Scrifice, 1922-1923
Woodcut
370 X 400 mm.
5. ภาพผลงานชื่อ The People, 1922-1923
Woodcut
300 X 360 mm.
6. ภาพผลงานชื่อ Self-Portrait, 1934
Lithograph
187 X 208 mm.
7. ภาพผลงานชื่อ Death on the Road, 1934
Lithograph
292 X 410 mm.

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่ปรากฏการแสดงออกในผลงานจิตรกรรมมีแบบแผนโดดเด่นสามารถบ่งชี้ถึงการพัฒนาจนแสดงลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปิน

กลวิธี หมายถึง วิธีการที่นำมาใช้ในกระบวนการทำงานศิลปะแสดงให้เห็นทักษะความชำนาญเกิดมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า แยกประเภทในหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของกมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์
3. เอกสารและทัศนะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะที่ให้ความหมายของหัวข้อต่อไปนี้

3.1 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

3.2 กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

4. ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะให้ความเห็นเกี่ยวกับผลงานของ
กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์ ดังต่อไปนี้

4.1 กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

4.2 กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

1. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของ กมล ทัศนาญชลี

กมล ทัศนาญชลี เกิดเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2487 ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร การศึกษาจบจากโรงเรียนเพาะช่าง จากนั้นเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระยะหนึ่ง แต่ไม่ได้ศึกษาจนสำเร็จต้องเดินทางไปสหรัฐอเมริกา และศึกษาที่สถาบันศิลปะโอติส ลอสแอนเจลิส จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท สำหรับในด้านผลงานศิลปะแบ่งออกเป็นช่วง ๆ คือ พ.ศ. 2503 ถึง พ.ศ. 2512 ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะขึ้นในประเทศไทยก่อนจะเดินทางไปสหรัฐอเมริกา โดยผลงานส่วนมากจะใช้เทคนิควาดเส้น และ ระบายสีน้ำมัน ในช่วง พ.ศ. 2513 ถึง พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นการเริ่มสร้างงานศิลปะภาพพิมพ์ประเภทแม่พิมพ์กดกรด และในช่วง พ.ศ. 2518 ถึง 2525 ได้ขยายความคิดจากการทำศิลปะภาพพิมพ์ที่มีลักษณะแบบราบ 2 มิติ มาเป็นงาน 3 มิติขึ้น ด้วยการใช้เทคนิคทางศิลปะภาพพิมพ์แล้วมาสร้างเป็นงานประติมากรรมรูปหลอดสี และลูกกลิ้ง ซึ่งเรียกว่า ภาพพิมพ์ 3 มิติ นับว่าเป็นศิลปินไทยคนแรกก็ว่าได้ที่ได้ทำภาพพิมพ์ 3 มิติขึ้น จากนั้น พ.ศ. 2526 ถึง พ.ศ. 2537 ได้เริ่มกลับมาสนใจสัญลักษณ์ของไทย เช่น พระพุทธรูป ในชุดหนังสือที่มีเรื่องราวการผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออกได้อย่างสมบูรณ์ ผลงานชุดนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของศิลปินต่อสิ่งที่คนไทยความเป็นตัวเองของศิลปินในศิลปะ มาถึงยุคนี้และจุดนี้แล้วศิลปินได้มาถึงความชัดเจนในแนวทางศิลปะที่เขาแสวงหาเป็นเวลานานหลายสิบปี ศิลปินมีความผูกพันกับถิ่นกำเนิดอย่างลึกซึ้งนั้น ไม่ว่าเขาจะอยู่ที่ไหนและเวลาไหน ย่อมแสดงออกในศิลปะอย่างมีความหมาย ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นตัวเองได้ในที่สุด

บทบาทของการเผยแพร่ผลงานศิลปะ

เป็นหน้าที่สำคัญของศิลปินที่จะเผยแพร่ผลงานและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลงานศิลปะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม ศิลปินเป็นศิลปินที่เผยแพร่ผลงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นเวลาสามสิบกว่าปีมีการแสดงเดี่ยว 34 ครั้ง และแสดงกลุ่มกับผู้อื่นกว่า 200 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่แสดงในประเทศไทย และสหรัฐอเมริกา เริ่มแสดงผลงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนตั้งแต่ พ.ศ. 2504 การแสดงเดี่ยวเป็นครั้งแรกที่บางกะปิ แกลเลอรี กทม. เมื่อ พ.ศ. 2509 การแสดงเดี่ยวที่สำคัญจัดที่หอศิลป์แห่งชาติหลายครั้ง ที่สำคัญจัดโดย โอคแลนด์วิวเซียม แคลิฟอร์เนีย

การเผยแพร่ผลงานศิลปะของ "กมล" มีอย่างสม่ำเสมอ การแสดงผลงานที่สำคัญของกมล อยู่ใน ช่วงหลัง คือการแสดงเดี่ยวผลงาน พ.ศ. 2513 – พ.ศ. 2523 วัฒนาการของผลงานช่วง 10 ปี ที่หอศิลป์แห่งชาติ กทม. ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 24 สิงหาคม 2523 การแสดงเดี่ยวผลงาน พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2528 ที่หอศิลป์แห่งชาติ กทม. ระหว่างวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2528 – 5 มกราคม พ.ศ. 2529 การแสดงเดี่ยวผลงาน พ.ศ. 2513 – พ.ศ. 2533 ระหว่างวันที่ 8 พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม 2533 และการแสดงกลุ่ม "กมลและเพื่อนศิลปิน" ที่หอศิลป์แห่งชาติ ระหว่างวันที่ 2 – 25 กุมภาพันธ์ 2538 และต้นปี 2540 กมลได้เดินทางมาแสดงผลงานและบรรยายตามสถาบันต่างๆ ผลงานการส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ศิลปะไทยศิลปินไทยและสถาบันศิลปะของไทย

เมื่อประสบความสำเร็จในชีวิตและงาน มีฐานะมั่นคงได้ดำเนินการโครงการกุศลขึ้น เพื่อเผยแพร่ศิลปะของไทย สนับสนุนส่งเสริมศิลปะ ศิลปินและสถาบันศิลปะของไทย โดยเริ่มโครงการ "ศูนย์ศิลปกรรมไทย" ที่ ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ระหว่าง พ.ศ. 2522 – 2525 "ศูนย์" นี้เชิญศิลปินและนักวิชาการของไทยแสดงผลงานด้านศิลปะในสหรัฐอเมริกาโดยทาง "ศูนย์" ให้ที่พำนักและจัดให้ดูงานรวมทั้งจัดนิทรรศการให้ บางราย ออกค่าเดินทางให้ด้วย ศิลปินไทยบางคนพำนักและทำงานศิลปะอยู่ที่ "ศูนย์" ระยะเวลาหนึ่งโดยการอนุเคราะห์ของ "ศูนย์" นิทรรศการจัดขึ้นที่ "ศูนย์" และสถานที่ "ศูนย์" จัดหา รวมทั้งติดต่อให้ "ศูนย์" เป็นที่รวมของผู้สนใจศิลปะและศิลปินไทยที่จะมาพบปะแลกเปลี่ยนกัน โดยมีการจัดให้มีกิจกรรมอยู่เสมอ พ.ศ. 2525 "กมล" ได้ริเริ่มสถาปนาศิลปกรรมไทยภายใต้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพื่อยุติการเผยแพร่ศิลปะของไทยมีขึ้นอย่างมีระดับและมีรูปแบบมีการจัด นิทรรศการศิลปะที่สำคัญ คือ นิทรรศการศิลปะร่วมสมัยของไทยครั้งที่ 1 ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพีย แคลิฟอร์เนีย เมื่อ พ.ศ. 2525 นอกจากนิทรรศการแล้ว ยังได้เชิญศิลปินไทยร่วมสมัยมาร่วมงานและบรรยายเรื่องศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทยจัดให้ดูงานศิลปะและจัดนิทรรศการผลงานในรัฐอื่นๆ ด้วย ได้มีการจัดนิทรรศการร่วมสมัยของไทยที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพีย อีก 3 ครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2529 พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2532 ได้เชิญศิลปินไทยแสดงเดี่ยวหลายครั้ง

นอกจากการเผยแพร่ศิลปะไทยและสนับสนุนศิลปินไทยได้แสดงผลงาน ด้านด้านศิลปะแล้ว สถาปนาศิลปกรรมไทยได้เชิญอาจารย์และผู้บริหารของสถาบันที่มีการสอนวิชาศิลปะไปดูงานและหาประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปะและสถาบันศิลปะในสหรัฐอเมริกา บุคลากรเหล่านี้มาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันราชภัฏ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้ให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา จัดเผยแพร่ศิลปะไทย “กมล” ให้สถานที่และทุนเพื่อการดำเนินงานของ “ศูนย์” และสภาศิลปกรรมไทยดังกล่าว ศิลปินและบุคลากรอื่นๆ ที่ได้รับเชิญไปร่วมโครงการจะพำนักอยู่ในสถานที่ของ “ศูนย์” และสภาศิลปกรรมไทย “กมล” ได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน ได้ทุ่มเทเวลา เงินทอง และสถานที่ให้แก่ โครงการการกุศลเพื่อพัฒนาศิลปะร่วมสมัยของไทย ซึ่งส่วนหนึ่งจะมาจากความช่วยเหลือขององค์กรนี้

ผลงานด้านวิชาการ

ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันใด “กมล” เป็นศิลปินที่ให้ความสำคัญแก่วิชาการศิลปะ ได้เป็นอาจารย์พิเศษและอาจารย์รับเชิญในสถาบันศิลปะทั้งในและต่างประเทศสำหรับประเทศไทย ได้รับเชิญบรรยายในมหาวิทยาลัยศิลปกร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยบูรพา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเพาะช่าง และสถาบันราชภัฏ ได้ไปบรรยายทั่วประเทศไทย ในสหรัฐอเมริกานั้น “กมล” เคยเป็นอาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย เบิร์คลีย์ สถาบันศิลปะโอตีส ลอสแอนเจลิส และได้รับเชิญบรรยายอีกหลายสถาบันเช่น มหาวิทยาลัยแห่งรัฐคาลิฟอร์เนีย ที่คอมมิงก์ฮิลล์ ได้รับเชิญเป็นคณะกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ของ Rensselaer Polytechnic Institute นิวยอร์ก เมื่อเร็วๆ นี้ ได้รับเชิญบรรยายที่มหาวิทยาลัยลามาาร์ ที่เท็กซัส “กมล” เป็นอาจารย์วิชาศิลปะที่สามารถผู้หนึ่ง และมักจะได้รับเชิญบรรยายอยู่เสมอทั้งในและต่างประเทศ

จากประวัติชีวิตและผลงานดังกล่าว คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้ นายกมล ทัศนาญชลี เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะทัศนศิลป์ (จิตรกรรมและสื่อผสม) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (กมล ทัศนาญชลี. 2542 : 5-13)

เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของ แคธี่ โคลลิวิทซ์

แคธี่ โคลลิวิทซ์ เกิดเมื่อปี 2410 และเสียชีวิตเมื่อ ปี 2488 ส่วนใหญ่จะใช้เวลาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอยู่ในกรุงเบอร์ลิน การศึกษาศิลปะของเธอส่วนใหญ่จะศึกษากับศิลปินโดยตรงของเธอสร้างจิตรกรรมไว้ไม่มากนักในช่วงแรก ผลงานส่วนใหญ่ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และให้ความรู้สึกสูงมาก คือผลงานภาพพิมพ์ทั้งภาพพิมพ์แกะไม้ และภาพพิมพ์หิน โคลลิวิทซ์เป็นศิลปินในกลุ่มเอ็กซ์เพรสชันนิสม์ ซึ่งศิลปินกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งจะเน้นการแสดงออกด้วยท่าที่แข็งแกร่งรุนแรง เพื่อสร้างอารมณ์ให้สมจริงกับสภาวะบนภาพ

ชีวิตของแคธี่ โคลลิวิทซ์ใกล้ชิดกับชนชั้นกรรมาชีพ เคยทำหน้าที่รักษาพยาบาลกรรมกรผู้ยากไร้อยู่แถบชานเมืองกรุงเบอร์ลิน บิดาเป็นนักโซเชี่ยลลิสต์ที่มีบทบาท

เบอร์นาร์ด มายเยอร์ กล่าวถึงผลงานของโคลลิวิทซ์ว่า “ผลงานศิลปะของเธอ รักษาอุดมการณ์อันมั่นคงไม่เคยเปลี่ยนแปลงนับแต่วันเริ่มต้น ไม่ว่าจะเป็นสภาพชะตากรรมของคนยากจน ผู้ที่ถูกเหยียดหยามและความตายที่มีทุกหนทุกแห่ง ตลอดเวลามักจะมีภาพผู้หญิงเข้าร่วมแสดงความเจ็บปวดของเธอเป็นรูปแบบง่าย ๆ ด้วยท่าที่ที่แข็งแกร่ง” (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526 : 276)

จักรพรรดิไกเซอร์แห่งเยอรมัน เคยประณามศิลปกรรมของโคลลิวิทซ์ว่าเป็น “ศิลปะต่ำทราม” (Gutter Art) ในฐานะที่เป็นศิลปะสะท้อนชีวิตอันเจ็บปวด มิใช่ศิลปะอันหรูหราฟุ้งเฟ้ออย่างที่ชนชั้นของไกเซอร์ต้องการแต่ถึงกระนั้น ผลงานของเธอก็ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมในปี 2442 ในเยอรมัน และ ปี 2443 ในลอนดอน

ในปี 2462 เธอได้รับคัดเลือกให้เป็นศาสตราจารย์หญิงคนแรกทางศิลปะ เข้าสอนในสถาบันศิลปกรรมแห่งกรุงเบอร์ลิน ต่อเมื่อถึงปี 2476 เมื่อนาซีเรืองอำนาจ เธอต้องสูญเสียสถานภาพทางสังคมนี้ลง

ผลงานที่ได้รับรางวัลในเยอรมัน คือ ศิลปะภาพพิมพ์ ชุด "จรรยาคนทอผ้า" (The Weavers, 2438-2441) เป็นภาพพิมพ์แกะไม้ 3 ชิ้น และภาพพิมพ์หิน 3 ชิ้น เนื้อหาจากบทละครฮาปท์แมน ภาพที่ชื่อ "จุดจบ" (The End) ผลงานชิ้นหนึ่งในชุดนี้ เป็นภาพพิมพ์หินที่ได้รับการกล่าวขานถึงมากที่สุดชิ้นหนึ่ง เป็นภาพกรรมกรที่กำลังนำเพื่อนกรรมกรก้าวเดินออกไป หลังจากพ่ายแพ้การประท้วงและมีผู้เป็นแม่ยืนเศร้าอยู่ในฉาก

ปี 2458 โคลลิวิทซ์ สร้างประติมากรรมเป็นความทรงจำเยาว์กับอาสาศมัครที่ต้องสูญเสีย ต่อมาผลงานชิ้นนี้ได้ถูกทำลายลง ต่อมาอีก 10 ปีเต็ม ต่อมาผลงานชิ้นนี้ได้ถูกทำลายลง ต่อมาอีก 10 ปีเต็มเธอก็สร้างสรรค์ประติมากรรมขึ้นมาอีก เป็นภาพแสดงความเศร้าโศกของผู้เป็นแม่ โดยใช้หน้าตาของเธอและสามีเป็นแบบแสดงออก ผลงานชิ้นนี้ได้รับการติดตั้งไว้ที่สุสานทหาร

ภาพชุด "สงคราม" (Wars, 2465, 2566) เป็นชุดภาพพิมพ์แกะไม้ 7 ชิ้นที่แสดงปฏิกิริยาของผู้เป็นภรรยาและแม่ภาพ "คนชั้นต่ำ" ได้รับการสร้างสรรค์ในราวสองปีต่อมา ระหว่างปี 2477 – 2478 โคลลิวิทซ์ได้สร้างผลงานยิ่งใหญ่ชุดสุดท้าย คือ "ความตาย" และท้ายที่สุดของชีวิตช่วงสามปี เธอได้ใช้ชีวิตสงบสุขที่คฤหาสน์ไมริทซ์เบิร์ก ในฐานะแขกผู้มีเกียรติของเจ้าชายแห่งแซกโซนี

ผลงานของแคธี โคลลิวิทซ์ นับว่าเป็นภาพที่แสดงอารมณ์บีบคั้นได้อย่างสูงมาก เป็นที่ชื่นชมในหมู่ผู้ชื่นชอบกับผลงานศิลปะที่เสนอเรื่องราวในสังคม ผลงานของเธอดูพร้อมมูลทั้งคุณภาพทางรูปแบบที่ซับซ้อนหนักแน่น จริงจัง เป็นเอกภาพกับเนื้อหาที่สื่อสารถึงชีวิต ชีวิตจริงของประชาชนทั้งโลกที่ขาดการเลี้ยวแลอย่างจริงจัง แม้จะดูเจ็บปวดเกินไป แต่ทั้งหมดก็เป็นความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ จะมีเพียงผู้เห็นแก่ตัวเท่านั้นที่ปฏิเสธความจริงเหล่านี้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของกมล ทัศนัญชลี และแคธี โคลลิวิทซ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของกมล ทัศนัญชลี

จากสุจิบัตรแสดงนิทรรศการศิลปะผลงานย้อนหลัง 39 ปี ของกมล ทัศนัญชลี จะแบ่งผลงานออกเป็นกลุ่มตามช่วงเวลา ที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงเป็น 5 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1	ตั้งแต่	พ.ศ. 2503 – 2512
ช่วงที่ 2	ตั้งแต่	พ.ศ. 2513 – 2517
ช่วงที่ 3	ตั้งแต่	พ.ศ. 2518 – 2525
ช่วงที่ 4	ตั้งแต่	พ.ศ. 2526 – 2537
ช่วงที่ 5	ตั้งแต่	พ.ศ. 2538 – 2542

ผลงานในช่วงที่ 1

ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 – 2512 เป็นการเริ่มสร้างผลงานศิลปะที่มีลักษณะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวของศิลปิน เช่น เกี่ยวกับเรื่องราว สัตว์ คนในสังคม ซึ่งศิลปินมีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น จึงนำมา

สร้างสรรค์ในผลงาน โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น วาดเส้นบนกระดาษ สีน้ำมัน และบางที่ศิลปินก็ใช้เทคนิคทางศิลปะ ภาพพิมพ์มาสร้างสรรค์คือ ภาพพิมพ์ครั้งเดียว โดยศิลปินจะกลิ้งสีลงบนกระดาษก่อนแล้วนำเอาผ้าใบมาวางทับ สีที่กลิ้งไว้ หลังจากนั้นก็เริ่มลงมือสร้างภาพผลงาน โดยการขีดเขียนบนด้านหลังของผ้าใบ สีที่กลิ้งบนกระดาษก็จะมาติดบนผ้าใบ พอเสร็จแล้วก็เปิดผ้าใบ ก็จะปรากฏภาพอยู่ที่ผ้าใบวางทับบนกระดาษ วิธีการอย่างนี้ซึ่งเป็นเทคนิคทางศิลปะภาพพิมพ์อย่างหนึ่ง ในส่วนเรื่องราวที่ศิลปินนำเสนอ นั้น จะเห็นชัดเจนโดยมีผู้กล่าวถึง คือ

ประเทือง เอมเจริญ ได้กล่าวไว้ในสุจิตร์ของ กมล ทัศนาญชลี ที่ได้นำผลงานศิลปะสิบปีในสหรัฐอเมริกา 2513 – 2523 มาจัดแสดงในเมืองไทยไว้ดังนี้

ข้าพเจ้าจำได้ว่าในยุคแรกของการทำงานศิลปะกมลชอบเขียนรูปเรื่องราวทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับธรรมชาติ ชีวิตผู้คน ภาพสัตว์ กมลจะทำงานย่ำแล้วย่ำอีกในแต่ละเรื่องราวที่นำมาสร้าง นับได้ว่าเป็นลักษณะส่วนตัวในการทำงานศิลปะ ซึ่งมีผลต่อเนื่องมาจนถึงการสร้างผลงานในยุคปัจจุบันการทำงานของกมลเป็นไปในลักษณะฉับพลัน การตัดสินใจในการป้ายสีใช้เส้น เป็นไปอย่างรวดเร็ว งานยุคแรก ๆ ของกมลจึงมี ความเด่นชัดด้วยรูปของเส้นและสี ในยุคต่อมากมลให้ความสนใจกับเรื่องราวของมนุษยชาติ เช่น เรื่องราวของสงคราม ความทุกข์ และความเจ็บปวดของมนุษย์ ในยุคนั้นกมลได้สร้างจิตรกรรมแรง ๆ ไว้หลายชิ้น (ประเทือง เอมเจริญ : 2523)

จากที่ประเทือง เอมเจริญ ได้กล่าวไว้ นั้นจะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานของกมล ทัศนาญชลี นั้นจะเป็นการสร้างสรรคในลักษณะฉับพลันได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งผลงานในยุคแรกๆ ของช่วงเริ่มต้น พ.ศ.2512 นั้นได้มีนักวิชาการทางด้านศิลปะคือ

สมพร รอดบุญ ได้กล่าวไว้ในสุจิตร์นิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา ของ กมล ทัศนาญชลี ไว้ว่า(สมพร รอดบุญ. 2533 : 24)

เป็นงานจิตรกรรมที่มีเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์และความรู้สึกอันเป็นปฏิกิริยาที่เป็นปฏิกิริยาต่อความรุนแรง ความโหดร้ายทารุณของสงครามซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในเวียดนามขณะนั้น ภาพเขียนของกมลในช่วงนี้เป็นแนวนามธรรม มีการใช้สีแปรอย่างฉับพลันและหนักแน่น เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผสมผสานคละเคล้ากันไปกับการใช้สีที่สดจัดแต่งไว้ด้วยพลัง รูปทรงที่ปรากฏภายในงานมีลักษณะคล้ายรูปทรงของคนที่ถูกขาดไปในทิศทางต่าง ๆ ให้ความรู้สึกเจ็บปวดทรมาน เนื้อหาในภาพเน้นให้เห็นถึงสำนักของศิลปินที่มีต่อปัญหาสังคม และผลกระทบที่มีต่อชีวิตมนุษย์ (สมพร รอดบุญ. 2533 : 24)

จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะทั้งสองท่านได้กล่าวถึง กมล ทัศนาญชลี ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าในช่วง พ.ศ. 2503-2512 ศิลปินมีความรู้สึกในเรื่องจิตสำนึกต่อสังคม ชีวิตมนุษย์ชาติ จึงนำมาถ่ายทอดเป็นผลงานด้านจิตรกรรม ที่มีลักษณะฉับพลันของรอยฝีแปรง มีพลังของสีที่สดซึ่งให้ความรู้สึกถึงความรุนแรง โหดร้ายได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากภาพผลงานที่ชื่อว่า “โลกแห่งความยุ่งยาก” ซึ่งแสดงถึงความทุกข์ความยุ่งยาก เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตในสังคมขณะนั้นได้อย่างชัดเจน มีผลงานอีกชุดหนึ่งที่ศิลปินใช้สื่อทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสังคม เช่นภาพที่เด็กขาดอาหาร จะแสดงลักษณะของร่างกายที่ซูบผอม ให้ความรู้สึกถึงความน่าเวทนา ละเลือนใจแก่ผู้ชม

ผลงานในช่วงที่ 2

ตั้งแต่ พ.ศ. 2513 – 2517 เป็นช่วงที่กมล ทัศนาญชลี ได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสนใจเทคนิคทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ จนศึกษาจบปริญญาโทในสาขาวิชาภาพพิมพ์ ที่ OTIS ART INSTITUTE OF LOS ANGELES ซึ่งผลงานที่กมล ทัศนาญชลี ได้สร้างสรรค์ในระยะแรกๆ ในสหรัฐอเมริกา นั้น จะเห็นได้จากศิลปินประเทือง เอมเจริญ ได้กล่าวไว้ในสุจิตร์ของ กมล ทัศนาญชลี ตอนที่นำผลงานศิลปะสิบปีในสหรัฐอเมริกา 2513-2523 มาจัดแสดงในเมืองไทย โดยประเทือง เอมเจริญ กล่าวไว้ว่า (ประเทือง เอมเจริญ. 2523 : 2)

ผลงานที่กมลสร้างระยะแรก ๆ ในสหรัฐ ยังมีลักษณะเดิมในด้านของเรื่องราวที่นำมาแสดงออกเช่นเรื่องราวความห่วย โยต่อภัยสงครามที่มีอยู่ทางเมืองไทย ในด้านเทคนิคเริ่มเปลี่ยนแปลงไป กมลได้ใช้เทคนิคภาพพิมพ์แสดงออกทางศิลปะอย่างอิสระเต็มที่ และในช่วงนี้กมลเริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายกับการพิมพ์ภายในลักษณะแบบราบซ้ำ ๆ ซาก ๆ จึงเกิดความคิดที่จะสร้างมิติขึ้นใหม่ในภาพพิมพ์ โดยนำหลักของประติมากรรม จิตรกรรม และภาพพิมพ์มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ในขณะเดียวกัน รูปแบบและความคิดก็เริ่มเด่นชัดขึ้น เมื่อกมลค้นพบว่าในรูปทรงง่าย ๆ ของหลอดสี ลูกกลิ้งที่เขาสัมผัสอยู่ตลอดเวลา สามารถจะนำมาเป็นสื่อความหมายทางศิลปะได้อย่างอิสระ รูปทรงของหลอดสี ลูกกลิ้ง จึงกลายเป็นรูปสัญลักษณ์ที่จะบรรจุเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน (ประเทือง เอมเจริญ 2523 : 2)

จากที่กมล ทัศนาญชลี มีความปรารถนาอันแรงกล้า ในการค้นคว้าสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างอิสระจนกลายเป็นพลัง ผลักดันให้ก้าวต่อไปไม่หยุดอยู่กับที่ จนได้มีแนวทางใหม่ๆ จากการศึกษาวิชาศิลปะภาพพิมพ์ โดยการเริ่มต้นด้วยผลงานชุดหลอดสี ได้พัฒนาภาพพิมพ์จาก 2 มิติ ให้เป็น 3 มิติแบบลอยตัวขึ้น เป็นศิลปินไทยคนแรก que คิดสร้างสรรค์ให้เป็นลักษณะที่หลุดพ้นไปจากกรอบของภาพพิมพ์ที่มีลักษณะเป็น 2 มิติ ซึ่งในบางครั้ง กมล ทัศนาญชลี ยังพิมพ์ภาพใบหน้าของบุคคลสำคัญที่มีความหมายต่อวงการศิลปะในอดีตที่ผ่านมา พิมพ์ลงกระดาษหรือผ้าใบ แล้วนำมาจัดเป็นงานศิลปะสามมิติอย่างสมบูรณ์ ภาพใบหน้าบุคคลเหล่านั้น อาทิ เช่น ภาพใบหน้าของโมนาลิซ่า และแวนโก๊ะ เป็นต้น มีนักวิชาการกล่าวถึงผลงาน 3 มิติ ของกมล ไว้คือ

สมพร รอดบุญ ได้กล่าวไว้ในนิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา ของ กมล ทัศนาญชลี ไว้ว่า

จากการพัฒนาภาพพิมพ์ในลักษณะ 2 มิติเป็น 3 มิติ และมีการนำสื่อต่าง ๆ มาประกอบด้วย เช่น ฟิล์มที่เย็บติดกับภาพพิมพ์ที่แผ่อยู่ในรูปทรงของหลอดสีนั้น นับเป็นก้าวสำคัญที่นำกมลไปสู่การสร้างสรรค์ศิลปะในรูปแบบของสื่อผสม (Mixed media)

งานสื่อผสม “หลอดสี” ของกมล สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งรอบตัวของศิลปินโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องปฏิบัติงาน (Studio) ซึ่งเป็นโลกส่วนตัวของศิลปินเอง ดังจะเห็นได้จากเครื่องมือและวัสดุต่าง ๆ ที่ศิลปินใช้ในชีวิตประจำวันของเขา และสิ่งดังกล่าวเป็นเรื่องราวเนื้อหาสำคัญในงานของกมลในที่สุด

เป็นที่น่าสนใจว่า หลอดสีของกมล มิได้แสดงความเป็นหลอดสีที่มีความหมายในตัวของมันเอง แต่หลอดสีของเขามีความสลับซับซ้อน และเต็มไปด้วยสาระที่สะท้อนชีวิตของศิลปินตลอดจนชีวิตของคนในสังคม รูปทรงของหลอดสีจะถูกเปิดออกในลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่ดูเกินลึบมีสิ่งแอบแฝงซ่อนอยู่ และมีทั้งที่เผยให้เห็นถึงเรื่องราวภายใน ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ภายนอกของตัวหลอดสี บางทีหลอดสีมักจะมาควบคู่กับลูกกลิ้งและคงไม่ต้องสงสัยเลยว่า วัตถุทั้งสองสิ่งนี้นอกจากจะสะท้อนชีวิตการสร้างสรรคศิลปะของศิลปินแล้ว หลอดสียังเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายของ

งานจิตรกรรมและลูกกลิ้งคือสัญลักษณ์ของศิลปะภาพพิมพ์ ลูกกลิ้งนี้อีกเช่นกันมีลักษณะการเคลื่อนไหวที่กลิ้งไปข้างหน้าแล้วต้องกลิ้งย้อนกลับมาข้างหลัง เปรียบได้กับวิถีชีวิตของคนที่ได้ไปข้างหน้า และถอยกลับสู่ที่เดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่า เหมือนลูกกลิ้ง (สมพร รอดบุญ. 2533 : 24)

และยังมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะได้กล่าวถึงผลงานไว้อีกในแง่เนื้อหาที่แฝงลึกอยู่ในผลงานดังนี้
วลิดา อินสอนลา ได้กล่าวถึง กมล ทัศนาบุญชลี ไว้ใน ทัศนะวิจารณ์ศิลปกรรมระหว่าง 2516 – 2526
ไว้ว่า

ก่อนจากเมืองไทย กมลเป็นศิลปินที่มีผลเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนจำนวนมาก ภาพเขียนกมล มีลักษณะเด่นที่การใช้สีสดใสรุนแรง มีรอยแปรงที่หนักแน่น เขียนคม ผสานกับรูปทรงที่ตัดทอนและเป็นนามธรรมควบคู่กันไป ส่วนเนื้อหาที่น่าออกมาแสดงนั้น นอกจากเรื่องราวธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนแล้ว กมลยังให้ความสนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของมนุษยชาติอีกด้วย

ดังเช่นผลงานในช่วงสุดท้ายก่อนที่จะออกจากเมืองไทยและตอนที่อยู่อเมริกาใหม่ ๆ ภายใต้ชื่อ "เลือดเนื้อในสงครามเอเชีย" คือภาพชิ้นหนึ่งในชุดเหตุการณ์เหล่านี้ นอกจากนั้น ภาพจิตรกรรมฝาผนังชื่อ "ภราดรภาพแห่งมนุษยชาติ" ภาพพิมพ์ชื่อ "โลกนี้มีที่แต่ทุกข์" ฯลฯ ต่างก็สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของกมลที่ผูกพันกับมนุษย์และสังคมอย่างลึกซึ้ง กมล กล่าวว่า "ภาพดังกล่าวนี้ หมายถึง ทวีปเอเชียที่สถานการณ์กำลังกลีบกลายเป็นความยุ่งเหยิงมากขึ้นทุกที"

ผลงานภาพพิมพ์ที่ชื่อ "โลกแห่งความยุ่งยาก" คือ คำตอบ กมลได้สะท้อนภาพของเด็กน้อยผอมแห้งด้วยขาดอาหาร และด้วยภัยสงครามแห่งการกวาดล้างอย่างน่าสะเทือนใจบนหลอดสี จากภาพที่สมบูรณ์เริ่มแว่แห่ว เป็นรอยขีดขาดพร้อมเขม่าควันปืนเกรียมไหม้รายล้อมกระดูกะสุนทะลุทะลวงบ้านหลังเสมือนดังบาดแผลของชีวิตที่ได้รับการเหยียดและการซ้ำเติม

ใครจะว่าอะไรก็ตาม ถ้าดูงานของกมลอย่างจำแนกแล้วก็จะพบความจริงข้อนี้ กมลจึงไม่ใช่ศิลปินที่เขาแต่คิดถึงสิ่งใหม่ไม่ซ้ำแบบใครเพื่อสนองความมันของตนเอง

แต่กมลคิดถึงมนุษย์ คิดถึงผู้คนในสังคมพร้อมกับแสวงหาเทคนิควิธีการแสดงออกใหม่ๆ ไปในตัว (วลิดา อินสอนลา. 2523 : 71)

จะเห็นได้ว่าผลงานในช่วงที่ 2 ของกมล ทัศนาบุญชลี เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นว่า กมล มิใช่เพียงสร้างสรรค์งานใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเองเท่านั้น แต่ในผลงานที่มีการผสมผสานสิ่งใหม่ๆ ของเขา เติบโตด้วยภาพสังคม ชีวิต ความคิดที่เด่นชัดต่อสังคมในขณะนั้น กมล ทัศนาบุญชลี ได้ใช้วิธีการใหม่ๆ ที่ผสมผสานทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ให้เกิดความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียว เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกในตัวเองและความรู้สึกที่มีต่อสังคมออกมาในผลงานศิลปะ และจากความใหม่ในเรื่องเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้ได้ทราบว่าผลงานในช่วงต่อไปของ กมล ทัศนาบุญชลี จะต้องเป็นงานที่มีแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อวงการศิลปะต่อไปในภายหน้า

ผลงานในช่วงที่ 3

ตั้งแต่ 2518 – 2525 ในช่วงที่ 3 นี้ จะเป็นการนำหลอดสีนั้นมาปรับเปลี่ยนและดัดแปลงให้เป็นงานประติมากรรมในลักษณะต่างๆ ซึ่งจะใช้วัตถุที่เป็นโลหะเข้ามาผสม อาจจะได้เห็นได้จากผลงานที่สร้างสรรค์ใน

ประเภทประติมากรรมชุด “น้ำพุหลอดสี” ที่มีการประกอบรวมกันโดยการเสียบสอดทะลุกัน มีทั้งเล็กใหญ่ อยู่ทั้งด้านบน ด้านล่าง ด้านในของหลอดสีอีกหลอด ก็เจาะทะลุหลอดสีนั้น มีแนวคิดสืบเนื่องมาจากผลงานหลอดสีที่เป็นประติมากรรมหลากสี ซึ่งใช้สีสดตัดกันอย่างรุนแรง และแสดงถึงความเก่าของกาลเวลาที่เกิดจากสนิมเพื่อให้เกิดพื้นผิว ส่วนผลงานโดยภาพรวมแล้ว จะให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง ดูแล้วดึงดูดสายตา ในบางชุด จะมีภาพเหมือนศิลปินปรากฏอยู่บนหลอดสีเสมอ มักจะเป็นส่วนใบหน้า ที่มีดวงตามองตรงมาที่ผู้ดูผลงาน ให้ความหมายทางด้านจิตวิทยาในแง่ที่ว่า ดวงตาคู่นั้นเป็นสื่อให้ผู้ดู ต้องติดตามและค้นหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในงาน ซึ่งเสมือนการบันทึกความคิด ประสบการณ์ และการสร้างสรรค์ศิลปะของศิลปินเอง และผู้วิจัยได้ทราบจากการสัมภาษณ์ว่า กมล ทัศนาศุทธิ นั้นจะเขียนภาพใบหน้าของตัวเองในช่วงวันคล้ายวันเกิดของตัวเองในแต่ละปี เพื่อเป็นของขวัญวันเกิดให้กับตัวเอง

นอกจากนั้นยังได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบของอินสตอลเลชัน (Installation) อันเป็นแนวศิลปะแบบคอนเซ็ปชวลอาร์ต (Conceptual Art) ซึ่งจะทำใน พ.ศ.2518 โดยการนำหลอดสี ไปจัดแสดงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งติดตั้งบนชายหาด บนยอดเขา ในสวนสาธารณะและทะเลทราย เป็นการแก้ปัญหาพื้นที่ (Space) ของธรรมชาติ เป็นการแสดงออกทางด้านความคิด ซึ่งเป็นการไม่ได้จำกัดของพื้นที่อยู่แต่ในห้องจัดแสดงนิทรรศการ และ กมล ทัศนาศุทธิ ได้ใช้พื้นที่อันกว้างใหญ่ของธรรมชาติแทนพื้นที่ของกระดาดและผืนผ้าใบ ปล่อยให้แสงแดด ท้องฟ้า เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของงาน ใช้สีฝุ่นโรยลงพื้นทะเลทรายที่เป็นเสมือนพื้นผ้าใบ ให้สายลมพัดสีฝุ่นกระจายเหมือนใช้พู่กันระบายสี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของสรรพสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขของเวลา ไม่มีความจริงยั่งยืนเปรียบเทียบกับปรัชญาชีวิต ในการสร้างสรรค์ผลงานประเภทนี้ก็จะสลายไปกับธรรมชาติ แต่ศิลปินจะเก็บภาพที่ประทับใจโดยการบันทึกผลงาน ไว้เป็นภาพถ่ายหรือเป็นภาพยนตร์เท่านั้น กมล ทัศนาศุทธิ เป็นศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ผลงานตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบศิลปะคอนเซ็ปชวลอาร์ต แล้วยังนำวัสดุประเภทเรซิน และไฟเบอร์กลาสมาทำเป็นรูปทรงของหลอดสี การที่คลุกคลีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยการใช้เรซิน และไฟเบอร์กลาสมากจนกระทั่งมีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรง ทำให้ระบบการหายใจไม่เป็นปกติ และเป็นโรคมะเร็งได้ด้วยสาเหตุนี้เอง ทำให้ต้องแสวงหาแนวการสร้างสรรค์ใหม่ โดยหันกลับมาใช้กระดาดซึ่งทำขึ้นเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของผลงานชุด “หนังใหญ่”

กมล ทัศนาศุทธิ ได้เริ่มใช้กระดาดในงานศิลปะของเขามาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2518 ซึ่งกมล ทัศนาศุทธิ นั้นเป็หน้าในกระดาดแบบเรียบที่ผลิตจากโรงงาน จึงเป็นสาเหตุที่ต้องผลิตกระดาดขึ้นใช้เอง และสามารถจัดการกับกระดาดที่ทำขึ้นเองได้ตามต้องการที่มีลักษณะพิเศษ ที่ต่างจากกระดาดโรงงาน สามารถจะเล่นผิวของกระดาดให้มีความขรุขระ มีความหยาบ หรือสอดแทรกวัสดุต่างๆ และใส่สีสันทัดตามใจชอบ ซึ่งเป็นผลงานในแนวสื่อผสมในชุดหลอดสีและลูกกลิ้ง

หลังจากนั้นก็ได้เริ่มผลงานชุดหนังใหญ่ในช่วง ปี พ.ศ. 2524 โดยการนำเอาเรื่องราวของวัฒนธรรมตะวันตกมาผสมผสานกับวัฒนธรรมตะวันออก จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าลักษณะความเป็นตะวันตกนั้น จะใช้เทคนิคในลักษณะสากล การใช้สี พื้นผิว ตลอดจนวัสดุ ส่วนความเป็นตะวันออกนั้นจะเป็นโครงสร้างของรูปทรง “หนังใหญ่” โดยการนำรูปทรงจากหนังใหญ่ที่มีมาแต่ดั้งเดิม และวิธีการที่สำคัญของการนำหนังใหญ่มาใช้

เช่น การเจาะรูบนหนังใหญ่ มาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดรูปทรง ทิศทาง แนวคิดในการสร้างผลงานใหม่ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะได้กล่าวถึงผลงานชุดนี้ไว้ดังนี้

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ ได้กล่าวถึง กมล ทัศนาญชลีไว้ว่า

รูปทรงและโครงสร้างของหนังใหญ่มาสวมผสานเข้ากับสีเส้นและวิธีการตามแนวทางของศิลปะตะวันตก และเปลี่ยนวัสดุจากกระดาษทำเอง มาเป็นไม้ โลหะ และสิ่งอื่นๆ ตามแต่จะหาได้ งานชุดนี้กมลได้รับการต้อนรับอย่างกว้างขวาง ในหมู่ผู้รักศิลปะชาวตะวันตก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ งานชุด "หนังใหญ่" มีลักษณะ "ตะวันออกในตะวันตก" ที่ประสานกลมกลืนกันได้อย่างดีไม่ขัดเขินนั่นเอง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2533 : 22)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดโดยรวมแล้ว ผลงานในช่วงนี้ที่สำคัญมีทั้ง ประติมากรรม ที่ใช้วัตถุที่เป็นโลหะผสมในงานชุด "น้ำพุหลอดสี" ศิลปะจัดวางติดตั้ง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เช่น หลอดสี และสีฝุ่นบนพื้นทะเลทราย จะเห็นได้ว่าผลงานช่วงนี้ จะเห็นได้ว่าผลงานช่วงนี้ กมลจะใช้วัสดุจริงต่างๆ มาทำให้เป็นผลงานศิลปะด้วยตัวเอง เช่น นำเรซินและไฟเบอร์กลาส มาทำเป็นหลอดสี ต่อมาจึงใช้กระดาษที่ทำขึ้นเองให้มีลักษณะพิเศษ มาสร้างสรรค์ผลงานในแนวทางและเทคนิคใหม่ๆ และการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระดาษที่ทำขึ้นเองนี้ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของผลงานชุด "หนังใหญ่" ซึ่งเป็นผลงานในช่วงที่ 4 ของกมล ทัศนาญชลี ที่สร้างชื่อเสียงให้กับเขาอย่างมากจนถึงปัจจุบัน

ผลงานในช่วงที่ 4

ตั้งแต่ พ.ศ.2527-2537 เป็นผลงานชุดหนังใหญ่ที่สร้างชื่อเสียงให้กับศิลปินเป็นอย่างมาก ในช่วงนี้จะมีผลงานหลายชิ้นที่น่าสนใจ ศิลปินได้ใช้โครงสร้างเป็นรูปหนังใหญ่ส่วนรายละเอียดข้างในผลงานศิลปะนั้น ศิลปินจะสร้างสรรค์ขึ้นเอง ซึ่งเดชา วราฮุน ได้กล่าวไว้ว่า "เนื้อหาข้างในชุดหนังใหญ่นั้น จะเป็นเรื่องที่ศิลปินคิดทำเองโดยลักษณะฉับพลัน ซึ่งนำเอาทัศนธาตุทางศิลปะมาสร้างสรรค์" (เดชา วราฮุน. สัมภาษณ์. 2543)

ผลงานในช่วงนี้ยังมีวัสดุจริงที่ศิลปินนำมาประกอบในผลงาน เช่น ก้อนน้ำ นี้อต ลูกคิด ลูกกัญแจทราย ฯลฯ และในช่วงปี 2537 ศิลปินได้ใช้เรซินมาประกอบกับไม้ทำเป็นโครงสร้างของหนังใหญ่ ส่วนข้างในเรซินก็จะมีวงจรคอมพิวเตอร์มาประกอบ ผลงานในลักษณะนี้ผู้สนใจที่จะศึกษาสามารถศึกษาได้จากสุจิตร์ นิทรศการศิลปะ ของกมล ทัศนาญชลี และศิลปินรับเชิญ สภาศิลปกรรมไทยแห่งสหรัฐอเมริกา 2538 จะเห็นว่าศิลปินได้ค้นคว้า จากการศึกษาศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรวด ซึ่งเป็นผลพวง ในผลงานชุดหนังใหญ่ คือ ศิลปินได้ใช้เหล็กแหลม (บั๊กกี) ให้เกิดความร้อนด้วยไฟแล้วนำมากดลงบนแผ่นไม้ที่เป็นโครงสร้างหนังใหญ่ให้เป็นเส้น ตามรอยที่ศิลปินต้องการ ความร้อนที่ผ่านเหล็กจะทำปฏิกิริยากับไม้ก็จะได้รับความรู้สึกที่ใกล้เคียงกัน และจากการสัมภาษณ์ เดชา วราฮุน ยังได้ทราบว่าในช่วงหนึ่งกมล ทัศนาญชลีได้เชิญศิลปินไทยไปยังอเมริกาซึ่งได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน ไว้ว่า(เดชา วราฮุน. สัมภาษณ์. 2543)

ผลงานบางชิ้นในชุดหนังใหญ่ จะมีภาพศิลปินไทยปรากฏอยู่ซึ่งกมลจะมีแนวคิดต่อจากที่ศิลปินไทยไปอเมริกา กมลจะให้ศิลปินทำงานคนละส่วนในผลงานชิ้นเดียวกัน กมลทำผลงานไว้ส่วนหนึ่งแล้วปิดไว้ แล้วให้ผมทำผลงานไว้ พอผมทำเสร็จแล้วก็ปิด อีกส่วนหนึ่งก็ให้อาจารย์ดำรง วงศ์อุปราช ทำงานจนเสร็จสมบูรณ์จึงเปิดดูกัน ก็จะมีผลงานสามแบบในภาพเดียวกัน ซึ่งเป็นแนวคิดช่วงหนึ่งกมลได้นำมาทำงานต่อที่มีรูปผลงานหรือหน้าศิลปินปรากฏในผลงานของกมล ซึ่งเป็นการนำเรื่องราวที่ศิลปินมีต่อศิลปินที่มีความผูกพันต่อกันนำมาสร้างสรรค์ในชุดหนังใหญ่บางชิ้น (เดชา วราชน. สัมภาษณ์. 2543)

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ คือ สมพร รอดบุญ กล่าวถึงรูปแบบ เทคนิค วิธีการในการสร้างผลงานของกมล ทศนาญชลี ไว้ว่า

ผลงานในช่วงหลังสุดของกมลซึ่งทำอยู่ในขณะนี้ยังคงเป็นงานประเภทสื่อผสมและยังคงมีแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากการใช้กระดาษที่ผลิตขึ้นเอง แต่ความแปลกใหม่ของงานในปัจจุบันนั้นวัสดุส่วนใหญ่แล้วจะเป็นประเภทพลาสติก (Plywood) ที่สามารถนำมาสร้างรูปทรงอิสระตามต้องการได้ง่ายกว่าการใช้ผ้าใบ ประกอบกับมีความแข็งแรงมากกว่ากระดาษอยู่มาก นอกจากนี้กมลยังได้นำเทคนิคโบราณคือ เทคนิคการเขียนภาพบนปูนเปียก (Fresco) แบบ อิตาลีมาทำบนปูนที่ฉาบบนผิวไม้ และให้สื่อครีเอทีฟแทนสีฝุ่นเขียนลงบนปูนที่ยังเปียกอยู่เป็นรูปแบบนามธรรม สิ่งพิเศษที่นอกเหนือไปจากเทคนิคเฟรสโกแล้วนั้น คือการฝังวัสดุประเภทต่างๆ ลงบนไม้เหมือนกับการแทรกวัสดุนานาชาติ เช่น กระจก เชือก ไม้ หรือกิ่งไม้เล็ก ๆ ลงในเนื้อกระดาษที่ทำขึ้นเองจะมีความแตกต่างกันตรงที่ไม้มีความทึบมากกว่ากระดาษ บางครั้งกมลจะแทรกเส้นไม้และเส้นโลหะอยู่ในงานชุดปัจจุบัน เส้นวัสดุเหล่านั้นจะให้ความรู้สึกในลักษณะต่าง ๆ ในงานบางชิ้นเส้นโลหะจะถูกแทรกอยู่ตามขอบนอกของงานให้ความรู้สึกที่อ่อนไหว (สมพร รอดบุญ. 2533 : 29)

จากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ ได้ให้สัมภาษณ์ และแสดงทัศนะ เกี่ยวกับผลงานของกมล ทศนาญชลีนั้นส่วนใหญ่จะมีการกล่าวถึงและวิจารณ์ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากผลงานของกมล ทศนาญชลี นั้น จะแสดงออกถึงความอิสระและแฝงไว้ด้วยพลัง สืบเนื่องจากการใช้สีที่สดใส และกลวิธีการวัดวัดในทิศทางต่างๆ บนพื้นหลังที่เป็นสีหม่นหรือสีที่มีน้ำหนักเข้ม โดยการแสดงออกอย่างฉับพลัน สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกภายในของศิลปินที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และยังคงมีความมั่นคงสุขุมปรากฏอยู่ในผลงานอีกด้วย การจัดองค์ประกอบของรูปทรงจากโครงสร้างของงานและการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม งานชุดนี้จะไม่มีการใช้กรอบล้อมรอบ เนื่องจากเป็นงานแบบสามมิติที่ตั้งอยู่ได้ด้วยตัวเองและเป็นงานประเภทที่ต้องอาศัยผนังสำหรับการติดตั้ง การที่กมล ทศนาญชลี ได้มีลักษณะและวิธีการใหม่ๆ นั้น ได้มาจากประสบการณ์ กลวิธีการงานจิตรกรรม ประติมากรรม รวมทั้งงานภาพพิมพ์มาผสมผสานหล่อหลอมให้เกิดเป็นรูปแบบสื่อผสมได้อย่างมีเอกภาพและมีเอกลักษณ์

ผลงานในช่วงที่ 5

ตั้งแต่ พ.ศ.2538-2542 ซึ่งช่วงนี้ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในขอบเขตวิทยานิพนธ์ เพื่อจะศึกษาค้นคว้าในด้านกระบวนการและกลวิธีของผลงานกมล ทศนาญชลี เป็นช่วงที่ผู้วิจัยสนใจในลักษณะผลงานของศิลปินที่ได้

สร้างสรรค์ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ โดยการนำเอาสัญลักษณ์ของความเป็นไทย มาประกอบในผลงานได้โดดเด่นกว่าผลงานในช่วงที่ผ่านมา โดยช่วงที่ผ่านมานั้นก็จะนำเพียงโครงสร้างของหนึ่งใหญ่มาสร้างผลงานเท่านั้น แต่ในชุดนี้ภายในโครงสร้างหนึ่งใหญ่นั้นยังมีสัญลักษณ์ของความเป็นไทย มาผสมผสานได้อย่างลงตัว เช่น รูปช้างไม้ ดินเผา ลวดลายไม้ หนังสติ๊ก ปีกแมลงทับ ฯลฯ เป็นความเข้าใจในธรรมชาติของวัสดุนั้นอย่างลุ่มลึกเหมาะสมเจาะกับแนวเรื่องที่ใช้ รวมไปถึงการสร้างดุลยภาพระหว่างความอิสระของวัสดุกับการกำหนดโครงสร้างขึ้นมาควบคุมวัสดุแต่ละชนิดที่นำมาประกอบในผลงาน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ค้นคว้าโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจากเอกสารประกอบที่เกี่ยวกับผลงานของ กมล ทัศนัญชลี ในชุดหนึ่งใหญ่ กล่าวรวมแล้วสรุปได้ว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน ที่ว่าผลงานในช่วงนี้ใช้สัญลักษณ์ของความเป็นไทยเข้ามาผสมผสานในโครงสร้างหนึ่งใหญ่มากเป็นพิเศษ โดยการนำวัสดุจริงมาประกอบ ทั้งวัสดุที่มีลักษณะเป็นพื้นบ้านและงานแกะสลัก เป็นการผสมผสานความเป็นวัฒนธรรมทั้งทางตะวันออกและทางตะวันตกได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ กมล ทัศนัญชลี ที่ได้กล่าวถึงความหมายของความเป็นไทยว่า “ความเป็นไทยนั้นไม่ใช่หมายถึงลายไทย แต่เป็นอิสระของผลงานศิลปะที่แสดงถึงความเป็นไทยมากกว่า”(กมล ทัศนัญชลี. สัมภาษณ์. 2542)

กมล ทัศนัญชลีได้อธิบายความหมายของ ภาพผลงาน “Nang-Yai,1995.” ที่ใช้สื่อ Mixed media,Acrylic on Canvas,Wood,Computer Board & Abacus ขนาด 46 X 32 นิ้ว ไว้ดังนี้

เป็นการนำโครงสร้างของหนึ่งใหญ่มาแต่ในเนื้อหาของหนึ่งใหญ่นั้นได้เปลี่ยนไปเป็นความคิดของตัวเอง ในผลงานชิ้นนี้ ได้จากส่วนบนของภาพจะมีรูปปลาแทนสัญลักษณ์ของความเป็นอนาคต ส่วนในที่เป็นตรงกลางผลงานนั้น จะใช้วงจรของคอมพิวเตอร์มาประกอบ และสร้างพื้นผิวในผลงานให้เข้ากับคอมพิวเตอร์ที่นำมาประกอบ ซึ่งในส่วนนี้ หมายถึง ความเป็นปัจจุบัน ที่ชีวิตในปัจจุบันต้องมีความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนในด้านล่างของภาพนั้น แสดงถึงลูกคิดของคนจีนในอดีตที่ใช้คิดคำนวณจึงนำมาประกอบในผลงานเพื่อแสดงถึงความเป็นอดีต (กมล ทัศนัญชลี. สัมภาษณ์. 2542)

ผลงานในช่วงนี้หรือช่วงที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ กมล ทัศนัญชลี จะใช้วัสดุเป็นหลักในการแสดงออกผสมกับการสร้างพื้นผิวและสีเส้นเป็นสำคัญ ผลงานในช่วงที่ 5 นี้ก็เช่นเดียวกัน จะมีลักษณะของความเป็นไทยมาประกอบมาก การจัดองค์ประกอบของภาพก็จะเป็นลักษณะของความเป็นทางตะวันออก โดยกมล ทัศนัญชลี จะวางโครงสร้างของภาพในความสมดุลของสองข้างเท่ากันเสมอ เป็นระนาบแบนราบ แต่ตัววัสดุนั้นจะมีความหนาจึงนูนมาจากพื้นของผนัง

ศิลปินได้ใช้โครงสร้างของหนึ่งใหญ่มาเป็นพื้นแล้วใช้สีที่สด ๆ บางครั้งก็บีบจากหลอดแล้วใช้เลยโดยไม่ต้องผสมสีอื่นเข้าไปก่อน แต้มแต่งสร้างพื้นผิวให้เป็นเรื่องตามที่ต้องการ ลักษณะของผลงานศิลปินได้กล่าวไว้ว่า “เป็นงานแบบไอเดียเรียลลิสติกและแอบสแตรก ซึ่งการใช้สีที่เป็นแบบอิมเพรสชันนิส ผสมผสานกันหลายอย่าง นอกจากนั้นยังมีศิลปะพื้นบ้านเข้ามาผสมด้วย”(กมล ทัศนัญชลี. สัมภาษณ์. 2542)

ผลงานบางภาพศิลปินได้สะท้อนเรื่องราวทั้งหมดโดยใช้สัญลักษณ์ เช่น เมฆ ฟ้า ผืน แผ่นดิน ซึ่งมีความหมายแห่งความอุดมสมบูรณ์ในน้ำมีปลาในนามีข้าว ซึ่งเป็นแผ่นดินที่เรียกว่า แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

หลังจากปี พ.ศ. 2538 – 2542 ศิลปินก็ได้ไปสัมผัสแผ่นดินทางภาคอีสาน จึงนำเอาสัญลักษณ์ของโบมที่ทำจากไม้แกะของชาวอีสานใช้ในชีวิตประจำวันในการฝังข้าวเหนียว หลังจากการนั่งข้าวเสร็จเพื่อให้

ความร้อนในข้าวลดลงก่อนนำไปใส่ในกระต๊อบ ศิลปินจึงนำเอารูปทรงของโบมนี่มาสร้างสรรค์ผลงานอีกชุดหนึ่ง ต่อจากชุดหนังใหญ่ในรูปโบมนั้นก็จะมีหนังสือตีมาประกอบ ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงถึงความสมบูรณ์ของแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองของแผ่นดินไทยและเป็นวัสดุของท้องถิ่นแท้จริง

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานของกมล ทัศนัญชลี ในแต่ละช่วงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ผู้วิจัยได้สนใจที่จะนำผลงานชุดหนังใหญ่ ในช่วงปี 2538 – 2542 มาทำการศึกษาค้นคว้าในด้านของกระบวนการ และกลวิธี ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดหนังใหญ่ โดยคัดเลือกผลงานที่จะทำการศึกษากำหนด 7 ผลงาน มาเพื่อวิเคราะห์ โดยเห็นว่าผลงานชุดนี้ของ กมล ทัศนัญชลี มีเทคนิคและวิธีการในการสร้างงานที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ มีศิลปะของทางตะวันออก คือวัฒนธรรมไทย ที่มีกลิ่นอายของงานศิลปะทางตะวันตกอยู่ในตัว ความหลากหลายทั้งรูปแบบ และแนวคิดของงานแต่ละชิ้น เรียกได้ว่าเป็นสื่อผสมร่วมสมัย ที่มีความหมายและความเป็นตัวของตัวเองของกมล ทัศนัญชลี และผู้วิจัยเองโดยส่วนตัวก็ชื่นชอบผลงานในแนวร่วมสมัย ที่สะท้อนสังคม จึงได้สนใจศึกษาค้นคว้าผลงานชุดนี้เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของตนเองต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของแคธี โคลลิวิทซ์

แคธี โคลลิวิทซ์ เกิดในปี ค.ศ.1867 เป็นศิลปินหญิงชาวเยอรมันที่มีผลงานแสดงออกถึงความเจ็บปวดทางสังคม ความเจ็บปวดในยุคของสงคราม ผลงานของเธอเน้นถึงสภาพชะตากรรมของผู้คน ความตาย และถ่ายทอดความรู้สึกของผู้หญิงที่มีต่อสังคมออกมาทางภาพผลงานอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นว่าผลงานศิลปะของเธอ จะมีเอกลักษณ์และรักษาอุดมการณ์ทางความคิดไว้อย่างมั่นคง เธอได้นำแรงจูงใจทางความคิดของเธอสร้างงานแห่งชีวิตจากผู้คนรอบข้าง สร้างภาพจากผู้คน ด้วยรูปแบบไม่ซับซ้อน แต่แฝงไปด้วยความแข็งแกร่ง แคธีสร้างสรรค์ผลงานทั้งจิตรกรรมและภาพพิมพ์ ซึ่งผลงานภาพพิมพ์ของเธอให้ความรู้สึกและอารมณ์ร่วมได้อย่างดี ความขมขื่น เจ็บปวดรุนแรงตามเนื้อหาของภาพ ชี้ให้เห็นทัศนคติที่มีต่อสังคม การเมือง เธอสามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่เจ็บปวดจากการบีบคั้นของสังคมที่มีนักการเมืองผู้มีอำนาจ นายทุน และสภาพสงครามในกรุงเบอร์ลิน ภาพผลงานของเธอได้รับรางวัลยอดเยี่ยมในปี 2439 ด้วยภาพพิมพ์ชุด "คนทอผ้า"(The Weavers, 2438-2441) แม้ว่าจักรพรรดิแห่งเยอรมันจะคัดค้านและต่อต้านภาพที่แสดงความบีบคั้นของอารมณ์ แต่ภาพในลักษณะเช่นนี้ของเธอกลับทำให้เธอได้รับรางวัลมาครอบครอง มีนักวิชาการได้กล่าวถึงผลงานของแคธี โคลลิวิทซ์ ไว้ดังนี้

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กล่าวถึง ผลงานของแคธี โคลลิวิทซ์ ไว้ว่า

ภาพ "จลาจล" (Outbreak, 2446) ซึ่งแสดงถึงฝูงชนที่กำลังโกรธจัดเหมือนผึ้งแตกรัง โหมบุกไปข้างหน้า ทั้งสิ้นหน้าท่าทาง และการสร้างบรรยากาศให้ความรู้สึกสมจริงอย่างเห็นแก่เทียม

ภาพ "เมล็ดพืชสำหรับเพาะปลูกจะต้องไม่ถูกบดเสียก่อน" (Seed for the planting must not be ground .2485) เป็นภาพเด็กน้อยสามคนในอ้อมอกแม่ เด็กน้อยผู้เหม่อมองไร้เดียงสา แม่ผู้มีอกร้อนทะและดวงตาจ้องมองไปไกลโพ้น เป็นภาพพิมพ์ที่สะท้อนอารมณ์ได้อย่างงดงามภาพหนึ่ง (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 78 - 80)

นอกจากความงดงามของภาพพิมพ์ที่สะท้อนอารมณ์ได้ดีแล้วนั้น ภาพผลงานที่แสดงให้เห็นถึงพลังของบุคคลที่ต่อต้านสงคราม ต่อต้านความยากจน และร้องขอความยุติธรรมให้คืนมาสู่ผู้คนในภาวะสงครามเช่นนี้ ทำให้เห็นว่าผลงานศิลปะของแคธี โคลลวิทซ์ เป็นเสมือนกระจกสะท้อนกาลเวลา แห่งยุคสมัย และสังคมนั้นได้อย่างดี ได้มีผู้เชี่ยวชาญกล่าวถึงผลงานของแคธี โคลลวิทซ์ ดังนี้

อัศนีย์ ชูอรุณ ได้กล่าวถึง แคธี โคลลวิทซ์ ไว้ว่า “แคธี โคลลวิทซ์ มิใช่เป็นศิลปินนักการเปลี่ยนแปลงเลย ภาพพิมพ์ของเขาคือความเคลื่อนไหวต่อต้านสงคราม และความยากจนที่มีพลังมาก ลักษณะดังกล่าวนี้จึงกลายเป็นกระบอกเสียงทางภาพพิมพ์ที่สำคัญยิ่ง” (อัศนีย์ ชูอรุณ. 2543 : 228)

งานของแคธี โคลลวิทซ์ มีจุดมุ่งหมายโดยตรงไปสู่สังคม มีทัศนคติที่ได้รับมาจากคนในครอบครัว กล่าวโดยรวมผลงานของเธอคล้ายกับวรรณคดีของกาลเวลา ที่สามารถบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน มีหลายคนถามว่าทำไมแคธีถึงเลือกทำงานอย่างนี้ แต่เหตุผลจริงๆ ของเธอคือ ได้รับแรงขับเคลื่อนมาจากชีวิต เธออยากที่จะสะท้อนภาพชีวิต และไม่มีชนชั้นกลางคนใดในเบอร์ลิน ที่ต่อต้านงานของเธอเลย

แคธี โคลลวิทซ์ เริ่มเข้าสู่แวดวงแห่งศิลปะภาพพิมพ์ในแบบของเธอ ตั้งแต่เธอได้ไปเห็นศิลปะการแสดง (performance) ของเกอฮาร์ท ฮอฟแมน ในปี 1893 สิ่งนั้นผลักดันให้เธอผลิตผลงานออกมาสู่สายตาประชาชนมากขึ้น ผลงานหลักๆ ของเธอ ได้แสดงอยู่ที่หอศิลป์แห่งกรุงเบอร์ลิน (Berlin exhibition of contemporary art) แต่ในภายหลังช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1918 – 1919 ศิลปินหัวก้าวหน้าเช่นเธอ กลับถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ เนื่องจากระบบสังคมนิยมขณะนั้น ไม่ให้อิสระแก่ศิลปินให้ทำอะไรได้ตามใจชอบ แต่ก็ไม่สามารถมีอะไรมาหยุดยั้งการสร้างงานศิลปะของเธอได้ แคธีแม้จะถูกจำกัดบริเวณ แต่เธอก็ยังสร้างผลงานภาพพิมพ์สม่ำเสมอ ทั้งภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ ภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินและอื่นๆ จัดได้ว่าเธออยู่ในกลุ่ม เอ็กเพรสชันนิสม์ ที่ทำงานชี้ชัดไปในวิถีทางของสังคมมากกว่าเนื้อหาเรื่องอื่น ผลงานชุดที่สำคัญๆ ที่เป็นภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ ได้แก่ผลงานชุด “War”(1922/23) และ Proletariat เรียกได้ว่าแคธี โคลลวิทซ์ เป็นศิลปินผู้บุกเบิกทางสู่ศิลปะเพื่อสังคมอย่างแท้จริงคนหนึ่ง จนได้รับการกล่าวขวัญในแวดวงศิลปะให้เป็นศิลปินหญิงผู้นำยุคของคนหนึ่ง

จากการที่แคธี โคลลวิทซ์ ศิลปินหญิงที่น่าจะมีผลงานศิลปะที่ออกมาในเรื่องของความสวยงาม แต่งานของแคธี โคลลวิทซ์ กลับเป็นงานที่ให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกที่หดหู่ รันทดใจ และสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นออกมาได้ดีอีกด้วย นับเป็นปรากฏการณ์ที่ดี ในการสะท้อนสังคมออกมาจากสายตาความคิดของผู้หญิงคนหนึ่งสู่คนอื่นหรือผู้หญิงในยุคต่อไป จนนักวิชาการ ศิริวรรณ บัณฑิต ได้กล่าวถึงแคธี โคลลวิทซ์ ไว้ว่า

ชื่อของแคธี โคลลวิทซ์ ในแวดวงศิลปะนั้น เป็นชื่อที่ได้รับการยกย่องอย่างสูง ผลงานมากมายของเธอทั้งจิตรกรรมและประติมากรรม นับเป็นผลงานที่ส่งกระแสของความเจ็บปวดและความขมขื่นแห่งชีวิตของผู้คนระดับล่าง ซึ่งถูกกดขี่ด้วยอำนาจของระบบ เบื้องชีวิตของชนชั้นผู้ใช้แรงงาน ที่ปกคลุมด้วยความหวาดหวั่นในช่วงสงครามที่ปกคลุม อันเป็นช่วงเวลาเดียวกับชีวิตของเธอได้ประสบอย่างใกล้ชิดเธอประสบจากชนชั้นล่างโดยทั่วไปในยุโรป เป็นภาพอันซ้ำซากและน่าเบื่อหน่าย มันปกคลุมอยู่ในสายตาและความคิดของเธอตลอดเวลา จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นวัตถุดิบ ที่ฝังรากอยู่ในจิต

สำนึกของเธอ เพื่อจะเปลี่ยนออกมาเป็นงานจิตรกรรมได้อย่างตรงไปตรงมา และเด่นชัดที่สอดแทรกเอาวิญญาณและความเจ็บปวด ลงบนเส้นที่เธอถ่ายทอดลงสู่งานของเธอ

ภาพผลงานมากมายที่เธอทยอยออกสู่สายตาสังคม กลายเป็นผลกระทบต่อชีวิตเธอโดยตรง ทั้งด้านดีและด้านเลวร้าย เธอต้องประสบกับอำนาจรัฐที่พยายามกลั่นแกล้งให้เธอหยุดงานจิตรกรรมของตนเอง อีกทั้งยังกักกันในสถานที่ให้เธอต้องอยู่ในความควบคุม เช่นเดียวกันผลงานของเธอเอง เหมือนดังคำที่เธอบันทึก “ตลอดชีวิตของฉัน....ฉันได้ดำเนินชีวิตบนบทสนทนาถึงความตาย...

แต่อย่างไรก็ตาม ผลงานของเธอได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นสัญลักษณ์ให้กับคนหนุ่มสาวในเวลาต่อมา เพื่อใช้เป็นบทเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับชนผู้ถูกกดขี่ (ศิริวรรณ บัณฑิต. 2523 : 7 - 8)

จากแนวคิดและผลงานที่สะท้อนภาพชีวิตสังคม ที่มีอยู่ในผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวิทซ์ ทำให้ผู้วิจัย ซึ่งสนใจงานที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมอยู่แล้ว ต้องการที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงรูปแบบและเทคนิคในการสร้างผลงานของแคธี และเหตุผลอีกประเด็นที่ต้องการจะค้นคว้าผลงานของเธอ เนื่องจากผลงานของเธอส่วนใหญ่ เป็นงานภาพพิมพ์ ที่มีทั้ง ภาพพิมพ์แกะไม้ ภาพพิมพ์หิน และภาพพิมพ์โลหะ ที่แคธี โคลลิวิทซ์ นำกลวิธีทั้งสามนี้มาสร้างผลงาน ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกสนใจและชื่นชมในความสามารถของศิลปินหญิงคนหนึ่งที่สามารถศิลปะออกมาได้ แข็งแกร่งสมบูรณ์ ไม่แพ้ศิลปินชาย ดังนั้นด้วยภาพสะท้อนในเรื่องสังคม การต่อสู้ของเธอ จึงเป็นเหมือนแรงบันดาลใจ ให้สนใจศึกษาค้นคว้างานให้ลึกซึ้งขึ้น เพื่อที่จะนำมาสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานศิลปะที่มีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

3. เอกสารและวรรณกรรมของบุคคลทั่วไป นักวิชาการที่ให้ความหมายของหัวข้อต่อไปนี้

3.1 กระบวนแบบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

รากศัพท์เดิมมาจากภาษาลาติน ของคำว่า “กระบวนแบบ” คือ “Stylus” ซึ่งหมายถึง จุดที่มีความคม ในการใช้เครื่องมือของคนสมัยโบราณเพื่อนำการบันทึกร่องรอยไว้บนแผ่นดินเหนียว แต่ถ้ามองทางศิลปะ คำว่า กระบวนแบบตามพจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2541 หน้า 213 ได้แปลคำว่า “Style” เป็นภาษาไทย คือคำว่า “กระบวนแบบ” และได้อธิบายความหมายเอาไว้ว่า “โดยทั่วไปหมายถึง ลักษณะที่เด่นเฉพาะของรูปแบบและกลวิธีในการสร้างสรรค์งานของศิลปิน หรือหมายถึงวิธีการแสดงออกที่ศิลปินแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มใช้ในการสร้างสรรค์งานอันเป็นลักษณะเฉพาะที่สังเกตเห็นได้เด่นชัด” ซึ่งวิรุณ ตั้งเจริญ ได้เขียนสรุปความหมายของคำว่า กระบวนแบบ ไว้ว่า “เป็นผลรวมของงานศิลปะซึ่งเป็นผลมาจากเนื้อหาเรียกว่ารูปแบบ รูปแบบเป็นรากฐานของการชื่นชมศิลปะ ซึ่งการชื่นชมนี้มีได้เป็นไปอย่างอิสระ แต่ขึ้นอยู่กับวิถีทางศิลปินจะสื่อสารด้วยสื่อการแสดงออกของเขา อาจจะคล้ายกับความประทับใจที่เรามีสถูปแบบของนักกีฬา นักแสดง หรือนักดนตรี ก็ได้” (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 42) ดังเช่นศิลปิน พีระศรี ได้เขียนบทความโดยมีพระยาอนุমানราชธน เป็นผู้แปลว่า

ท่วงทีที่แสดงออกทั่วไป และเฉพาะตน (General style and personal style) ศิลปินทุกคนไม่ว่ายุคใด ย่อมถือแบบอย่างของศิลปะชนิดที่ประชาชน ผู้มีพหุปัญญาของยุคนั้น นิยมชมชอบและรับรองกันแล้ว แต่กระนั้นศิลปินของยุค

นั้นแต่ละคน ก็มีท่วงท่าที่แสดงออกของตนเอง อันเนื่องมาจากลักษณะพิเศษเกี่ยวกับพุทธปัญญา และความรู้สึกทางจิตใจเฉพาะตัว แต่เหตุนี้ทำให้ที่ที่แสดงของศิลปินแต่ละคนจะเป็นที่ดึงดูดใจได้มากหรือน้อยแค่ไหนแต่ความสามารถทางศิลปะผู้นั้น เพราะฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงความบริสุทธิ์แท้ในท่วงท่าที่แสดงออกของศิลปกรรมใด ก็หมายความว่า เมื่อศิลปกรรมนั้น องค์ประกอบศิลปะคลายสบายตา สบายใจเรื่อยไป ดูกระแสน้ำไหล ไม่ทำให้รู้สึกอึดอัดขัดข้องอะไรแก่ความรู้สึกเมื่อฟังหรือเมื่ออ่าน (ศิลป์ พีระศรี. 2502 : 26 - 27)

ศิลป์ พีระศรี ได้ให้ความสำคัญของท่วงท่า ความคิด ความรู้สึกเฉพาะของตนเองในทำนองที่ว่า ลักษณะเฉพาะพิเศษของแต่ละบุคคลนั้นเอง ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการ หรือรูปแบบที่คนนั้นคิดขึ้นมาได้ เนื่องจากศิลปะนั้น โดยแท้จริงแล้วไม่หยุดอยู่กับที่ ขึ้นอยู่กับจิตใจที่บริสุทธิ์ที่คิดจะสร้างสรรค์ขึ้นมา

ส่วนในทัศนะของ ชลูด นิ่มเสมอ กล่าวถึงแบบอย่างของงานศิลปะในหนังสือการเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย เอาไว้ว่า(ชลูด นิ่มเสมอ. 2531 : 285)

คือ แนวทางการแสดงออกที่มีลักษณะเฉพาะตัวของงานศิลปะ มีอยู่หลายแบบดังนี้ 1. (แบบอย่างเฉพาะตัวของศิลปิน) 2. (แบบอย่างของสกุลศิลปะ เช่น สกุลช่างเพชรบุรี สกุลช่างอยุธยา ในสมัยเดียวกัน) 3. (แบบอย่างของสังคม เช่น สังคมราชสำนัก สังคมขุนนาง สังคมกรรมมาชีพ) 4. (แบบอย่างของเชื้อชาติ) 5. (แบบอย่างของภูมิภาคหรือของชาติ เช่นศิลปะตะวันตก ศิลปะตะวันออก ศิลปะไทย ศิลปะจีน) 6. (แบบอย่างของธรรมชาติแวดล้อม เช่น ศิลปะเมือง ศิลปะชนบท) 7. (แบบอย่างทางศาสนา) 8. (แบบอย่างของยุค เช่น ยุคสุโขทัย ยุคอยุธยา ยุครัตนโกสินทร์) 9. (แบบอย่างตามทัศนคติ เช่น แบบคลาสสิก แบบโรแมนติก แบบสมัยนิยม) 10. (แบบอย่างประเภท เช่น ศิลปะชั้นสูง แบบเสียดสี แบบยกย่องวีรชน) 11. (แบบอย่างที่มาจากการดำเนินการ เช่น การเลียนแบบ แบบเป็นตัวแทนธรรมชาติ แบบนามธรรม แบบธรรมชาตินิยม) 12. (แบบอย่างตามสายอาชีพ เช่น แบบหนังสือพิมพ์ แบบวิทยาศาสตร์ แบบเทคโนโลยี แบบการศึกษา) อีกทั้งให้ความหมายในหนังสือองค์ประกอบของศิลปะหน้าศัพท์พจนานุกรมเอาไว้ด้วยว่า แบบอย่าง (Style) ลักษณะพิเศษของการแสดงออกในการศิลปะทั้งแบบอย่างของแต่ละสมัย แบบอย่างของแต่ละสกุล และแบบอย่างของแต่ละบุคคล นอกจากนั้น ยังได้ให้ความหมายของคำว่า แบบอย่างเฉพาะตัว (Personal Style) เอาไว้อีกด้วยว่า "ลักษณะพิเศษของการแสดงออกในงานศิลปะของศิลปินแต่ละคน"

(ชลูด นิ่มเสมอ. 2531 : 285)

ในทัศนะของ ชลูด นิ่มเสมอ ได้แบ่งภาพแนวทางการแสดงออกเฉพาะตัวของงานศิลปะไว้มากมาย หลายแบบดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ชลูด นิ่มเสมอ ได้แบ่งแยกลักษณะเฉพาะด้วยความละเอียด ทั้งในด้านสายอาชีพ เชื้อชาติ ธรรมชาติ วัฒนธรรม และอื่นๆ

ส่วนทัศนะความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจากการสัมภาษณ์ โดยดำรงค์ วงศ์อุปราช ได้ให้ความหมายคำว่า "กระบวนการ" หรือ "สไตล์" ไว้ว่า

กระบวนการ หมายถึง แบบที่เป็นแบบใครแบบมัน คือลักษณะเฉพาะตัวที่คิดขึ้นมาที่คนอื่นทำไม่ได้ เช่น ปิกัสโซ เขาใช้สไตล์ร่วมกับบาร์ค ก่อนที่เป็นคิวบิซึมส่วนอินเพรสชันนิสต์ไม่ใช้สไตล์เฉพาะตัว เป็นสไตล์ร่วมแต่มีลักษณะเฉพาะตัว ในสไตล์ร่วมนั้นอีกที แต่ละคนไม่เหมือนกันเราสามารถดูได้ว่าเป็นผลงานของใคร" (ดำรง วงศ์อุปราช.สัมภาษณ์. 2543 : 1 - 4)

ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกัน ในแง่ที่ว่าความหมายของคำว่า“สไตล์” กระบวนแบบหรือสไตล์ เป็นลักษณะบุคลิกของงานแต่ละคน ต้องมีแนวเป็นของตัวเอง รวมทั้งบุคลิกหรือว่ารูปแบบของตัวเอง และจะต้องมีอะไรที่ชัดเจนเหนือคนอื่น เป็นผลงานเฉพาะของศิลปินแต่ละคน รูปแบบในการนำเสนอผลงานศิลปะที่มีลักษณะขององค์รวมกันทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดองค์ประกอบ การใช้สี การวางกรอบแนวคิดในการเขียนรูป สามารถที่จะบ่งบอกได้ว่าเป็นลักษณะของเขาเอง ถึงแม้ว่าจะได้รับอิทธิพลจากคนอื่นอยู่บ้าง แต่ถึงอย่างไรก็จะมีลักษณะเฉพาะตนเองผสมผสานอยู่ด้วย หรืออาจจะเฉพาะของตนเอง เป็นความคิดความอ่านของตนเองด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ ซึ่งเป็นทัศนะของปรีชา เกาทอง ก็ได้ให้ความหมายของคำว่าสไตล์ไว้ดังนี้

คำว่า“สไตล์” น่าจะมีความหมายถึง บุคลิกภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว เป็นคุณค่าบางอย่างที่เห็นแล้วสื่อความหมายทั้งในด้านรูปแบบ เรื่องราว เทคนิค วิธีการ และเนื้อหาสาระด้วย มาประกอบรวมตัวกันเป็นสไตล์ มองในเรื่องราวของการวิเคราะห์ สไตล์ก็คือบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะบ่งบอกไปถึงตั้งแต่รูปแบบที่เห็น เรื่องราวตลอดจนเทคนิควิธีการที่เอามาใช้ เป็นผลรวมขององค์รวมที่มีพร้อมทั้งเนื้อหาสาระและคุณค่าตัวเราส่วนสไตล์ในแง่ความหมายอื่น ๆ เช่นในทางด้านดีไซน์ ทางคอมเมเชี่ยลอาร์ต อาจจะหมายถึงแบบอย่าง แบบต้นแบบ ต้นแบบภาพร่างที่จะนำไปประยุกต์ทำเป็นลักษณะของการผลิต เช่น สไตล์ศิลปะของอาร์ต นูโว จะมีรูปแบบเป็นอย่างนั้น รูปแบบเป็นแบบนี้ เราจะสามารถจะพูดในแง่ของดีไซน์เนอร์ได้ว่า นี่คือนิสัยที่เป็นสไตล์ของมัน จากองค์รวมดังกล่าวมาสามารถแยกออกไป ว่านี่คือเอเชีย ยุโรป อเมริกา เอเชียก็ยังย่อยลงไปเป็นไทย จีน ญี่ปุ่น ลาวก็ยังแยกออกไปอีก สามารถบ่งบอกและแบ่งแยกออกได้ก็ด้วยสไตล์” (ปรีชา เกาทอง, สัมภาษณ์. 2542)

กล่าวโดยรวมความคิดจากปรีชา เกาทองได้ว่า สรุปสไตล์ทางศิลปะ หมายถึง บุคลิกภาพของงานที่แสดงความเป็นรูปแบบ ความเป็นเรื่องราว ความเป็นเชื้อชาติ ความเป็นเทคนิคของแต่ละท้องถิ่น ออกมาเป็นลักษณะของตนเองในงานศิลปะ และ ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ ก็ได้แสดงทัศนะในความหมายของคำว่า“สไตล์” ไว้ดังนี้

“สไตล์” เป็น คำที่มีความหมายได้ในหลาย ๆ ด้าน แต่ถ้าจะพูดให้เจาะจงเฉพาะในแวดวงทางด้านทัศนศิลป์ หมายถึงความโดดเด่นที่แสดงลักษณะเฉพาะของบุคคลที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งพอจะแยกออกเป็นประเด็นใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเด็น ด้วยกันคือ ในประเด็นที่ 1 เป็นความโดดเด่นที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล และขณะเดียวกันก็มีลักษณะการรวมตัวกันแสดงให้เห็นลักษณะที่เด่น ๆ เฉพาะกลุ่มด้วย เช่น การรวมกลุ่มของศิลปินที่มีแนวคิด อุดมการณ์ การแสดงออกที่คล้าย ๆ กัน ก็จะรวมกลุ่มกันเรียกชื่อของกลุ่มตนเองในลักษณะต่าง ๆ กัน อาทิเช่น ศิลปินกลุ่มอินเพรสชันนิสซึม กลุ่มคิวบิซึม หรือกลุ่มคิวบิซึม เป็นต้น ส่วนประเด็นที่ 2 เฉพาะกลุ่มที่เป็นสไตล์แบบเดียวกันก็ตาม ยังมีความโดดเด่นที่มีลักษณะหรือบุคลิกหรือความรู้สึกของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ดังนั้น คำว่า “สไตล์” น่าจะอยู่ใน 2 ประเด็นนี้ สรุปก็คือ ทั้งลักษณะเฉพาะตัวเองของศิลปิน และเมื่อมีอะไรคล้าย ๆ กันก็รวมกันเป็นกลุ่มกลายเป็นลักษณะเด่นเฉพาะกลุ่มไป ส่วนที่เป็นปัจจัยตัวบ่งชี้ให้เกิดลักษณะที่เรียกว่าสไตล์ มีหลายอย่างเช่น การแสดงออกทางด้านรูปแบบ การจัดภาพทางศิลปะหรือการใช้สีใช้สีกด้วยวิธีการนำเสนอที่แสดงความเป็นตัวเองที่ไม่เหมือนใคร ถ้าจะให้ความหมายสรุปหมายถึง เป็นเรื่องของแบบอย่างเฉพาะของศิลปินคนใดคนหนึ่ง หรือแบบอย่างเฉพาะของผลงานศิลปะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสมัยใดสมัยหนึ่ง (ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์, สัมภาษณ์. 2542)

หลายคนได้ให้ความหมายของ สไตล์ คือ ความเป็นนามธรรมไม่ใช่ลักษณะรูปธรรมที่ชี้ชัดว่าลักษณะเฉพาะอันนี้หรือคนนี้ต้องเป็นอันนี้ เพราะในบางครั้งไม่ได้ออกมาเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่มันเป็นความรู้สึกบางอย่างของศิลปิน อาจจะไม่ใช่เทคนิค อาจไม่ใช่เนื้อหา และไม่ใช่การใช้สี สไตล์ ก็คล้าย ๆ วิถีชีวิตของคนใดคนหนึ่งว่าสไตล์เขาเป็นอย่างนี้เป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดกับตัวของบุคคลนั้น มันไม่ใช่การสร้างขึ้น เป็นความชอบ เป็นสัญชาตญาณเฉพาะตน นอกจากนี้ สไตล์ทางศิลปะยังอาจหมายถึงรูปแบบเหมือนจริงกึ่งเหมือนจริง หรือนามธรรม ที่เป็นสไตล์รวม ๆ แล้วค่อยมาถึงสไตล์รายละเอียด เช่น การใช้ที่แปร่ง การใช้สี ฯลฯ

ธนา เหมวงษา ได้ให้ความหมายของกระบวนการหรือสไตล์ไว้ว่า

1. กระบวนการ เป็นผลสรุปรวมที่เกิดจากพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ด้วยกลวิธีที่มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษเฉพาะสามารถรับรู้ และมองเห็นได้อย่างเด่นชัด
2. กระบวนการ มีความหมายรวมได้ครอบคลุมทั้งภูมิภาค กาลเวลา ยุค ช่วงสมัย รูปแบบ กลวิธีที่เกิดรวมมีลักษณะเฉพาะเป็นกลุ่มหรือเฉพาะบุคคล (ธนา เหมวงษา, สัมภาษณ์ . 2543)

นอกจากนี้ กระบวนการ ยังอาจหมายถึงประสบการณ์ความชอบหรือทักษะส่วนใหญ่แล้วจะมีรูปแบบหรือสไตล์บางส่วนที่จะมาจากผลงานของศิลปินก่อน ๆ หรือศิลปินที่มีชื่อเสียงเป็นที่ชื่นชอบอยู่ เมื่อชอบหรือได้รับอิทธิพลมาจากศิลปินคนอื่น ก็มักจะฝึกในตนเองมีความชำนาญมากขึ้น เมื่อชำนาญมากจนก็เริ่มจะฉีกออกจากรูปแบบของศิลปินที่ชอบจนเป็นตัวของตัวเอง

อัศนีย์ ชูอรุณ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “สไตล์” ไว้ดังนี้

คำนี้มีความหมายที่ใช้กันได้หลาย ๆ ด้าน แต่ถ้าคำว่า “สไตล์” ในภาษาอังกฤษเมื่อมาแปลเป็นภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นำมาใช้เกี่ยวกับทางด้านศิลปะ น่าจะตรงกับคำว่า “แบบอย่าง” สไตล์ก็คือแบบอย่างในทางศิลปะ แบบอย่างที่ว่ามียุคหลายลักษณะด้วยกันเช่น แบบอย่างเฉพาะตัวหรือสไตล์เฉพาะตัว ซึ่งก็เป็นหน่วยย่อยที่เล็กมา ถ้าจะขยายให้กว้างขึ้นมันเป็นแบบอย่างของยุคสมัยซึ่งทั้งหมดจะมีองค์ประกอบขึ้นอยู่กัเวลา, กาลเวลา, ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ กายภาพขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีการดำเนินชีวิต จะเป็นตัวหล่อหลอมทำให้เกิดเป็นรูปแบบของการแสดงอย่างใดอย่างหนึ่งที่ปรากฏออกมา สิ่งหนึ่งนั่นก็คือการแสดงออกมาทางด้านศิลปะนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นการร้องรำทำเพลง ปั้นรูป เขียนรูป การละเล่นหรือก่อเกิดอะไรอีกมากมายซึ่งในแต่ละแห่งแต่ละสถานที่ก็จะมีผิดแผกแตกต่างกันไปจนสามารถบ่งบอกให้เห็นความแตกต่างก็ได้ ก็คือสไตล์ของแต่ละที่นั่นเอง ส่วนที่ประกอบเช่นไรบ้างเช่น มีเส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว หรืออะไรต่าง ๆ ที่เขานำมาประกอบกันเข้า มีเนื้อหา และความคิดของผู้สร้างที่แสดงออกถึงลักษณะความชอบเฉพาะตัวของคน ๆ นั้น สิ่งี่ปรากฏนั้นเป็นสไตล์หรือแบบอย่างเฉพาะตัวของเขาเอง คงเคยได้ยินคำเหล่านี้ เช่น อิดดิวิดวล สไตล์ บ้าง เวสเทิร์นสไตล์บ้าง อีสเทิร์นสไตล์บ้าง หรือฮิปป์สไตล์บ้าง เป็นต้น นั่นคือการบ่งบอกถึงคุณลักษณะโดยรวม ๆ ของการแสดงออกของกลุ่มคน สรุปความหมายของคำว่า “สไตล์” ก็คือแบบอย่างที่มีลักษณะเฉพาะทั้งส่วนบุคคล และกลุ่มคนในระดับตั้งแต่เล็ก ๆ จนถึงขนาดใหญ่” (อัศนีย์ ชูอรุณ, สัมภาษณ์. 2543)

จากข้อมูลที่ได้วิจัยได้รวบรวมมาข้างต้นนี้สามารถสรุปคำว่า “กระบวนการ” หรือ “สไตล์” หมายถึงกระบวนการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวศิลปินจะเป็นในด้านรูปแบบ หรือกลวิธี สามารถสื่อให้รู้ว่าเป็นผลงานของ

บุคคลนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน เรียกได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นของแต่ละคนอย่างแท้จริง ในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็นเพื่อให้เห็นเด่นชัดดังนี้

1. กระบวนการ คือการสรุปรวมลักษณะการแสดงออกของแต่ละคน ในรูปแบบต่างๆ กัน มีลักษณะที่รับรู้กันได้อย่างชัดเจน ว่าเป็นงานของใคร

2. กระบวนการ มีความหมายหลากหลายและเกิดจากทุกๆ แหล่ง สามารถแบ่งได้ไม่ว่าจะเป็น เชื้อชาติ อาชีพ กาลเวลา รูปแบบ กลวิธี ทุกสิ่งที่ถ่ายทอดออกมาและเกิดมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มหรือของบุคคลนั้นๆ

3.2 กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

"กลวิธี" เป็นคำที่ศิลปินใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะซึ่งกลวิธีนี้หมายรวมไปถึงการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะนำมาปฏิบัติงานนั้น เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีอะคริลิก และ วัสดุอื่น ๆ ตามพจนานุกรมศัพท์และเทคนิคศิลปะได้แปลความหมายคำว่า "กลวิธี" (Technique) ไว้ดังนี้

ความชำนาญเชิงช่างของศิลปินในการใช้สีและการใช้วัสดุ หรือวัตถุในการทำงานศิลปะพอ ๆ กับความรอบรู้ของศิลปินที่มีต่อรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำงาน กลยุทธ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ใช้ในการทำงานให้ได้ผลดี เช่น ลักษณะในการผสมสี ระบายสี เพื่อให้ได้มาซึ่งสุนทรีย์ที่เขามุ่งมาดปรารถนา อย่างไรก็ตาม ความสามารถและความชำนาญเชิงช่างของศิลปินเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงควบคู่กันไปกับการคิดค้นที่จะหาหนทางไปสู่การแสดงออกด้วยความคิดสร้างสรรค์ของเขา ยากที่จะแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด กลวิธี หมายถึง กระบวนการทั้งหมดในวิธีการทำงานสร้างสรรค์ จิตรกรรม ประติมากรรมและอื่นๆ ตัวอย่างเช่น กลวิธีการระบายสีฝุ่น หรือ กลวิธีในการเคลือบระบาย (พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ. 2540 : 905)

นอกจากความหมายของคำว่ากลวิธี จากพจนานุกรม แล้ว ยังมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะอีกหลายท่านได้อธิบายถึงนิยามความหมายไว้ดังนี้

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้อธิบายความหมายของ กลวิธี (Art Techniques) ไว้ว่า "กลวิธี หมายถึง ปรัชญาการปฏิบัติทางด้านการสร้างสรรค์ ที่แสดงปรากฏการณ์ตามทักษะ และลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน โดยที่กลวิธีเหล่านั้นสัมพันธ์กับสื่อที่ได้ ในการแสดงออกทางศิลปะ" (วิรุณ ตั้งเจริญ.2534:201)

ศิลป์ พีระศรี ได้ให้แนวทางคำจำกัดความของคำว่า "เทคนิค" ไว้ได้ความว่า

คำนี้ หมายถึง ความสามารถ และวิธีทำทางวิชาชีพของศิลปินคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ เทคนิคจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ศิลปกรรมถึงพร้อมซึ่งความสมบูรณ์ แต่อย่าเพิ่งคิดว่า ลำพังมีความสมบูรณ์ทางเทคนิค เป็นความสมบูรณ์ของงานศิลปะทั้งหมดก็หาไม่ ความจริงเทคนิคก็แสดงว่าศิลปินผู้ทำมีความชำนาญแก่กล้า ในวิชาชีพของตน แต่กระนั้นก็ดี จะถือว่า เป็นส่วนที่เป็นประธานในเรื่องทางศิลปะหาควรไม่ ควรถือได้แต่เพียงว่า เป็นเพียงส่วนรองเท่านั้น ถ้าจะเปรียบก็เหมือนเอาเรื่องผิวพรรณในร่างกายของคนไปเปรียบเทียบกับลักษณะหน้าของคน ฉะนั้นคนที่มีรูปทรงดี มีส่วนประกอบต่าง ๆ ประสานกัน ก็จะเป็นคนงามอยู่นั่นเอง เพราะส่วนต่าง ๆ ของโครงร่างมีความประสานกัน หากว่าโครงร่างนั้นผิด คือไม่ประสานกัน เช่น แขนขาและสิ่งอื่น ไม่ได้ส่วนเหมาะเจาะ ถึงว่าจะมีผิวพรรณงาม ก็ไม่ช่วยให้รูปร่างของชายคนนั้นแลดูงามขึ้นได้ เหตุฉะนั้นในการวิจารณ์ศิลปกรรม เราไม่ควรถือเอาเทคนิคเป็นส่วนสำคัญเด็ดขาดใน

การตีค่าศิลปกรรม เพราะศิลปกรรมที่มีการแสดงเป็นศิลปะแท้ ๆ ก็มีอยู่มาก ซึ่งขาดค่าทางเทคนิค แต่ต้องขอลงท้ายไว้อีกครั้ง เพื่อไม่ให้เข้าใจผิดว่าเทคนิคเป็นสิ่งช่วยให้ศิลปกรรมถึงพร้อมซึ่งความสมบูรณ์ (ศิลป์ พีระศรี. 2502 : 27)

ศิลป์ พีระศรี ให้ความหมายของเทคนิค ว่าเป็นสิ่งหนึ่ง ที่ช่วยให้ศิลปะมีความพร้อมสมบูรณ์ โดยกล่าวในแนวทางที่ว่า การวิจารณ์และการตีค่าของงานศิลปกรรม ไม่ได้ยึดถือเอาเทคนิคเป็นส่วนสำคัญเพียงอย่างเดียว เพราะศิลปะที่เป็นศิลปะแท้ ๆ ที่ดีงามได้ อาจจะขาดคุณค่าของเทคนิคที่ดีก็ได้ นับเป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่น่าสนใจในการให้นิยามความหมายของเทคนิค

และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะได้ให้ความเห็นที่เกี่ยวกับกลวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะ หรือเทคนิคไว้มากมายหลายท่าน โดยจะขอยกตัวอย่างทัศนะบางท่านมาดังนี้

ความเห็นของปรีชา เกาทอง ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า “เทคนิค” ไว้ว่า

ตัวสื่อตัวหนึ่งที่สำคัญสำหรับศิลปินเปรียบเสมือนเป็นพาหนะที่สื่อแสดงถึงความเป็นรูปแบบหรือสไตล์ได้เหมือนกัน เทคนิคมีระดับตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงแบบที่เรียกว่าเป็นขั้นชำนาญการ เทคนิคพอถึงที่สุดเทคนิคก็จะเป็นตัวสื่อนำพาทำให้ผลงานมีความโดดเด่นเป็นสไตล์เฉพาะตัวขึ้นมา แต่ว่าตัวเทคนิคโดยตัวของมันเองจะอยู่อย่างเดียวยังไม่ได้ เทคนิคจะต้องอิงเรื่องราว บ้าง อิงรูปแบบบ้าง เพียงแต่ต้องมีเทคนิคที่ค้นคิดมันเป็นตัวนำตัวพาเฉพาะ รูปแบบ เรื่องราว เทคนิควิธีการ เนื้อหาสาระ และแนวคิด 5 ตัวนี้ค่อนข้างจะมีความสำคัญเท่า ๆ กัน โดยมีแนวคิดเป็นเสมือนตัวควบคุม ศิลปินบางคนเอาเรื่องนำ ส่วนเทคนิคเนื้อหาเป็นตัวรอง แต่มีแนวคิดเป็นตัวควบคุม เป็นต้น ถ้าจะให้กล่าวโดยสรุป คำว่า “เทคนิค” มันเป็นความเจ๋งที่ทำให้เกิดเป็นความชำนาญสามารถสื่อบอกถึงบุคลิกลักษณะของศิลปินแต่ละคน และเทคนิคก็มีตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงขั้นสูงนั่นเอง (ปรีชา เกาทอง. สัมภาษณ์. 2542)

จากการศึกษาผู้วิจัย พบว่า “เทคนิค” คือ การใช้สื่อวัสดุด้วยวิธีการซึ่งเป็นเทคนิคของแต่ละคนที่ทำขึ้นแล้วค้นพบ จึงนำมาฝึกฝนพัฒนาจนชำนาญเกิดเป็นเทคนิคเฉพาะตัวขึ้น ถ้าจะสรุปเทคนิคก็คือสไตล์ของแต่ละคนที่ค้นพบและใช้เพื่อการแสดงออกด้วยความชำนาญ เช่น วิธีการของสีน้ำ วิธีการของสีน้ำมัน วิธีการตัดปะ วิธีการของภาพพิมพ์ หรือวิธีการทางด้านสื่อผสม และที่สำคัญต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคน มีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความก้าวหน้าจะต้องเป็นผลที่เกิดจากศิลปินสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่เห็นถึงความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์จนเกิดเป็นที่เราเรียกว่า “เป็นเทคนิคเฉพาะตัว” และต้องเป็นเทคนิคที่ลึกซึ้ง ต้องเป็นกระบวนการในลักษณะของของศิลปินคนนั้นอย่างชัดเจน

ส่วนความเห็นของอัศนี ชูอรุณ ให้ความหมายของคำว่า “เทคนิค” เอาไว้ว่า

แต่ก่อนเขาจะใช้คำว่าเทคนิค ต่อมานักการศึกษาบัญญัติศัพท์โดยการแปลคำว่า “เทคนิค” มาใช้เป็นคำในความหมายภาษาไทยว่า “กลวิธี” เทคนิคหรือพลวิธีในทางด้านศิลปะเป็นผลจากการฝึกฝน การใช้สื่อ วัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนการฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญในการทำสิ่งนั้น ๆ และใช้ทำอะไรจนเกิดความถนัดและเกิดความเคยชิน นำไปลักษณะเด่นเป็นพิเศษไม่มีใครเหมือน เทคนิคโดยตัวของตัวเองแล้วก็มีอยู่หลายระดับด้วยกัน ตั้งแต่เทคนิคธรรมดาพื้น ๆ โดยทั่วไป เป็นเทคนิคขั้นพื้นฐานในเพื่อการปูพื้นฐานการฝึกฝนการใช้เครื่องมือ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ จนคล่องแคล่วว่องไว เน้นการฝึกเป็นขั้นตอนอย่างถูกวิธี เทคนิคขั้นต่อมาเป็นขั้นระดับกลาง ภายหลังจากฝึกระดับพื้นฐานมาแล้ว ก็เป็นการ

ฝึกเพื่อหาความชำนาญเพิ่มขึ้น มีการทดลองเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นเทคนิคขั้นสูง เป็นขั้นที่มีทักษะสูงมาก ใช้เหมือนอัตโนมัติเป็นตัวของตัวเอง ขั้นนี้จะพบได้ในศิลปินชั้นแนวหน้าจะเห็นได้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นแรมบรานด์ ตาวินซี หรือ พอลลอค เป็นต้น สรุปได้อย่างสั้น ๆ คำว่าเทคนิค คือกลวิธีที่เลือกใช้ในการปฏิบัติการทางศิลปะด้วยสื่อวัสดุ อย่างมีกระบวนการ วิธีการ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการ (อัศนีย์ ชูอรุณ. สัมภาษณ์. 2542)

จากทัศนะความคิดของผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายท่าน ทำให้ทราบได้ว่าน่ายามของคำว่า เทคนิค มีอยู่มากมายตามแต่ความเข้าใจของแต่ละคน และกลวิธีก็เป็นวิธีการที่สำคัญมากที่นำมาใช้ในกระบวนการทำงานศิลปะ ผู้ที่ทำงานศิลปะทุกคนจึงมักที่จะแสวงหา กลวิธี เทคนิคใหม่ๆ ที่แสดงให้เห็นทักษะความชำนาญจนเกิดลักษณะเด่นของตนเองขึ้นมา อาจหมายถึงหนทางในการสร้างงาน รวมทั้งการหาวัสดุต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานศิลปะที่ศิลปินผู้นั้นพึงพอใจ

ความหมายของกลวิธีที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมมาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ พอจะสรุปได้ว่า “กลวิธี” หมายถึง วิธีการที่นำมาใช้ในกระบวนการทำงานศิลปะที่แสดงให้เห็นทักษะความชำนาญเกิดลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์ซึ่งแบ่งเป็น 4 กระบวนการ มีดังนี้

1. กระบวนการพิมพ์ผิวขน

- การพิมพ์แกะไม้
- การพิมพ์แกะยาง
- การพิมพ์โลหะ
- การพิมพ์สลักไม้
- การพิมพ์วัสดุ
- การพิมพ์ถู
- การพิมพ์กระดาษแข็ง

2. กระบวนการพิมพ์ร่องลึก

- ไลน์ เอกราวิง
- ดราย พอยท์
- เมชโซทินท์
- เอทชิง
- แอควิตินท์
- อูการ์ ลิฟท์
- ซอฟท์ กราวด์
- กรีซี เครยอง
- โฟโต เอนกราวิง

3. กระบวนการพิมพ์พื้นราบ

- การพิมพ์หิน

4. กระบวนการพิมพ์ผ่านฉากพิมพ์

- การพิมพ์ฉากใหม่
- วิธีการตัดกระดาษ
- วิธีการระบายสี
- วิธีการกระดาษแชลแลค
- วิธีการตัดฟิล์ม
- วิธีการถ่ายภาพ

4. ทักษะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะให้ความเห็นเกี่ยวกับผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์ ดังต่อไปนี้

4.1 กระบวนการแบบในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

กระบวนการแบบในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี

จากนิยามของกระบวนการแบบที่กล่าวโดยรวมแล้วหมายถึง ลักษณะการแสดงออกของแต่ละคน ในรูปแบบที่แตกต่างกันนั้น มีความหมายได้หลากหลายและเกิดได้จากทุกแหล่ง เมื่อโยงไปถึงกระบวนการแบบในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาญชลี ในชุดหนังสือใหญ่แล้ว จะเห็นกระบวนการแบบที่เด่นชัด ในเรื่องของการใช้สี การใช้พื้นราบ และรูปแบบที่เป็นสื่อสัญลักษณ์สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมไทยและประเทศตะวันตกของกมล อาจถือได้ว่ากระบวนการแบบที่กมล นำมาใช้เป็นกระบวนการแบบของสื่อผสมที่มีความเฉพาะตัวของเขาเอง นอกจากทักษะของผู้วิจัยเองในด้านกระบวนการแบบแล้ว ยังมีทักษะความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะที่ให้ความหมายเกี่ยวกับ “กระบวนการแบบ” หรือ “สไตล์” ในชุดหนังสือใหญ่ ของกมล ทัศนาญชลี ไว้ดังนี้

ดำรง วงศ์อุปราช ได้ให้ความเห็นในเรื่องกระบวนการแบบของกมล ทัศนาญชลี ในชุดหนังสือใหญ่ไว้ว่า

กมลจะไม่มีลักษณะเฉพาะตัวมากนักเขาอาศัยร่วม ๆ กับศิลปินร่วมสมัยในอเมริกา แต่เขามีลักษณะพิเศษ คือนำวัฒนธรรมความเป็นไทยมาร่วมในงานที่ต่างจากศิลปินอเมริกา และพยายามหาอะไรใหม่ ๆ ไม่มีลักษณะเฉพาะตัวมากนักไม่ว่าเขาจะทำลวดสีก็เป็นเรื่องทั่วไป แต่ทางโลกตะวันตกเขาจะไม่ถือเพราะเป็นการใช้ร่วมกันหรือกมลก็เป็นสไตล์ร่วม แต่กมลเขาหารูปทรงอะไรเฉพาะซึ่งคนอื่นในอเมริกาอาจจะไม่มี ที่เห็นชัดเจนก็เป็นพวกหนังสือใหญ่ ซึ่งมาจากวัฒนธรรมอันหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมตะวันตก แต่หนังสือใหญ่อาจจะมีอยู่ในอินโดนีเซียก็ได้เพียงแต่วิธีการนำมาใช้ไม่เหมือนกัน สไตล์ร่วม ๆ ของกมลที่เด่นชัด คือ การใช้สี การใช้พื้นผิวและดำรง วงศ์อุปราช ยังกล่าวถึงรูปแบบของผลงานชุดหนังสือใหญ่ เป็นรูปแบบสัญลักษณ์นิยม บางครั้งเขาก็นำสัญลักษณ์มาใส่ในผลงาน แต่บางครั้งก็เอาของจริงมาใช้ในผลงาน ผสมผสานกัน ซึ่งเข้าข่ายสื่อผสม เพราะผสมหลายอย่าง (ดำรง วงศ์อุปราช. สัมภาษณ์. 2543)

เดชา วราชน ได้กล่าวถึงกระบวนการแบบในผลงานชุดหนังสือใหญ่ไว้ว่า

ลักษณะเอกลักษณ์สไตล์ จะเป็นเรื่องของสีที่สดใส รุนแรง แต่ด้วยเอกลักษณ์ที่เป็นไทย ๆ ซึ่งจะนำวัสดุของไทยมาประกอบในผลงาน เช่น ช้างไม้แกะหรือดินเผา เข้าผสมผสานระหว่างความเป็นตะวันตก ก็หมายถึงความฟรีในการแสดงออกของเรื่องสร้างสรรค์การทำงาน ส่วนความเป็นตะวันออกก็จะเป็นโครงสร้างของหนังสือใหญ่ หรือรายละเอียดสัญลักษณ์ที่ประกอบผลงาน เช่น ไม้แกะ ลวดลายน้ำแบบไทยโบราณ (เดชา วราชน. สัมภาษณ์. 2543)

จาก เดชา วราชน ได้กล่าวถึงกระบวนการแบบในชุดหนังใหญ่ ในความอิสระในการแสดงออกทั้งเรื่องสี วัสดุ ความเป็นไทย การใช้พื้นที่ นั้นทำให้ผู้วิจัยได้เห็นยิ่งขึ้นว่า กระบวนการของกมล เป็นอิสระ ไม่ยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว รู้จักเลือกสรรหาอุปกรณ์มาสร้างงาน และผลงานก็ไม่ได้มีลักษณะไปทางยุโรปทั้งหมด หรือแสดงวัฒนธรรมไทยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เขาหยิบความเป็นตัวเองของทั้งสองวัฒนธรรมมาอยู่ด้วยกันนั่นเอง กระบวนการของกมลจึงมีรายละเอียดที่น่าสนใจมากกว่าทั่วไป

ศรีสวัสดิ์ ศรีครากกร ได้กล่าวถึงกระบวนการ หรือสไตล์ ในผลงานชุดหนังใหญ่ ไว้ว่า "สไตล์สร้างรูปแบบโดยการใช้วัสดุ สี หรือทิศทางของสีที่ใช้อย่างอิสระให้เป็นลักษณะพื้นผิวอยู่ในพื้นที่รองรับเป็นรูปสี่เหลี่ยม วงกลม อิสระ หรือสรรหาวัสดุอย่างที่เคยประทับใจ" (ศรีสวัสดิ์ ศรีครากกร. สัมภาษณ์. 2543)

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนักวิชาการที่เชี่ยวชาญศิลปะอีกท่านหนึ่งคือ อัครนิษฐ์ ชูอรุณ ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการของส่วนตัวของกมล ดังนี้

อินดิวิดวลสไตล์ เฉพาะบุคคลเฉพาะตัว ซึ่งถ้าเราหยิบผลงานชุดหนังใหญ่ชิ้นไหนมาดูก็จะรู้ว่าเป็นของกมล ความเป็นสไตล์เฉพาะส่วนตัวของกมล ซึ่งมีลักษณะเด่นชัด โดยสไตล์ของเขาจะดูจากทัศนธาตุ ที่เขาใช้เขามักจะใช้รูปทรงที่เป็นเรขาคณิต โครงสร้างเรขาคณิตประกอบด้วยเส้นที่ชัดเจนตรงเส้นนอน เส้นโค้งต่าง ๆ ลักษณะความมีอิสระเสรี มีลักษณะพื้นผิวต่าง ๆ (อัครนิษฐ์ ชูอรุณ. สัมภาษณ์. 2542)

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้า กระบวนการผลงานศิลปะ ของกมล ทัศนัญชลี จากนักวิชาการทางด้านศิลปะ ศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสรุปได้ว่า สไตล์เฉพาะของกมล ทัศนัญชลี ในผลงานสร้างสรรค์ชุดหนังใหญ่นั้น เน้นใช้สีวัสดุ เป็นสื่อที่ผสมผสาน เรื่องราว เกี่ยวกับความเป็นไทยสู่สากล ซึ่งแนวคิดจากรูปทรงหนังใหญ่ ผสมกับความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ที่แสดงออกในโครงสร้างหนังใหญ่นี้ เป็นการนำเอาเรื่องราวมาเรียงร้อยประกอบขึ้นใหม่ ให้เป็นสื่อสัญลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม วรรณกรรม รวมถึงสังคม และวัฒนธรรมทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งทางตะวันตกและของไทยมาใส่ในผลงาน คล้ายจะนำเสนอให้ผู้คนเห็นถึงความคิดในเรื่องชีวิต พัฒนาการของสังคม ที่มีอยู่ในจิตใจของกมล ทัศนัญชลี ถ่ายทอดศิลปะความเป็นไทยด้วยรูปทรง วัสดุ พื้นผิว บวกกับรูปแบบที่แปลกใหม่ของสากล ที่ไร้ขีดจำกัด ไร้แบบฟอร์มที่ตายตัว นั่นคือภาพรวมของกระบวนการศิลปะแนวใหม่ ของ กมล ทัศนัญชลี

กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานของแคธี โคลล์วิทซ์

ผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ มีความน่าสนใจที่จะมาศึกษาค้นคว้า เนื่องจากการจัดภาพการใช้แสงเงา น้ำหนักดำ สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกออกมาได้อย่างดี จนสามารถทำให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกประทับใจ ร่วมไปกับบุคคลในภาพไปด้วย การแสดงออกที่เข้มแข็งทั้งเส้น ใบหน้าและสีชาวดำ องค์ประกอบรวมทั้งหมดเป็นลักษณะแบบที่แคธี โคลล์วิทซ์ ทำให้ผลงานเหล่านั้น ถ่ายทอดความคิดในห้วงลึกของตัวเธอเองและทำให้ผู้ที่พบเห็นรู้สึกเช่นนั้นไปด้วย

ในทัศนะความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ "กระบวนการ" หรือ "สไตล์" ในผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ดังนี้

ธนา เหมวงษา ได้กล่าวถึงกระบวนการแบบผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ไว้ว่า

เป็นการนำภาพบุคคลที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งความรัก ความโศกเศร้า ความตาย สิ่งต่าง ๆ นำมาเป็นสไตส์ได้ดีที่นำมาสื่อให้ผู้ดูงานแล้วเกิดอารมณ์คล้ายตามที่ค่อนข้างโศกเศร้า ว้าเหว่ และอบอุ่นในบางส่วนในขนาดเดียวกันก็มีความรุนแรงเรียกร้องความยุติธรรมให้กับคนในสังคม ซึ่งนิยมแสงเงาจับที่ส่วนที่ต้องการเพิ่ม เช่น ใบหน้า แขน ให้ความรู้สึกที่ชัดเจนวางตำแหน่งของน้ำหนัก ขาว เทา ดำ อย่างเหมาะสมกลมกลืน ชี้นำให้ผู้คนที่เธอต้องการให้ดูได้ แคธี มีสไตส์ที่ให้ผู้ดูมองไปในส่วนที่ต้องการให้ดูเป็นสไตส์อย่างหนึ่ง (ธนา เหมวงษา. สัมภาษณ์. 2543)

นอกจาก ธนา เหมวงษา จะกล่าวถึงกระบวนการแบบผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ไว้แล้ว ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากร ยังเป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้กล่าววิจารณ์ผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ไว้ว่า "สไตส์การจัดภาพอยู่ตรงกลางแสดงถึง แสงเงาส่วนใหญ่ภาพจะใช้น้ำหนักขาวดำไล่น้ำหนักจากอ่อนไปแก่ จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของแคธี โคลล์วิทซ์" (ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากร. สัมภาษณ์. 2543)

อัศนีย์ ขอรุณ นักวิชาการด้านศิลปะ ได้กล่าวถึงกระบวนการแบบผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ไว้ว่า

ศิลปินสมัยใหม่นั้น จะต้องมียุติวิตรสไตส์ เราจะไม่พูดถึงสไตส์แห่งยุคสมัย หรือสไตส์บริเวณซีกโลกอีกแล้ว ซึ่งแคธีก็มีสไตส์ลักษณะเฉพาะตัว แต่ถ้าจะเห็นรายละเอียดนั้นจะเป็นลักษณะเส้นมุม หัก งอ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เขาต้องการแสดงออก ซึ่งแคธีมักจะแสดงอาการของคนบีบคั้น หรือ แสดงความเข้มแข็งต่าง ๆ ด้วยเส้น แคธีมักจะมีรูปคน โครงสร้างของภาพมักจะเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายของคน หรือส่วนของกลุ่มคน ก็จะเกิดโครงสร้างของรูปนี้คือ โครงสร้างของภาพ (อัศนีย์ ขอรุณ. สัมภาษณ์. 2542)

4.2 กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนัญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนัญชลี

จากผลงานในชุดหนังสือใหญ่ มีการใช้กลวิธีต่างๆ มากมายในการสร้างงาน ทั้งวัสดุที่ใช้ในปัจจุบัน และที่เคยใช้ในอดีต พื้นผิวที่ทำขึ้นเอง เป็นผลงานสื่อที่ผสมเทคนิคต่างๆ ในงานศิลปกรรมมารวมกันได้หลากหลาย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีในผลงานชุดหนังสือใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี ไว้ดังนี้

ธนา เหมวงษา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีในผลงานชุดหนังสือใหญ่ ดังนี้ "กลวิธีของกมล สนุกสนานกับสื่อวัสดุต่าง ๆ มาประกอบกันเข้าเกิดเป็นรูปทรง สิ่งนี้เป็นกลวิธีทางด้านวัสดุ ส่วนกลวิธีการระบายสีอยู่ในโทนสีร้อนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดริ้วรอยบนพื้นผิว ทำให้ดูเหมือนเคลื่อนไหวสนุกสนาน ในรูปทรงที่กลมกำหนดไว้ นี่เป็นกลวิธีหลัก ๆ ที่พิจารณา" (ธนา เหมวงษา. สัมภาษณ์. 2543)

ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากร ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีในผลงานชุดหนังใหญ่นี้ ไว้ว่า “กลวิธีของอาจารย์ กมล ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากเรื่องของสิ่งของที่อยู่รอบ ๆ ที่เห็นแล้วมีคุณค่าสามารถนำมาสร้างงานได้ วัตถุหลายอย่างใช้ในเรื่องของโครงสร้างหนังใหญ่” (ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากร. สัมภาษณ์. 2543)

อัศนีย์ ชูอรุณ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีในผลงานชุดหนังใหญ่ไว้ว่า

กลวิธีของกมลเป็นการผสมของวัสดุต่าง ๆ หลายอย่าง จะไม่เป็นลักษณะไหนเดียวจะมีหลาย ๆ สี ก็มีทั้งสด เนื้อผิวมีทั้งเรียบและขรุขระตามอารมณ์ จนจะเป็นลักษณะของสื่อผสม โดยความคิดก็เป็นผสมวัฒนธรรมเทคนิคก็ผสม ผสมหมด เลยบางชิ้นอาจจะประติมากรรมหรือจิตรกรรมก็ไม่รู้ หรือจะเป็นภาพพิมพ์ก็ได้ แม้แต่งานจะเป็นจิตรกรรม แต่ถ้าจับตั้งมีฐานติดได้ 2 ข้าง ก็จะเป็นประติมากรรมก็ได้ แต่จะหมดจากกรอบจิตรกรรม ประติมากรรม หรือ ภาพพิมพ์ เป็นการสร้างงานศิลปะแบบสร้างสรรค์ก็เลยทำอะไรได้ตามใจ แต่ก็มีแนวคิดที่ชัดเจน แรกก็ชอบภาพพิมพ์จะสังเกตเห็นได้ งานในชุดหลังก็ยังมีลักษณะของความเป็นพิมพ์ติดอยู่บ้าง เช่น ลักษณะของการแกะไม้ให้เป็นพื้นผิว(อัศนีย์ ชูอรุณ. สัมภาษณ์. 2542)

จากจุดเริ่มต้นของผลงานที่ กมล ทัศนาศุขลี ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาในช่วงแรก ที่เป็นวาดเส้นบนกระดาษ ใช้สีน้ำมัน ภาพพิมพ์ครั้งเดียว จนมาถึงผลงานชุดหลอดสี น้ำพุดหลอดสี สีฝุ่นบนทะเลทราย และอื่นๆ จนมาถึงผลงานชุดหนังใหญ่ ผลงานแต่ละชุดมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่น ทั้งด้านกระบวนการแบบ และกลวิธีแตกต่างกัน แต่ที่ผู้วิจัยเลือกที่จะนำผลงานในชุดหนังใหญ่มาศึกษาค้นคว้าในด้านกระบวนการ และกลวิธีให้ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น เนื่องมาจากผลงานชุด “หนังใหญ่” เป็นเสมือนภาพสะท้อนถึงพัฒนาการทางศิลปะของกมล เป็นการรวบรวมเอากระบวนการแบบ กลวิธี และแนวทางการคิดที่มีอยู่ทั้งหมดของกมล มาไว้ในผลงานชุดนี้ เช่นผลงานช่วงก่อนหน้านี้ เช่น หลอดสี ที่แสดงถึงสิ่งใกล้ตัวภาพคนและสังคม สีฝุ่นบนทะเลทราย ที่แสดงถึงศิลปะที่มีส่วนร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือภาพผลงานในช่วงแรกๆ ที่สะท้อนความทุกข์ยาก และกลวิธี แนวความคิดเรื่องสังคมวัฒนธรรม การนำธรรมชาติเข้ามามีส่วนร่วม สิ่งใกล้ตัว การใช้ฝีมือในทางช่างทำวัสดุและพื้นผิวขึ้นมา เหล่านี้ทั้งหมดมีอยู่ในผลงานชุดหนังใหญ่ ที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อที่จะนำไปพัฒนาสร้างสรรค์งานศิลปะของตนเอง ทั้งในแง่กระบวนการและกลวิธีต่างๆ ให้มีแนวคิดต่อชีวิตและสังคมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังผลงานร่วมสมัยที่แปลกใหม่ เช่น กมล ทัศนาศุขลี

1

กลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานของแคธี โคลลิวีทซ์

ผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวีทซ์ เป็นผลงานที่เลือกใช้กลวิธีในการสร้างงานได้เหมาะสมกับบรรยากาศ อารมณ์ และเนื้อหาของภาพได้เป็นอย่างดี ผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวีทซ์ ได้มีผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กลวิธี ไว้ดังนี้

ธนา เหมวงษา ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลวิธีผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวีทซ์ ไว้ว่า

มีการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ที่เด่นอยู่ 3 เทคนิค คือ พิมพ์หิน Woodcut และ Etching โดยเลือกมา 15 ภาพ กลวิธีแต่ละภาพเน้น Woodcut รองลงมาเป็นพิมพ์หินและ Etching เลือกเพราะอารมณ์ความรู้สึกจากภาพที่ปรากฏ Woodcut ได้ความรู้สึกที่มีชีวิตชีวา บอกตรงชัดเจนเป็นลายเส้น มีพื้น และหน้าขาว ดำ ค่อนข้างชัดเจนมีเทatmentเล็กน้อย การวางน้ำหนักทั้ง 3 ทำให้กลวิธีมีความโดดเด่น ส่งอารมณ์ถึงความสะเทือนใจจากการดูภาพ เห็นว่ากลวิธีที่โดดเด่น คือ Woodcut เกี่ยวข้องกับกิริยาท่าทางอารมณ์ความรู้สึกของกลุ่มคน

กลวิธีภาพพิมพ์หินดูเหมือนการวาดเส้นด้วยถ่านเกรยองปาด ไม่เกิดความประทับใจมากนัก มีความประทับใจกิริยาท่าทางมุมมองที่น่าเสนอ ความทุกข์โศก โศกเศร้า อารมณ์ต่าง ๆ ของคนได้เป็นอย่างดี

ภาพพิมพ์โลหะ เห็นงานภาพพิมพ์โลหะของหลายคน รู้สึกประทับใจเช่น กระหล่ำปลี ของอัศนีย์ ขูอรุณ ของแคธีจะเน้นที่ภาพคนแต่ไม่มากนัก ซึ่งผู้วิจิตรที่ใช้ Woodcut ไม่ได้ จึงเลือก Woodcut ส่วนใหญ่ ทั้ง 3 วิธี แคธี ชำนาญ วิธีที่ให้อารมณ์ภาพคนที่ใช้ Woodcut ได้ดี (ธนา เหมวงษา. สัมภาษณ์. 2543)

ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากรได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลวิธีผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ ไว้ว่า "กลวิธีของแคธี ซึ่งเป็นภาพพิมพ์แกะไม้จะแสดงออกในเรื่องของน้ำหนักที่เห็นอย่างชัดเจน คือ จะแกะเส้นที่ไม่ละเอียดมากนัก ที่เป็นเส้นสายลักษณะทิศทางที่อิสระ" (ศรีสวัสดิ์ ศรีศรากร. สัมภาษณ์. 2543)

อัศนีย์ ขูอรุณ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลวิธีผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ ไว้ว่า

กลวิธีในการใช้พิมพ์หินจะแสดงได้หลายลักษณะ แต่แคธีจะเน้นในการปาดด้วยเกรยอง ไขว้เม็ดของเกรยองให้เกิดความเร็วของเส้น เกิดการประสานเม็ดของเกรยองให้เกิดบรรยากาศที่เขาต้องการ

พอมาเป็น Woodcut ซึ่งมีขีดจำกัดในเรื่องของการทำให้เกิดเป็นเม็ดน้ำหนักโทนต่างๆ ก็จำเป็นจะต้องใช้น้ำหนักดำขาว และไขว้พื้นผิวที่เขาได้เส้นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของบางส่วนของเขาต้องการให้เด่นชัด เช่น ใบหน้า รายละเอียดแสงเงา เราจะสังเกตเห็นว่าจะมีความหยาบหรือละเอียดก็ตามแต่ถ้าเทียบกับ Woodcut ก็จะไม่หยาบไป และ ภาพพิมพ์หินจะละเอียด เพราะแสดงเกรยองได้นุ่มนวลและชัดเจน เป็นความจำกัดของกระบวนการทำงาน แต่ที่เราเห็นเป็นตัวเดียวกันก็คือว่า กลวิธีของเขาแสดงถึง ความเข้มแข็ง เขาไม่ได้จำกัดว่าจะต้องใช้

เกรยองอ่อนๆเขาหยิบ Woodcut หรืออะไรมาทำก็ได้แต่ว่าตัวเขารำสอต่อความรู้สึกที่แสดงออกโดยเน้นอารมณ์ (อัศนีย์ ขูอรุณ. สัมภาษณ์. 2542)

เมื่อผู้วิจัยได้เห็นหรือรู้จักความเป็นมาเป็นไปทั้งของตัวศิลปิน แคธี โคลลวิทซ์ และ ผลงานภาพพิมพ์ของเธอในยุค Socialism ทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะศึกษาผลงานภาพพิมพ์ชุดนี้อย่างละเอียดในแง่กระบวนการและ โดยเฉพาะกลวิธีการสร้างงานของเธอ ด้วยผู้วิจัยเองก็มีความถนัดและสนใจในการทำงานศิลปะภาพพิมพ์ และค้นคว้าศึกษางานศิลปะที่มีเนื้อหาในเรื่องการเรียกร้องสังคม ปลุกสำนึกและถ่ายทอดเรื่องราวของสังคมให้กับผู้คนอยู่แล้ว จึงเห็นว่าผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ จะเป็นตัวอย่างของงานศิลปะภาพพิมพ์ที่ดี ที่แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก เป็นบทบันทึกสภาพสังคมที่มีแต่ความทุกข์ของผู้คนขณะนั้นได้ดี จึงหยิบผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ มาทำการค้นคว้า โดยเฉพาะในแง่การถ่ายทอดแนวคิด และกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์ เพื่อนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ให้ผลงานมีเนื้อหา มีสาระ ที่จะปลุกความคิด กระตุ้นความรู้สึกของ

ผู้ที่พบเห็น ให้ร่วมรับรู้ถึงสิ่งที่มีอยู่ภายในภาพพิมพ์นั้นๆ ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับสังคม ปัจจุบันที่ประชาชนเสียสละเพื่อสังคม ดังเช่น ภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวทซ์ ที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดของผู้คนซึ่งไม่ยอมสูญหายไปจากโลกนี้ สภาพชะตากรรมของคนยากจน ความตาย และความเจ็บปวดที่นักการเมืองผู้มีอำนาจ ระบบ และนายทุน เป็นผู้มอบไว้ให้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องการศึกษา ผลงานหนังสือ ของกมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลลวิทท์ เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ (Creative Research) หรือโดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) จากนั้น นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาให้เป็นงานศิลปะสร้างสรรค์ โดยกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสม ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ภาพผลงานชุดหนังสือ ของกมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลลวิทท์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากผลงาน คนละจำนวน 30 ภาพ รวม 60 ภาพ
2. ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน เป็นผู้คัดเลือกผลงานชุดหนังสือของกมล ทัศนัญชลี และของแคธิ์ โคลลวิทท์ จากกลุ่มประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ตามจุดมุ่งหมาย ได้ภาพจำนวนทั้งสิ้น 14 ภาพ โดยนำมาใช้ศึกษาวิเคราะห์ในด้านกระบวนการและกลวิธี ดังต่อไปนี้

1. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , 1995,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
28" X 36"
2. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , The Goldenland 1996 - 1997,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
40" X 80"
3. ภาพผลงานชื่อ	The Goldenland Series III No.1 ,1996,
Mixed media on Canvas, Wood ,
28" X 36"
4. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai ,Untiled, 1997,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
36" X 46"

5. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai ,Untiled, 1998,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
22" X 32"
6. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai ,Untiled, 1998,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
46" X 46"
- 7.ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai ,Untiled, 1998,
Mixed media , Acrylic on Canvas, Wood ,
46" X 48"

สำหรับผลงานภาพพิมพ์ ของ แคธี โคลล์วิทซ์ ก็ใช้วิธีเดียวกับผลงานของกมล ทัศนัญชลี ซึ่งได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ตามจุดมุ่งหมาย จำนวน 30 ภาพ เหลือเพียง 7 ภาพ ดังนี้ คือ

1. ภาพผลงานชื่อ Riot, 1899
Etching
295 X 317 mm.
2. ภาพผลงานชื่อ Half-Length Portrait of Woman Worker,
with a Blue Scarf, 1903
Lithograph in Three Colours
246 X 352 mm.
3. ภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920
Woodcut
350 X 500 mm.
4. ภาพผลงานชื่อ The Scrfice, 1922-1923
Woodcut
370 X 400 mm.
5. ภาพผลงานชื่อ The People, 1922-1923
Woodcut
300 X 360 mm.
6. ภาพผลงานชื่อ Self-Portrait, 1934
Lithograph
187 X 208 mm.

7. ภาพผลงานชื่อ Death on The Road, 1934
 Lithograph
 292 X 410 mm.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษาค้นคว้าผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ ไว้ดังนี้

2.1 ศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางด้านชีวประวัติ กระบวนแบบ กลวิธีในการสร้างงานของศิลปินทั้ง 2 คน จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับกระบวนแบบและกลวิธีทางศิลปะในการสร้างงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคต่างๆ ทั้งเอกสารในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ

2.3 นำข้อมูลและแนวคิดจากแหล่งต่างๆ มาสรุปเป็นกรอบเพื่อกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลงานของศิลปินทั้ง 2 ดังนี้

การวิเคราะห์ภาพผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทซ์ แบ่งเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์กระบวนแบบ

- กระบวนแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ
- กระบวนแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน
- กระบวนแบบการใช้แสงเงา โทนสีและสัดส่วนของร่างกาย
- กระบวนแบบการสร้างรูปทรงและสี
- กระบวนแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง
- กระบวนแบบการใช้น้ำหนักดำ

2.3.2 การวิเคราะห์กลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

- กลวิธีการสร้างรอยเส้น
- กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน
- กลวิธีการสร้างพื้นผิว
- กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน
- กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ (Wood Cut)
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน (Lithograph)
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ (Etching)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

3.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ห้องสมุดสถาบันเกอเธ่ และวัสดุสิ่งพิมพ์จากหนังสือต่างประเทศ

3.2 การศึกษารวบรวมแหล่งข้อมูลภาพผลงานในชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ รวม 14 ภาพ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) สำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเอกสาร หนังสือ และวัสดุสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นข้อมูลประเภททุติยภูมิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลงานของศิลปิน 2 คน ดังนี้

การวิเคราะห์ภาพผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และภาพผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น คือ

4.1 การวิเคราะห์ภาพผลงานในประเด็นกระบวนการแบบต่างๆ ดังนี้

- กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ
- กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย ในการประกอบผลงาน
- กระบวนการสร้างรูปทรงและสี
- กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย
- กระบวนการจัดภาพแบบรูปและบริเวณว่าง
- กระบวนการใช้น้ำหนักดำ

4.2 การวิเคราะห์ภาพผลงานในประเด็นกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน มีการวิเคราะห์ดังนี้

- กลวิธีการสร้างรอยเส้น
- กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน (Brush Work)
- กลวิธีการสร้างพื้นผิว
- กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน
- กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ (Wood Cut)
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน (Lithograph)
- กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ (Etching)

4.3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของศิลปินทั้ง 2 คน ผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา และวิเคราะห์ ประกอบรูปภาพ

5. การเรียบเรียงปริญญานิพนธ์

การศึกษาวิจัยกระบวนการแบบผลงานศิลปะของกมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสมนั้น เรียบเรียงตามหัวข้อต่อไปนี้

5.1 บทที่ 1 : บทนำ

- (1) ภูมิหลัง
- (2) จุดมุ่งหมาย
- (3) ความสำคัญของการวิจัย
- (4) ขอบเขตของการวิจัย
- (5) นิยามศัพท์เฉพาะ
- (6) วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

5.2 บทที่ 2 : เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- (1) เอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานศิลปะ
 - 1) กระบวนการแบบในการสร้างผลงาน
 - 2) กลวิธีในการสร้างผลงาน
- (2) เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับผลงานศิลปะในชุดหนังสือใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี และ ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์
 - 1) ความหมายและความเป็นมาของผลงานศิลปะชุดหนังสือใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี และ ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์
 - 2) กระบวนการสร้างสรรค์ในผลงานศิลปะชุดหนังสือใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี และ ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์
- (3) เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับศิลปินที่เลือกศึกษาวิจัย
 - 1) ชีวประวัติ ของ กมล ทัศนาญชลีของกมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์
 - 2) การสร้างผลงานศิลปะของกมล ทัศนาญชลี และ แคธี โคลล์วิทซ์

5.3 บทที่ 3 : การวิเคราะห์ผลงานศิลปะในชุดหนังสือใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และ ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์

- (1) กระบวนการแบบในการสร้างผลงาน
 - 1) การจัดโครงสร้างของภาพ
 - 2) การสร้างรูปทรง
 - 3) การใช้สีและวัสดุที่ประกอบในผลงาน

(2) กลวิธีการสร้างผลงาน

5.4 บทที่ 4 : การพัฒนาสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำผลการวิจัย กระบวนการแบบและกลวิธีผลงานชุดหนังสือใหญ่ศิลปะของ กมล ทัศนาญชลี และ ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลล์วิทซ์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสมในเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทย

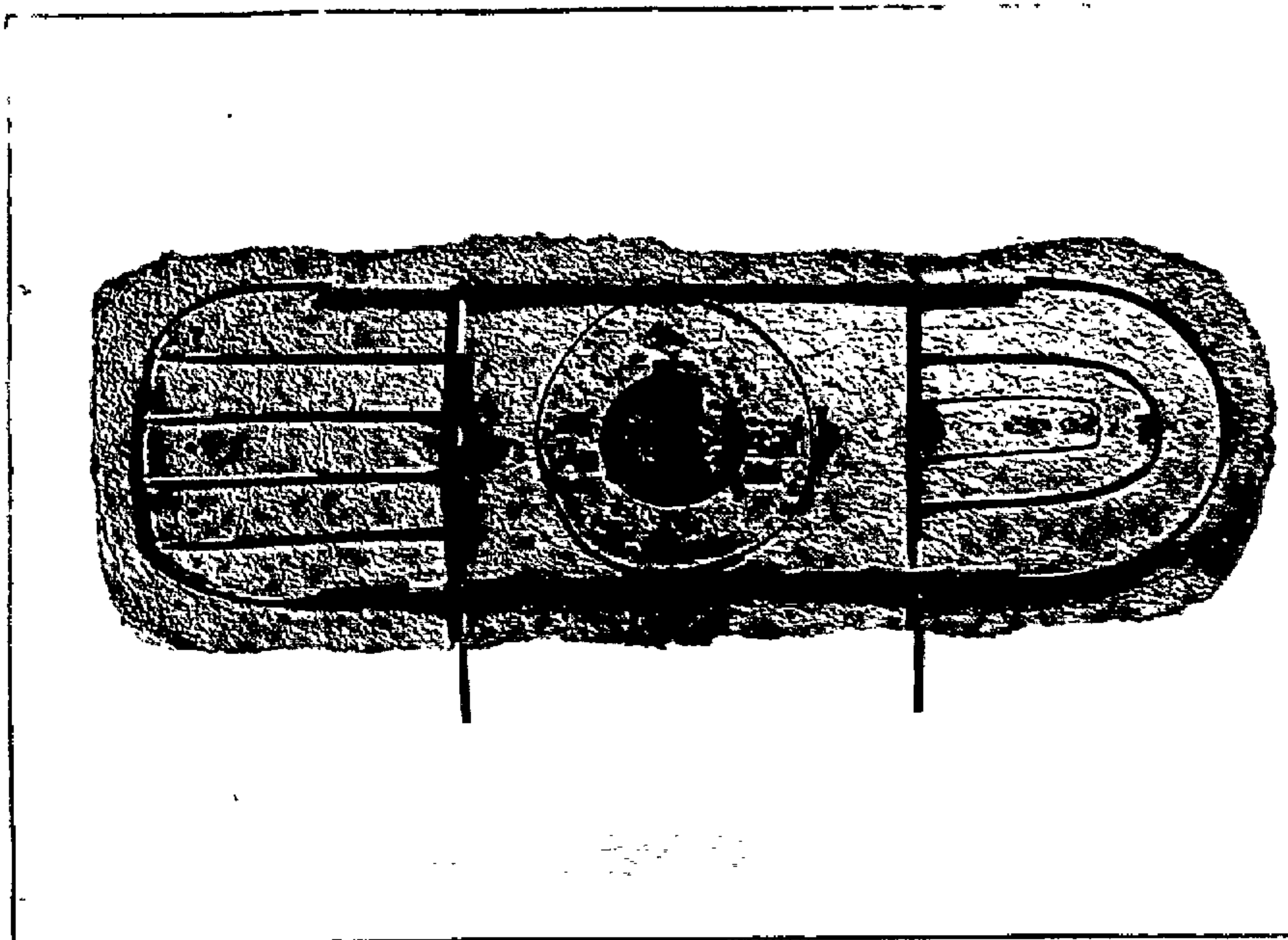
5.5 บทที่ 5 : การสรุปและอภิปราย

5.6 บรรณานุกรม

5.7 ภาคผนวก

:

การวิเคราะห์ข้อมูลชุดหนึ่งใหญ่
ของ กมล ทัศนาญชลี

ภาพที่ 1. Nang -Yai , 1995. Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood, 28" X 36"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่บนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้วัสดุที่ได้จากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน	●				
3.	กระบวนการใช้แสงเงา โบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย					
4.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี			●		
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	●				
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน					
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, 1995 กมล ทัศนาญชลี สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1995 การวิเคราะห์กระบวนการทั้ง 6 ด้านนั้นพบว่ามีการใช้กระบวนการใช้พื้นที่บนราบในระดับมาก ถึงจะมีโครงสร้างที่ทำจากวัสดุจริงมาประกอบให้ดูน่าจูงใจจากพื้นรองรับก็ตามแต่ในความรู้สึกของภาพรวมแล้วนั้น ให้ความรู้สึกที่บนราบ ส่วนกระบวนการสร้างพื้นผิวจากวัสดุจริงมีมากที่สุด ซึ่งกมล จะใช้วัสดุจริงมาสร้างผลงานในภาพนี้ จะเห็นได้ว่ากมลได้สร้างพื้นบนราบ แต่ในความบนราบนั้นจะมีพื้นผิวของวัสดุจริงอยู่ เป็นความตั้งใจของกมล ที่ทำพื้นด้วยกระดาษที่สร้างขึ้นเอง กระบวนการสร้างรูปทรงและสีมีปานกลาง ส่วนใหญ่เกิดจากวัสดุจริง รวมทั้งสีที่สร้างขึ้นจะมีบางส่วน และในส่วนของกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างใช้ในระดับที่มาก กมลจะสร้างโครงจากวัสดุจริงเป็นรูปทรงแล้วนำมาประกอบบนพื้นบนราบที่ทำขึ้น การจัด

ภาพจะมีลักษณะ 2 ข้างที่เท่ากัน และเหมือนกัน พื้นที่ว่างจะเกิดขึ้นตามจังหวะของโครงสร้างที่ประกอบเป็นจังหวะของช่องแต่ละช่อง

ส่วนการวิเคราะห์ด้านกลวิธีพบว่า มีการใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวมากที่สุด และกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานมากที่สุดเช่นกัน สีจะเกิดจากวัสดุจริงเป็นส่วนใหญ่ และจะมีการระบายสีขึ้นเป็นบางส่วน สีที่ใช้จะมีลักษณะเป็นสีสด

สรุป

ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, 1995 ของกมล ทัศนัญชลี มีการใช้กระบวนการสร้างพื้นผิวจากวัสดุจริงมากที่สุด และเด่นชัด โดยมีส่วนประกอบของกระบวนการสร้างโครงสร้างรูปทรงหนังใหญ่จัดภาพบนพื้นบริเวณว่างให้รูปทรงทั้ง 2 ข้าง แสดงดุลยภาพทั้งซ้ายขวาเท่ากัน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมตะวันออกอย่างชัดเจน เพราะทางตะวันตกจะไม่นิยมจัดภาพแบบมีความสมดุลระหว่างสองข้างที่เท่ากัน ในการใช้สีก็มักจะใช้สีสดใสที่ไม่มีการผสมให้สีจางลง

ภาพที่ 2. Nang-Yai , The Goldenland, 1996-1997, Mixed Media, Acrylic
on Canvas, Wood, 40" X 80"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี	●				
4.	กระบวนการใช้แสงเงา โบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย		●			
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น		●			
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		●			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน				●	
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , The Goldenland, 1996-1997. กมล ทัศนาญชลี สร้างสรรค์ขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1996-1997. เป็นภาพที่มีกระบวนการสร้างรูปทรงและสีมากที่สุด สีที่ใช้จะเป็นสีโทนร้อน เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการใช้สีจะสด กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบมีมาก กระบวนการใช้แสงเงา โบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมีมาก ซึ่งกมลจะนำมาเป็นจุดเด่นในผลงาน โดยมักจะเป็นโบหน้าของตัวเองและโบหน้าของเพื่อนศิลปิน คือ ประเทือง เอมเจริญ มาใส่ไว้ในผลงาน

จากการสัมภาษณ์ เดชา วราชน ได้กล่าวว่า

ในช่วงหนึ่งกมลได้เชิญศิลปินไทยไปอเมริกา แล้วกมลได้ทำงานขึ้นมาส่วนหนึ่ง และปิดไว้ให้ศิลปินที่ไป ได้ร่วมสร้างผลงานอีกส่วนหนึ่งจนเสร็จ แล้วจึงเปิดดูกัน หลังจากนั้นกมลก็ได้ทำงานขึ้นมาอีกชุด ที่มีใบหน้าของศิลปินร่วมอยู่ด้วย

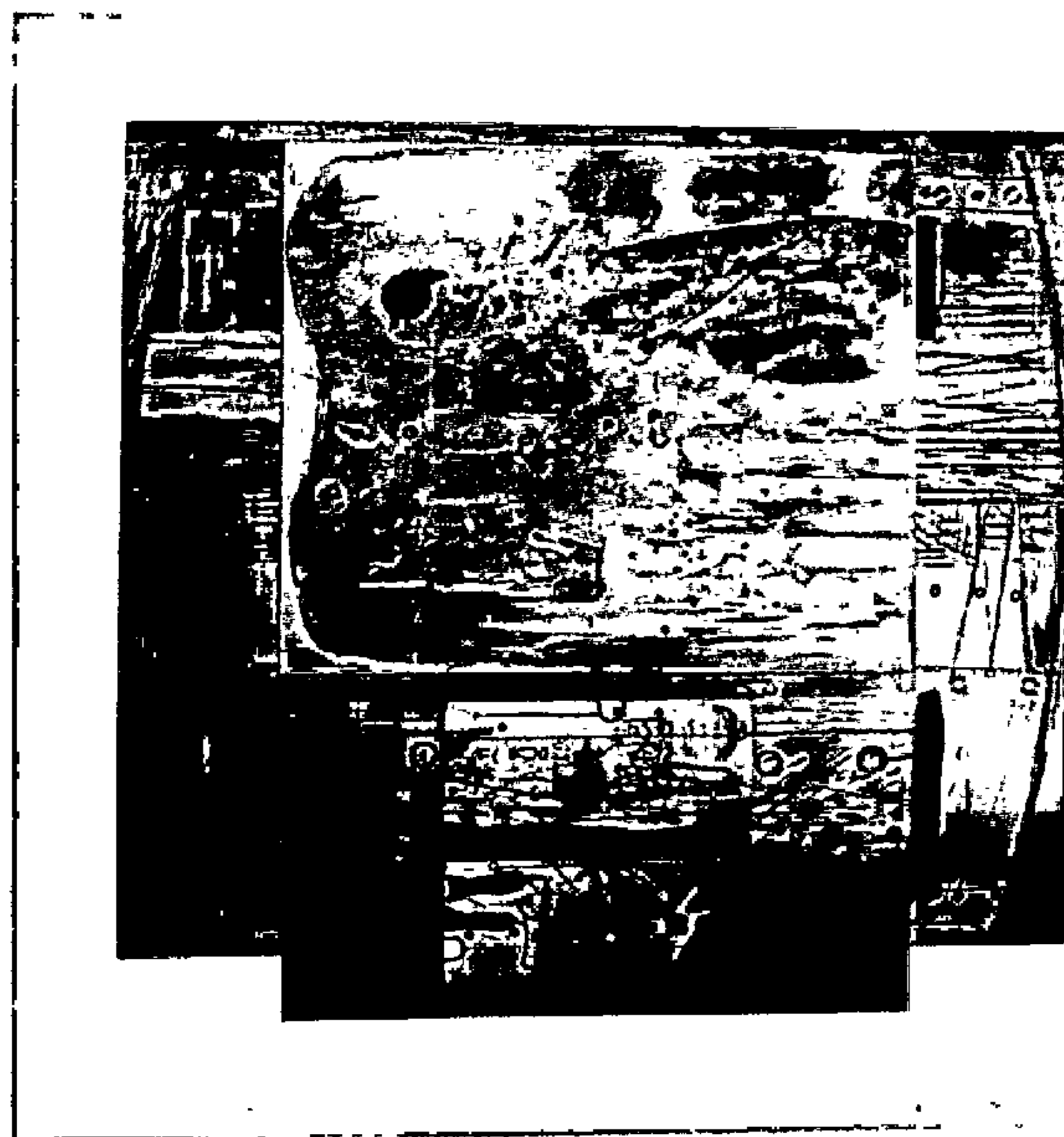
ส่วนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง เป็นการจัดแบบ 2 ข้างเท่ากัน แต่ไม่เหมือนกัน โดยจะนำรูปทรงของใบหน้ามาจัดให้เกิดดุลยภาพ ในด้านการวิเคราะห์หลักวิธีพบว่า มีการสร้างพื้นผิวในผลงานมากที่สุด ซึ่งใช้วัสดุจริงมาสร้าง เช่น ทราย และห่วงวงแหวนสีเงิน มาตอกในทิศทางที่เป็นเส้นตามแนวนอนของภาพ ทำให้เกิดการเชื่อมต่อกันของรูปทรงที่นำมาประกอบ นอกจากนี้ยังใช้เส้นในแนวนอนมาช่วยเสริม เป็นกลวิธีการสร้างรอยเส้นที่มีมากในผลงานนี้ การระบายสีแสดงรอยพู่กันจะมีสีที่สด ระบายแบบไม่เรียบเกิดเป็นร่องรอยตามพื้นผิว ในบางจุด กมลได้ใช้กระบวนการเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน โดยการทำแม่พิมพ์เป็นวงแหวนทำด้วยโลหะ นำไปเผาไฟให้ร้อน แล้วนำมากดลงบนแผ่นไม้ด้านข้างของผลงาน ก็จะเป็นรอยดำเป็นวงๆ ต่อๆ กัน มีทั้งขนาดเล็กและใหญ่ตามที่ต้องการ

กมล ทัศนบุญชลี ได้พูดถึงผลงานของเขากล่าวไว้ว่า

ลักษณะรอยที่นำเหล็กเผาไม้มากดทับบนไม้นั้นให้ความรู้สึกเหมือนศิลปะภาพพิมพ์กัดกรวด(ETCHING) ที่หมึกพิมพ์จะออกมาดูแล้ว ให้ความรู้สึก รอยเส้น ชุ่มกับความอิมของหมึกดำสนิท คล้ายการนำเหล็กเผาไฟมาจี้ลงบนไม้

สรุป

ภาพผลงาน Nang-Yai , The Goldenland, 1996-1997, กมล ทัศนบุญชลี ได้ใช้ กระบวนการสร้างรูปทรงและสีมากที่สุด กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบมีมาก กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายนั้นมีมาก โดยจะเป็นใบหน้าที่มีลักษณะของน้ำหนักไม่ชัดเจน กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง กมลจะนำรูปทรงของใบหน้าที่เป็นภาพแสดงน้ำหนักเหมือนจริงมาประกอบกับการสร้างพื้นบริเวณว่างที่แบนราบ โดยใช้เส้นในทิศทางนอนตัดให้เกิดการผสมผสานอยู่ร่วมกับบริเวณว่างแต่ละส่วน สำหรับกลวิธีการสร้างพื้นผิว จะเป็นลักษณะสร้างพื้นผิวขึ้นเองมากที่สุด ในผลงานจากรอยเส้น รอยพู่กัน และกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์มาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 3. The Goldenland Series III NO. 1, 1996, Mixed media on Canvas,
Wood, 28" X 36"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้สวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี	●				
4.	กระบวนการใช้แสงเงา โทนสีและสัดส่วน ของร่างกาย				●	
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง				●	
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

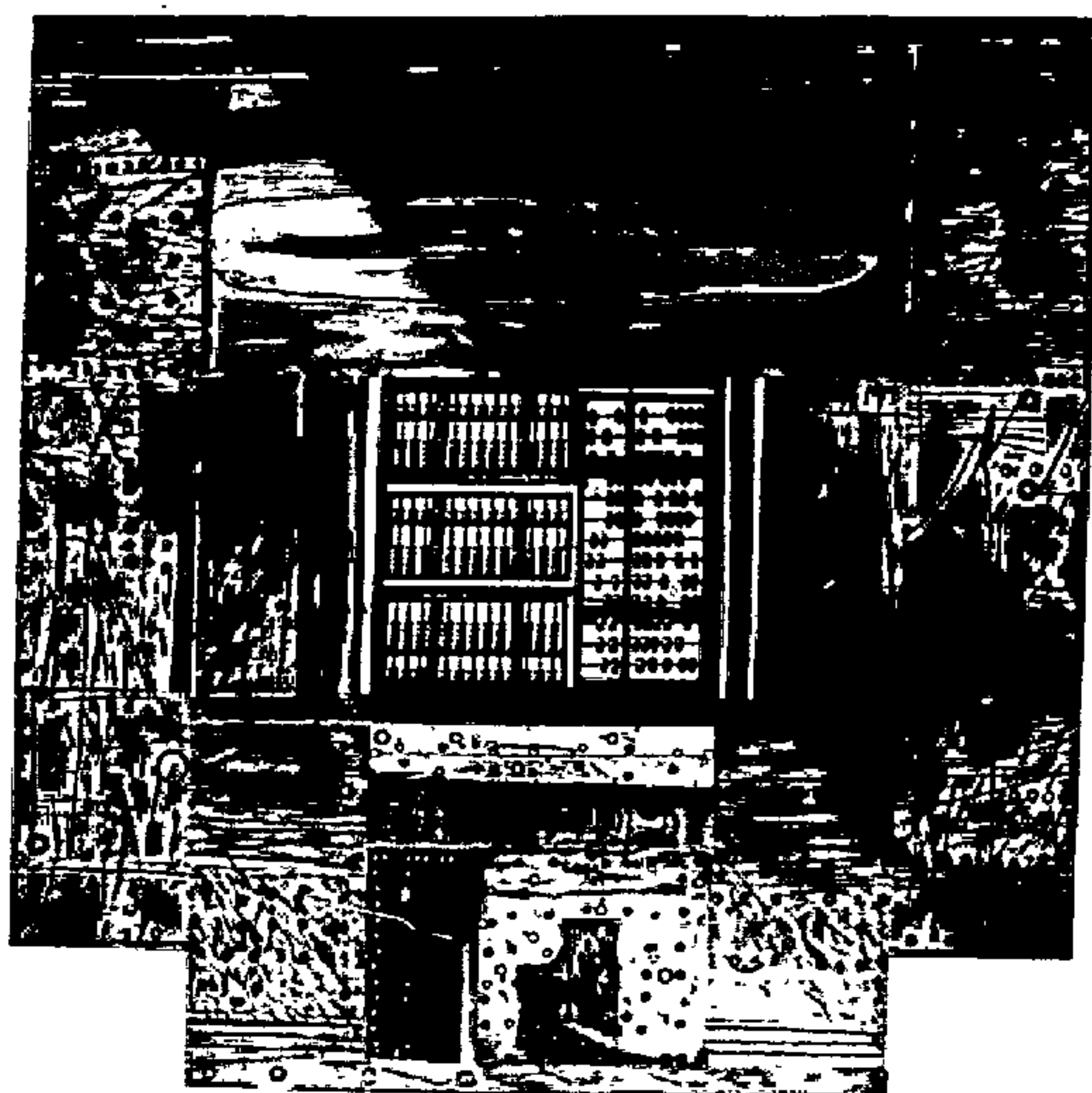
ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	●				
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		●			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน			●		
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงาน The Goldenland Series III NO.1 เป็นผลงานที่กมล ทัศนัญชลี ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาโดยใช้สื่อที่ผสมผสานกันออกมาได้อย่างสวยงามและสร้างสรรค์ ในด้านกระบวนการมีการใช้กระบวนการสร้างรูปทรงและสีมากที่สุด จะเห็นได้จากสีที่หลากหลาย ไม่ใช้โทนสีใดสีหนึ่งเพียงสีเดียว แม้ว่าในส่วนล่างของภาพเท่านั้นที่จะใช้สีที่เข้ม นอกจากนี้ กระบวนการที่กมลนำมาใช้ในระดับที่มากคือ กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ จะเห็นความแบนของภาพได้ชัดเจน ซึ่งการจัดภาพในกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบนี้เป็นสไตล์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทางตะวันออก ในส่วนของกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างนั้น มีการใช้ในระดับที่น้อยเช่นเดียวกับกระบวนการใช้น้ำหนักดำ

ในด้านการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างงานของผลงานชิ้นนี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากมล ได้ใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้นและกลวิธีการสร้างพื้นผิวจากพื้นผิวจริงมากที่สุด รอยเส้นและการสร้างพื้นผิวที่กมลตั้งใจให้เกิดขึ้นบนผลงานทำให้เห็นลักษณะเฉพาะตัวของกมล ในการผสมผสานของทั้งวัสดุที่นำมาประกอบ ความไม่เรียบของพื้นผิวจริง และร่องของสีและเส้นที่ลงตัว ในส่วนของกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันในภาพนี้มีอยู่ในระดับที่มาก โดยจะเห็นสีสันที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ทางด้านกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์สร้างผลงานนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผลงานนี้จะเน้นไปทางด้านกลวิธีการสร้างรอยเส้นและการสร้างพื้นผิวเป็นส่วนใหญ่ และนำวัสดุจริงมาประกอบผลงานชิ้นนี้ คือได้นำเรซินมาประกอบในส่วนล่างของภาพที่มีรูปใบหน้าของศิลปินอยู่ในเรซินที่มีลักษณะใส

สรุป

ภาพผลงาน The Goldenland Series III NO.1 มีการใช้กระบวนการสร้างรูปทรงและสีเด่นชัดและมากที่สุด รวมถึงการใช้กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบมาก เห็นได้จากความแบนของภาพ ส่วนในด้านกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง รวมทั้งกระบวนการใช้น้ำหนักดำ มีน้อย ด้านการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างงานมีการใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้นและกลวิธีการสร้างพื้นผิวมากที่สุด เพราะทั้ง 2 กลวิธีนี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของกมล ทัศนัญชลี แต่การใช้กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันยังมีอยู่ในระดับมากด้วย

ภาพที่ 4. Nang-Yai , Untitled, 1997, Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood,
36" X 46"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี			●		
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย					
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

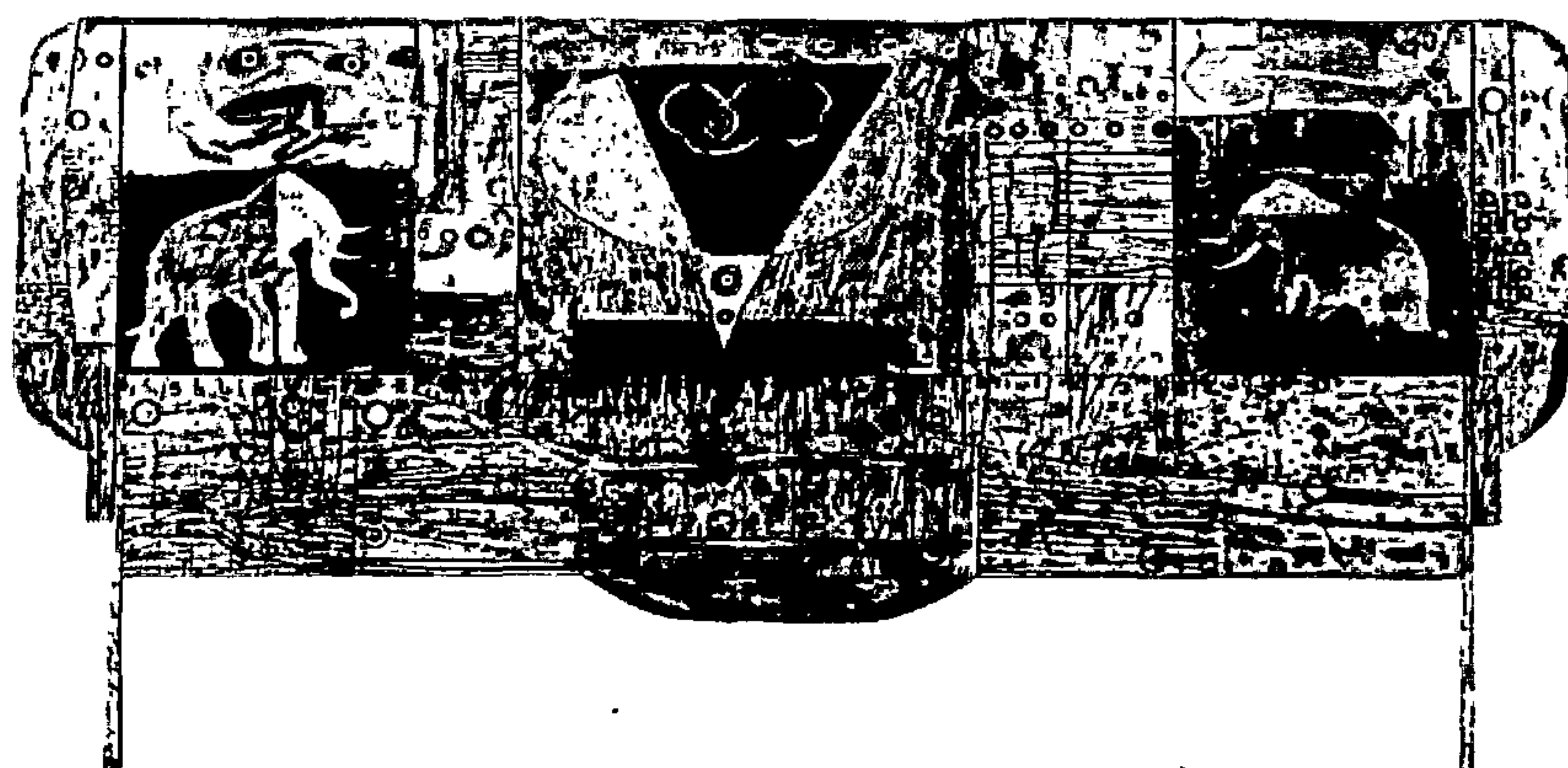
ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	●				
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		●			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	●				
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน					
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงาน Nang-Yai ที่กมลสร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 1997 นี้ มีการนำกระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบในระดับที่มาก ผลงานมีความแบนสะท้อนถึงเอกลักษณ์งานสไตล์ตะวันออก มีกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างอยู่ในระดับที่มาก เนื่องจากการจัดองค์ประกอบของภาพเป็นไปในแบบสองข้างเหมือนกัน มีกระบวนการสร้างรูปทรงและสีปานกลาง แต่ในด้านกลวิธีที่นำมาใช้ในผลงานชิ้นนี้ถือว่าโดดเด่นมาก ทั้งด้านกลวิธีการสร้างรอยเส้น กลวิธีการสร้างพื้นผิว และกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน ทั้ง 3 กลวิธีนี้มีการนำมาใช้ในระดับที่มากที่สุด เห็นได้จากการนำวัสดุจริง เช่น ลูกคิด แผ่นวงจรคอมพิวเตอร์ โลหะ เรซิน มาสร้างสรรค์ผลงาน ประกอบกับการสร้างรอยเส้นทั่วทั้งชิ้นงานได้อย่างกลมกลืนกัน ลูกคิดที่ใช้คิดเลขในสมัยก่อน กับวงจรคอมพิวเตอร์ เครื่องมือทันสมัยที่ใช้ในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นแง่มุมทางความคิดของกมลในเรื่องของยุคสมัยและวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม รวมทั้งได้นำ

ความแตกต่างระหว่างตะวันตกและตะวันออกมาผสมผสานกันอย่างลงตัวในโครงสร้างรูปทรงของหนังใหญ่ นอกจากนี้มีการใช้กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันในระดับที่มาก และจะเป็นสีในโทนร้อนเป็นส่วนใหญ่

สรุป

กมล ทัศนาศุขศิลป์ ได้สร้างสรรค์งานชิ้นนี้โดยใช้กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับที่มาก เช่นเดียวกับกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นที่บริเวณว่าง ในส่วนของกระบวนการสร้างรูปทรงและสีนำมาใช้ในระดับปานกลาง แต่ที่เห็นเด่นชัดได้แก่ ด้านกลวิธีการสร้างรอยเส้น กลวิธีการสร้างพื้นผิวและกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน กลวิธีที่โดดเด่นในผลงานชิ้นนี้ที่ได้รวมความเป็นตะวันตกและตะวันออกมาสะท้อนสังคมอย่างเห็นได้ชัดเจน จนเรียกได้ว่า กมล ได้สร้างสรรค์ความแปลกใหม่ ที่ผสมผสานกันกับเจตนาการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นส่วนตัว ตามความคิดและเทคนิคในแบบฉบับของเขา

Nang-
Mixed
40" x

92

ภาพที่ 5. Nang-Yai , Untitled, 1998, Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood,
22" X 32"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน			●		
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		●			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย					
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

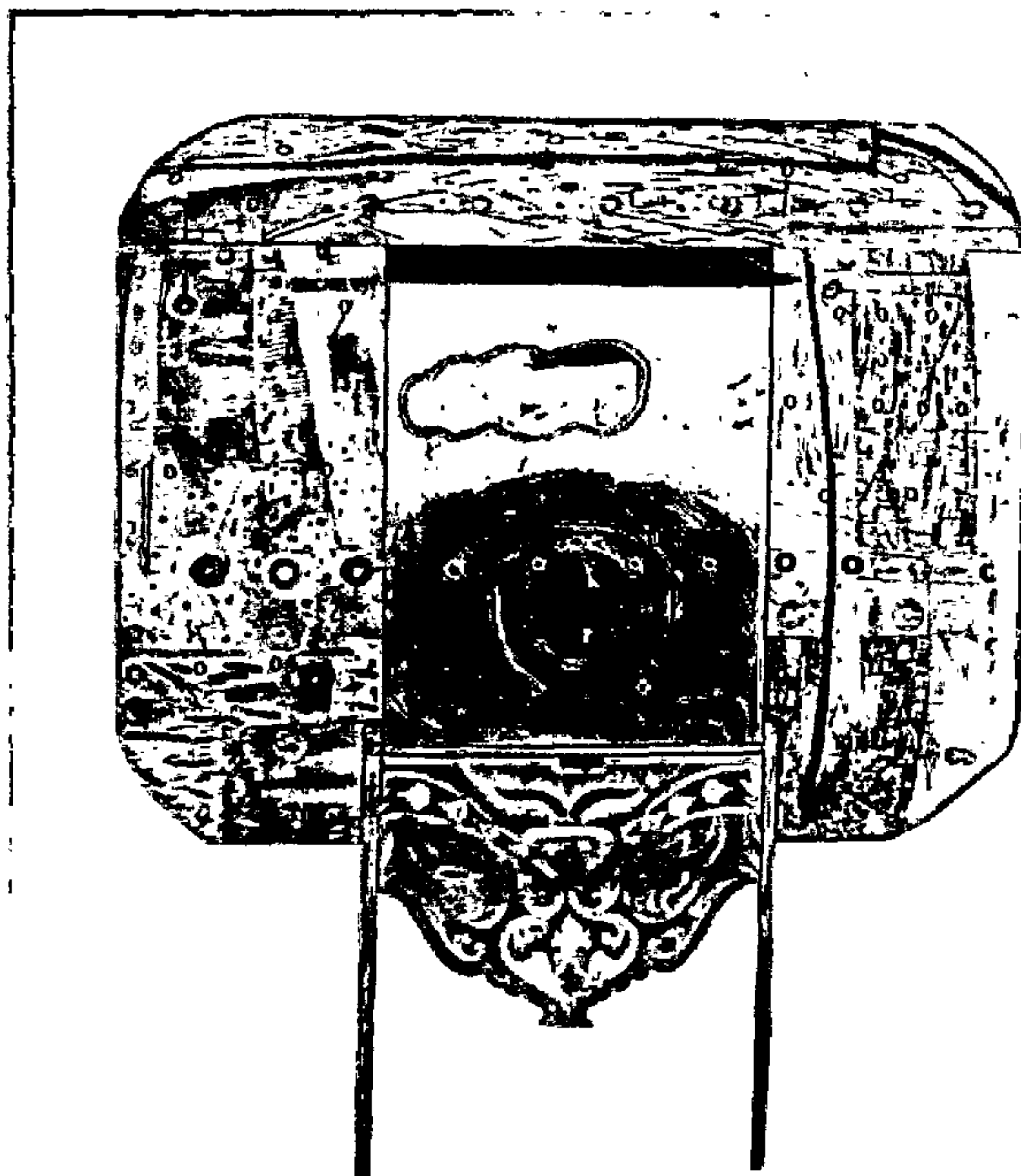
ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	●				
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		●			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน				●	
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน					
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงาน Nang-Yai ที่สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี 1998 จะเห็นได้ถึงวิวัฒนาการในการนำกระบวนการและเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้งานมีความหลากหลายและไม่ซ้ำซากจำเจ จากที่มีทั้งความเป็นตะวันตกและตะวันออกในผลงานชุดที่สร้างเมื่อปี 1997 แต่ในผลงานชิ้นนี้ ได้เห็นความเป็นตะวันออกและความเป็นไทยมากขึ้น กระบวนการที่กมลนำมาใช้นั้น ยังคงเป็นกระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบอยู่ในระดับที่มาก งานในเนื้อที่กว้างๆ แบนๆ ไม่มีการใส่แสงเงาให้เกิดความกลมเป็นปริมาตร ใช้กระบวนการสร้างรูปทรงและสีในระดับที่มากเช่นเดียวกับ กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ทำให้เห็นได้ชัดเจนถึงความเป็นดุลยภาพที่ของทั้งสองข้าง และสีที่สมดุลกันไม่หนักไปข้างใดข้างหนึ่งเพียงข้างเดียว อีกกระบวนการหนึ่งที่เห็นชัดถึงความต่างไปจากงาน Nang-Yai ที่สร้างเมื่อปี 1997 นั่นคือ กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจาก

วัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน เช่นรูปทรงของช้าง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ยิ่งมาประกอบกับรูปทรงของงานที่เป็นหนังใหญ่ ในการวิเคราะห์ด้านกลวิธีของผลงานชิ้นนี้ จะมีการใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้น และกลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับที่มากที่สุด เพราะในผลงานจะเห็นถึงรอยเส้นที่เกิดขึ้นบนพื้นผิวจริงได้ชัดเจน รวมทั้งกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันที่นำมาใช้ในระดับมาก ยิ่งทำให้เส้นและสีได้ชัดเจน และเส้น สี ต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในผลงานนั้นก็กลมกลืนกัน ทำให้ผลงานชิ้นโดยรวมแล้วมีความเป็นเอกภาพของตัวเองยิ่งขึ้น

สรุป

ผลงาน Nang-Yai ในปี 1998 มีความเป็นตะวันออกโดยเฉพาะความเป็นไทยมาก มีการใช้กระบวนการแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง แต่ยังคงกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ กระบวนการสร้างรูปทรงและสี และกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างในระดับที่มากอยู่เช่นเดิม ส่วนในด้านกลวิธี การใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้น และกลวิธีการสร้างพื้นผิวมีมากที่สุดและเด่นมากในงานชิ้นนี้ รวมถึงกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันที่มีมากเพื่อช่วยเสริมความชัดเจนของทั้งเส้นและสี ส่วนกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานชิ้นนี้ยังมีอยู่แต่การสร้างรอยเส้นพื้นผิวนั้น ศิลปินจะสร้างขึ้นมาเองเป็นส่วนมาก

ภาพที่ 6. Nang-Yai, Untitled, 1998, Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 46"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน			●		
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		●			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย					
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

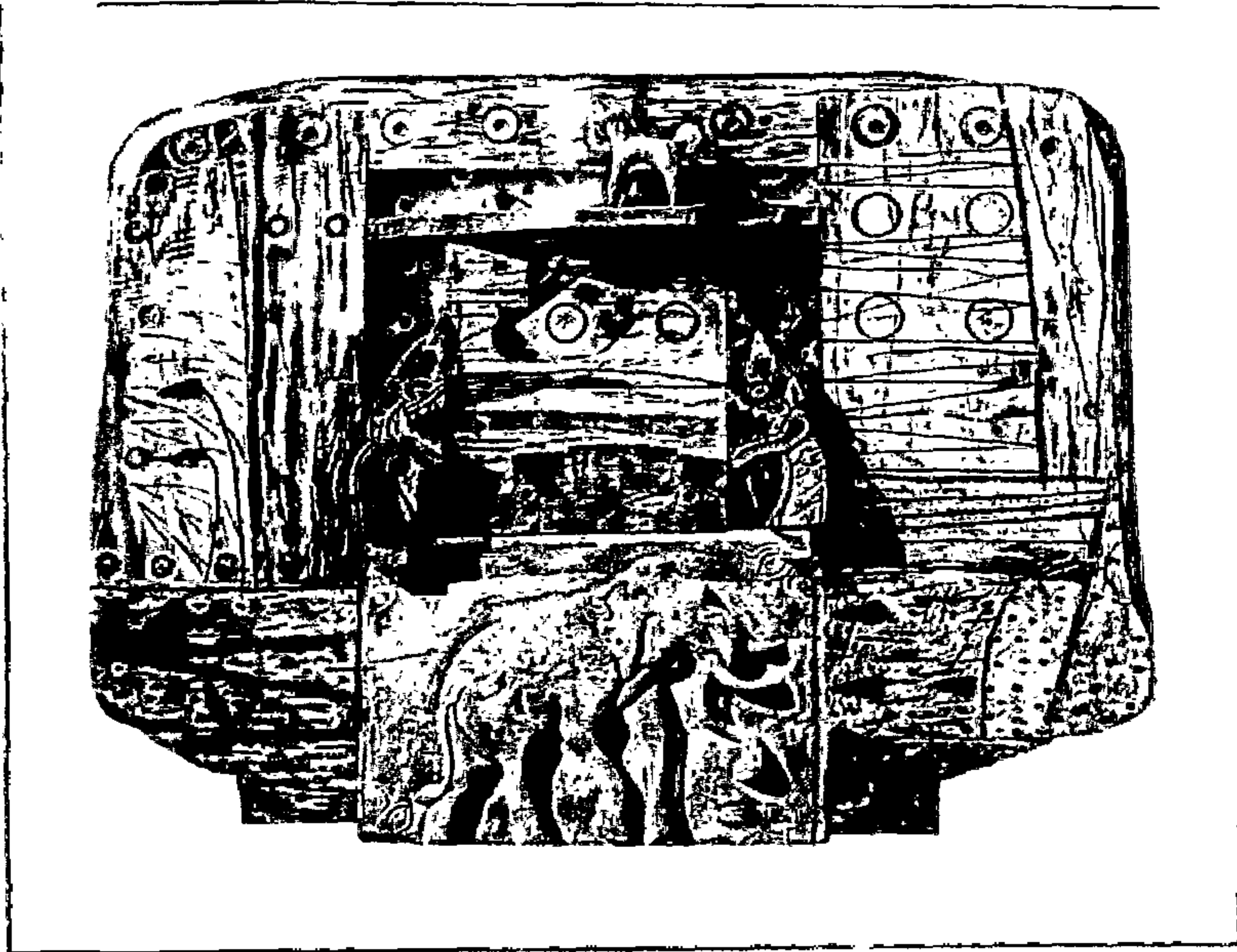
ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น			●		
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		●			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	●				
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน		●			
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน					
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงานชิ้นนี้ มีความเอกลักษณ์ไทยชัดเจนมากขึ้น จากการวิเคราะห์ด้านกระบวนการพบว่า มีการใช้กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ กระบวนการสร้างรูปทรงและสี และกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ในระดับที่มากเหมือนกันทั้ง 3 กระบวนการ เนื่องจากทั้ง 3 กระบวนการ เป็นกระบวนการหลักของผลงานชุดหนึ่งใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นความแบนราบของงาน การจัดภาพ การสร้างรูปทรงและสีให้มีคุณภาพสอดคล้องกันทั้งหมด และในผลงานชุดนี้ยังมีการใช้กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานระดับปานกลางด้วย จะเห็นได้ว่าการนำลวดลายศิลปะไทยมาประกอบในผลงาน ทำให้ผลงานแสดงความเป็นไทยมากขึ้น ในด้านการวิเคราะห์กลวิธี พบว่าผลงานชิ้นนี้มีการใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวมากที่สุด เห็นได้ชัดเจนจากพื้นผิวของชิ้นงานที่มีความขรุขระ ในส่วนกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน และกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานมีการนำมาใช้ในระดับที่มาก ผลงาน

ชั้นนี้ กมลได้ นำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานอย่างหลากหลาย เช่น ไม้ ทราช และการใช้ลวดลายของเก่า มาสร้างสรรค์งาน ในส่วนของกลวิธีการสร้างรอยเส้นมีการนำมาใช้ปานกลาง

สรุป

จากการวิเคราะห์ในด้านกระบวนการ กระบวนการที่นำมาใช้สร้างงานมาก คือ กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ กระบวนการสร้างรูปทรงและสีจะควบคุมให้อยู่ในโทนออกสีน้ำตาล คล้ายกับภาพไทยโบราณ และกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ในผลงานชั้นนี้มีกระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในระดับปานกลาง ส่วนในด้านกลวิธี ใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวมากที่สุด และกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานมาก ทำให้เห็นว่า กมล ใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานจากสื่อผสมได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 7. Nang-Yai, Untitled, 1998, Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 48"

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ				•	
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน	•				
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		•			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย					
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง			•		
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	•				
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		•			
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว		•			
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	•				
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน					
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่โดดเด่นชิ้นหนึ่งในผลงานทั้งหมดของชุดหนังสือใหญ่ กระบวนการที่นำมาใช้มากที่สุดได้แก่ กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน เป็นการแสดงความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นช้าง หรือพญานาคราช ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อของคนไทยในเรื่องของความยิ่งใหญ่ ประกอบกับรูปทรงของหนังสือใหญ่ ยิ่งทำให้เห็นว่า กมล สร้างสรรค์งานได้สอดคล้องกันได้อย่างเหมาะสม

พู่กันทอง ในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ คอลัมน์ ศิลปวัฒนธรรม ฉบับวันที่ 14-20 มีนาคม 2542 หน้า 58-59 ได้กล่าวถึงผลงานของกมลไว้ว่า

"กมล ได้เพิ่มจิตวิญญาณของความเป็นไทยเข้าไปในงาน โดยนำรูปทรงของหนังใหญ่มาเป็นต้นแบบ ด้วยวัสดุปีกแมงทับอันวิจิตรของชาวอีสาน งานแกะสลักช้างเชียงใหม่ งานไม้ภาคเหนือ คือดึงความเป็นไทยให้มาอยู่ในสากลได้อย่างอิสระและเป็นธรรมชาติ"(พุกันทอง : ดยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ , 58-59.)

ในส่วนของกระบวนการสร้างรูปทรงและสีในผลงานชิ้นนี้มีการนำมาใช้มาก และรูปทรงที่กมล ได้สร้างสรรค์ขึ้นก็ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทย ประกอบกับการใช้สีในโทนร้อนที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างได้นำมาใช้ปานกลาง เพื่อให้เกิดความสมดุลของภาพรวมทั้งหมด และกระบวนการที่ยังคงนำมาใช้แต่ใช้ในระดับที่น้อย คือกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ

การวิเคราะห์ในด้านกลวิธีนั้น ผลงานชิ้นนี้นำกลวิธีการสร้างรอยเส้นมาใช้มากที่สุดเช่นเดียวกับกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบผลงาน เช่น การสร้างรอยเส้นที่มีทั้งรอยดอก รอยขูดขีด การนำช้างไม้แกะสลักหรือพญานาคราชแกะสลัก มาประกอบในผลงาน ส่วนกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันและกลวิธีการสร้างพื้นผิวนั้น มีการนำมาใช้มาก เห็นได้จากพื้นผิวของงานที่มีความเหลื่อมล้ำ พื้นผิวไม่เรียบเสมอกัน และสีจากรอยพู่กันที่เห็นเป็นทางหรือรอยเส้นยาวๆ

สรุป

ผลงานชิ้นนี้แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ที่ กมล สามารถสร้างสรรค์ผลงาน โดยการใช้สื่อผสมผสาน สร้างความกลมกลืนกันและสมดุลกันได้ดี กระบวนการที่ใช้มากที่สุดได้แก่ กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน ในกระบวนการสร้างรูปทรงและสีมีใช้มาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากศิลปินนำวัสดุจริงมาประกอบแล้วนั้น ศิลปินยังระบายสีลงไปอีก เพื่อให้สีดูสดขึ้น ส่วนกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างมีปานกลาง และกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบมีใช้น้อย ในด้านกลวิธีที่เห็นได้เด่นชัดคือกลวิธีการสร้างรอยเส้นและกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน ซึ่งถือเป็นการนำมาผสมผสานกันได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันและกลวิธีการสร้างพื้นผิวที่นำมาใช้มากนั้น ทำให้เห็นว่าทุกกระบวนการและกลวิธีที่ กมล เลือกมาใช้นั้น หล่อหลอมออกมาเป็นผลงานที่กลายเป็น ภาษาและมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรมไทยใส่ลงในสื่อผสมที่แสดงออกถึงความเป็นตัวของเขาเองอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูลภาพผลงานศิลปะภาพพิมพ์
ของ แคธี โคลล์วิทซ์

ภาพที่ 1. Riot, 1899 ,Etching, 295 X 317 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ		●			

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น		●			
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

ผลงานชื่อ Riot ที่สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1899 ของแคธี โคลล์วิทซ์ เป็นภาพพิมพ์กัตกรดที่มีการใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด เห็นได้จากรูปทรงและสีระของคนในภาพผลงานที่แสดงออกอย่างชัดเจน มีการใช้กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำมากที่สุดสองกระบวนการ คือมีการใช้น้ำหนักดำที่แตกต่างไปจากพื้นหลังของภาพที่เป็นน้ำหนักสีขาว ให้อารมณ์ของความมืด และน้ำหนักดำของภาพที่มีความหนักแน่นมีพลัง ที่ทำให้ดูแล้วเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมของการเคลื่อนไหวของท่าทางของมนุษย์ ในส่วนของกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ มีการใช้ปานกลาง เนื่องจากไม่เป็นภาพที่แบนๆ แต่มีมิติและความใกล้ ไกล

ในด้านการวิเคราะห์กลวิธี ภาพนี้มีการใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน เป็นกลวิธี ศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะมากที่สุด นั่นคือ แคธี สร้างสรรค์งานชิ้นนี้โดยการใช้แม่พิมพ์โลหะ รวม

ทั้งใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้นในระดับที่มาก เพื่อให้เกิดร่องรอยความคมชัดของเส้นที่เกิดจากการพิมพ์ จะมีความนูนขึ้นมาจากกระดาษ ที่เห็นได้ชัดเจน เนื่องจากวิธีการใช้แม่พิมพ์โลหะกัดกรดนี้ จะทำให้ได้เส้นที่อิสระคล่องตัวมาก ถือเป็นงานวาดเส้นที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายการเขียนลายมือทีเดียว

สรุป

ภาพพิมพ์ Riot ของ แคธี โคลลิวิทซ์ ภาพนี้ เป็นภาพที่มีการใช้กระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด กระบวนการแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำอยู่ในระดับที่มาก มีระดับความเข้ม ความอ่อนของสีดำ ส่วนกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบมีอยู่ปานกลาง ในด้านกลวิธีจะใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน คือใช้แม่พิมพ์โลหะ มากที่สุด ต่อเนื่องให้เกิดกลวิธีการสร้างรอยเส้นในระดับที่มากอีกด้วย

ภาพที่ 2. Half-Length Portrait of Woman Worker, with A Blue Scarf, 1903
Lithograph in Three Colours ,246 X 352 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา โทนสีและสัดส่วนของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ		●			

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน	●				
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงานชิ้นนี้ เป็นภาพผลงาน Portrait ของผู้หญิงที่ แคธิ สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1903 เป็นภาพเหมือนที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของคนได้อย่างเหมือนมีชีวิตจริง มีการใช้กระบวนการที่แสดงความเป็นตัวของ แคธิ คือ ใช้กระบวนการใช้แสงเงา โทนสี และสัดส่วน ของร่างกายมากที่สุด รูปทรงหน้า สัดส่วนศีรษะและกล้ามเนื้อของใบหน้าชัดเจนเหมือนจริง รวมถึงการใช้กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างที่มีมากเช่นเดียวกับกระบวนการใช้น้ำหนักดำ แคธิ สามารถสอดใส่อารมณ์ความรู้สึกพร้อมกับการจัดภาพได้อย่างลงตัว เป็นความรู้สึกของคนที่อยู่ในสภาวะที่หดหู่ หมองเศร้า ในส่วนของกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบนั้นมีให้อยู่ในระดับที่ปานกลาง ในส่วนการวิเคราะห์ด้านกลวิธี พบว่า แคธิ ใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน และกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินมาใช้ใน

ผลงานชิ้นนี้มากที่สุด แคธิ ใช้แม่พิมพ์หินในการทำผลงาน และสามารถทำให้ผลงานออกมาได้ตามอารมณ์ ความรู้สึกที่ต้องการสื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจากกลวิธีการทำภาพพิมพ์หินนั้น จะได้ผลงานออกมา เหมือนกับงานวาดเส้นหรืองานจิตรกรรมได้เป็นอย่างดี ธรรมชาติของภาพพิมพ์หินจะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของภาพพิมพ์ ให้ความรู้สึกที่สด มีความนุ่มนวลและสร้างน้ำหนักอ่อนแก่ได้ดีทีเดียว

สรุป

ผลงานภาพพิมพ์ชิ้นนี้ เป็นผลงานภาพพิมพ์ที่ใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของ ร่างกาย มากที่สุด เนื่องจากเป็นภาพหน้าผู้หญิงที่มีมิติ มีน้ำหนักของแสงเงาที่ชัดเจนแสดงความรู้สึกและสี หน้าที่เป็นอย่างไรก็ดี กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ ทั้ง 2 กระบวนการนี้ถูกนำมาใช้มาก ในขณะที่กระบวนการใช้พื้นที่ระบายที่แบนราบมีใช้ปานกลาง ใน ส่วนของกลวิธีเป็นการนำกลวิธีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน เป็นกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน ซึ่ง แคธิ ได้ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ผ่านกระบวนการและเทคนิคภาพพิมพ์ได้อย่างชำนาญ ไม่แพ้เทคนิคอื่น

ภาพที่ 3. Memorial to Karl Liebknecht, 1919–1920, Woodcut, 350 X 500 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	●				

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	●				
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้	●				
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงานภาพพิมพ์ Memorial to Karl Liebknecht สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1919-1920 เป็นภาพพิมพ์ที่สะท้อนถึงความรู้สึกของแควีที่มีต่อสังคม และยุคสมัยที่มีแต่ความตาย จากสงครามและการนองเลือด โดยใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด ส่วนกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างอยู่ในระดับมาก และกระบวนการใช้น้ำหนักดำนั้น แควีนำมาใช้มากที่สุด สังเกตได้ว่าผลงานของแควี มีการใช้รูปทรงสรีระและการใช้น้ำหนักดำได้ดีมาก และสามารถถ่ายทอดลงบนภาพผลงานได้อย่างดี เข้าถึงอารมณ์และความคิดที่ต้องการสื่อออกมาให้ผู้คนแสดงสีหน้าและท่าทางออกมา ในการวิเคราะห์ด้านกลวิธี มีการใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน ใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้

และกลวิธีการสร้างรอยเส้นมากที่สุด นั่นคือ แคธี นำกลวิธีทั้งสามอย่างมาใช้ร่วมกัน และทุกกลวิธีหรือขั้นตอนก็ทำนั้นทำให้ได้ผลงานภาพพิมพ์ตามความอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการ

ศิริวรรณ บัณฑิต ได้กล่าวถึงการทำงานภาพพิมพ์ของแคธีไว้ว่า

เธอให้ความสนใจเป็นอย่างมาก กระทั่งสามารถควบคุมในเรื่องของเส้นที่เธอแสดงออกมาได้อย่างใจต้องการ เธอจะทั้งในเรื่องของสี และเธอสามารถทำได้สำเร็จอย่างผู้เชี่ยวชาญ เธอสามารถควบคุมเส้นการแสดงออกของเนื้อหนัง พร้อมรูปทรงไปกระทั่งถึงการแสดงให้เห็นถึงแสงเงา (ศิริวรรณ บัณฑิต, จิตรกรผู้ต้านกระแสแห่งการกดขี่, 20)

สรุป

จากการวิเคราะห์ด้านกระบวนการแบบ มีการใช้กระบวนการการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด เท่ากับกระบวนการใช้น้ำหนักดำ ในส่วนของกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างมีใช้มาก และกระบวนการสร้างพื้นระนาบที่แบนราบปานกลาง ส่วนทางด้านกลวิธี แคธี จะใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้มาสร้างผลงานเพื่อให้เกิดรอยเส้นที่คมชัดเด็ดขาด ซึ่งต่างจากภาพพิมพ์หินที่ให้ความรู้สึกนุ่มนวล จากที่วิเคราะห์ดูจะเห็นว่าแคธี สามารถใช้เทคนิคกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์ได้หลากหลาย ทั้งยังถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานพิมพ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 4. The Scrifice, 1992 –1923, Woodcut, 370 X 400 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย		●			
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	●				
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	●				

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น			●		
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว			●		
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้	●				
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงานชื่อ The Scrifice แคลธี สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1992-1923 เป็นงานที่สร้างขึ้นจากความรู้สึกกดดันภายในจิตใจ ภาพเด็ก ภาพแม่ผู้ร้องขออย่างขมขื่น เป็นสื่อทางศิลปะที่ถ่ายทอดไปยังบุคคลภายนอกให้รับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกัน กระบวนการที่ใช้มากที่สุดในงานชิ้นนี้มีอยู่ 2 กระบวนการแบบ คือ กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ เนื่องจากการจัดองค์ประกอบและการใช้น้ำหนักดำของภาพได้ดี ทำให้เห็นบรรยากาศอันกดดันและความเศร้าหมอง ในส่วนของกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายอยู่ในระดับที่มาก จากผลงาน รูปร่าง โครงสร้าง สรีระ จะเห็นสัดส่วนได้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร รวมไปถึงความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมาบนใบหน้าของทั้ง

ผู้หญิงและเด็ก อาจมองได้ว่าภาพนี้เป็นภาพแห่งความเศร้าหมองที่กำลังเฝ้ามองลูกน้อยด้วยความเจ็บปวด และร้องขอและอ้อนวอนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้มีชีวิตรอดต่อไป

ด้านการวิเคราะห์ทางด้านกลวิธี ผลงานของ แคธี่ ชั้นนี้มีการใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ มาสร้างผลงาน โดยกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ มากที่สุด และจะมีกลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับ ปานกลางมาประกอบด้วย ผลงานภาพพิมพ์ชั้นนี้มีการสร้างพื้นผิวขึ้นให้สอดคล้องกับบรรยากาศความหดหู่ เศร้าหมอง และความคิดที่แคธี่ ต้องการจะสื่อ นอกจากนี้อีกหนึ่งกลวิธีที่นำมาใช้ในระดับปานกลาง คือกลวิธี การสร้างรอยเส้น แคธี่จะใช้เส้นวงกลมล้อมรอบศีรษะของคนเพื่อให้เกิดเอกภาพในผลงาน

สรุป

ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ชุดนี้ เน้นไปทางด้านการใช้กระบวนการแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณกว้างมากที่สุด เช่นเดียวกับใช้กระบวนการแบบการใช้หน้าหนักดำ ซึ่งทั้ง 2 กระบวนการแบบนี้ ประกอบกับกระบวนการแบบกาใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ทำให้ความเป็นตัวตนของมนุษย์ผู้ที่ แคธี่ สร้างสรรค์ขึ้นเด่นชัดและมีชีวิตขึ้นมาได้ และในส่วนด้านกลวิธียังถือว่า แคธี่ เป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ได้หลากหลาย ในผลงานนี้นักกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้มาสร้างพื้นผิวและรอยเส้นให้เห็นถึงรูปลักษณ์และอารมณ์ของภาพ เพื่อให้ภาพถ่ายทอดความเจ็บปวดและความสิ้นหวังให้ผู้อื่นรับรู้ร่วมกันได้

ภาพที่ 5. The People, 1922 –1923, Woodcut, 300 X 360 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	●				
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	●				

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น		●			
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้	●				
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงาน The People ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1922-1923 ในยุคที่แคธีมีบรรยากาศแห่งความเศร้าหมอง ประชากรทุกคนหลังสงครามเต็มไปด้วยความเจ็บปวด ความหวาดหวั่นและความสิ้นหวัง ภาพสะท้อนของสังคมของแคธี ในยุคนั้นจึงเป็นเรื่องราวของความเจ็บปวดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกระบวนการที่ใช้ในผลงานชิ้นนี้ที่เด่นชัดและใช้มากที่สุด มี 3 กระบวนการคือ กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ เรียกได้ว่า แคธีสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างมีชีวิต ได้อารมณ์ และได้ความรู้สึก ภาพผลงานชิ้นนี้เหมือนกับว่าประชาชนนั้น ร่ำร้องคร่ำครวญออกมาได้จริงๆ พื้นที่บริเวณของการจัดองค์ประกอบภาพมีช่วงจังหวะที่ดี และอีกกระบวนการที่ใช้มากและทำให้ผลงานชิ้นนี้มีความแบนอยู่บ้างได้แก่ กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ

การวิเคราะห์ด้านกลวิธี แครี ได้ใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงานชิ้นนี้ ให้เป็นศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ที่ลงตัวและได้อารมณ์ ในกลวิธีการสร้างรอยเส้นที่ใช้มาก เนื่องจากในบางครั้งการใช้เส้นสายกลับให้รายละเอียดที่ดีและชัดเจนยิ่งกว่าการใช้สีอีกด้วย

สรุป

ผลงาน People เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อสะท้อนสังคม ความเป็นอยู่ในยุคสมัยนั้น แครี ได้นำ กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ร่วมกับการใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำ ผสมผสานกับกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ประกอบกับกลวิธีการนำศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ มาถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะที่ให้บรรยากาศของสังคม ยุคสมัย และผู้คนที่เฝ้าหมอง ร่ำร้องของความสุขสงบในชีวิต

อัศนีย์ ชูอรุณ ได้กล่าวไว้ว่า

“แครี โคคลิวท์ มิใช่เป็นศิลปินนักการเปลี่ยนแปลงเลย ภาพพิมพ์ของเขาเป็นการเคลื่อนไหวต่อต้านสงคราม และความยากจนที่มีพลังมาก ลักษณะดังกล่าวจึงกลายเป็นกระบอกเสียงทางภาพพิมพ์ที่สำคัญยิ่ง”(อัศนีย์ ชูอรุณ. 2527. 228)

ภาพที่ 6. Self-Portrait, 1934, Lithograph, 187 X 208 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ					
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ			●		

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น		●			
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว		●			
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน	●				
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นเมื่อ ปี ค.ศ.1934 ที่ใช้ชื่อว่า Self-Portrait เป็นผลงานภาพพิมพ์ภาพเหมือนตัวของเธอเอง เป็นเสมือนการสรุปช่วงชีวิตของเธอเองออกมาเป็นครั้งสุดท้าย ภาพใบหน้าที่ถ่ายทอดความรู้สึกทั้งหมดออกมาทางสีหน้าและแววตาที่ดูสงบนิ่ง และจ้องมองอย่างมั่นคง ในการสร้างผลงานชิ้นนี้จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยพบว่าการใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด และใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำในระดับที่ปานกลางมาประกอบ เนื่องจากภาพพิมพ์นี้เป็นภาพพิมพ์แสดงรูปแบบเหมือนจริงจึงต้องให้ความสำคัญกับการแสงเงา และโครงสร้างและใบหน้า เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกผ่านใบหน้าให้ออกมาอย่างชัดเจน ส่วนการวิเคราะห์ด้านกลวิธี จะเห็นว่าการนำกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงานมากที่สุด และใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินมาใช้มากที่สุด ภาพพิมพ์เหมือนตัวเองของเธอ แคร์รี่ ยังมี

กลวิธีการสร้างรอยเส้นในระดับมาก เพื่อให้เห็นองค์ประกอบบนใบหน้าในส่วนต่างๆ ทั้งยังใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับที่มาก เพื่อให้เกิดลักษณะพื้นผิวคล้ายของจริง

สรุป

ภาพพิมพ์ที่ทำรูปเหมือนใบหน้าของตัวเองขึ้นนี้ของแคร์รี่ เป็นเหมือนการบอกถึงชีวิตของเธอ จากความสงบเงียบในแววตา เหมือนจะพูดให้รู้ว่าจะอยู่อย่างสงบ รอบบางสิ่งบางอย่างที่กำลังมาถึงตามกฎเกณฑ์ของชีวิต โดยผ่านกระบวนการในการสร้างงานจากกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย กระบวนการใช้น้ำหมึกดำ และกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินที่แสดงถึงร่องรอยของเส้น และพื้นผิวได้คล้ายคลึงกับการวาดเขียนมาก ซึ่งแคร์รี่เองก็มีความชำนาญในการวาดเส้นเป็นอย่างดี

ภาพที่ 7. Death on The Road, 1934, Lithograph, 292 X 410 mm.

ที่	วิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	●				
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ		●			

ที่	วิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น		●			
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน	●				
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

ภาพผลงานชื่อ Death on The Road 1934 เป็นภาพคนที่แสดงถึงสัดส่วนของร่างกายที่รู้สึกถึงอารมณ์ที่เศร้า หดหู่ ซึ่งแตกต่างจากภาพผลงานชิ้นอื่นที่แสดงอารมณ์ทางใบหน้าอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์จากภาพผลงานนี้จะมีกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในระดับที่มากที่สุด พร้อมทั้งกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ซึ่งศิลปินจะใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบของพื้นหลังเป็นส่วนรองรับรูปทรงขึ้นมาให้กลมกลืนกัน ส่วนกระบวนการใช้น้ำหนักดำในภาพมีระดับปานกลาง

กลวิธีจะเป็นกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน การแสดงออกซึ่งเทคนิคนี้จะให้ความสอดคล้องๆ กันกับการเขียนด้วยดินสอ หรือเกรยองโดยตรงลงบนกระดาษ กลวิธีการสร้างรอยเส้นจะเป็นการเขียนแบบฉับพลัน ทั้งรอยเกรยองให้เป็นทางอย่างชัดเจนรับกับพื้นที่ว่างอย่างลงตัว

สรุป

ภาพผลงานชื่อ Death on The Road, 1934 นี้ จากการวิเคราะห์พบว่า ผลงานภาพพิมพ์ของเขาเป็น การเคลื่อนไหวต่อต้านสงคราม และความยากจนที่มีพลังมาก ซึ่งแสดงออกทางกระบวนการจัดภาพแบบ รูปและบริเวณว่างในระดับที่มากที่สุด และกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายที่ชัดเจน บนพื้นระนาบที่แบนราบ ในด้านกลวิธีเป็นการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน ซึ่งเป็นเทคนิคแม่พิมพ์ หิน

จากผลการวิเคราะห์ภาพผลงานชุดหนังใหญ่ ของกมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลลวิทย์ ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ระดับที่นำมาใช้จากเกณฑ์มากที่สุด และเกณฑ์ที่นำมาใช้ในระดับมากเท่านั้น เนื่องจากเกณฑ์ทั้งสองสามารถครอบคลุมบ่งบอกถึงลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ปรากฏอย่างชัดเจน อันเป็นจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ที่ต้องการทราบถึงการใช้กระบวนการแบบและกลวิธีที่เป็นลักษณะเฉพาะของ กมล ทัศนัญชลี และแคธิ์ โคลลวิทย์ ที่เป็นทักษะเฉพาะตัวของศิลปิน ส่วนเกณฑ์ในระดับปานกลางและน้อย ผู้วิจัยไม่ได้นำมาวิเคราะห์ผลในการวิจัยเนื่องจากไม่ปรากฏความเด่น จนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวมากนัก ผลของการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางสรุปผลระดับของกระบวนการที่ใช้ในภาพผลงานชุดหนังใหญ่ของ กมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ์ โคลลวิทย์

ที่	กรอบการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ		๐๐๐๐๐๐ ๕๕ ๕๕๕ ●●	๕๕๕ ●●	๐	12	85.71
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน	๐		๐๐		10	7.14
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี	๐ ๕๕	๐๐๐	๐๐		6	42.85
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย	๕๕๕๕๕๕ ●●●	๐ ๕ *		๕	13	92.85
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	๕๕๕ ●●	๐๐๐๐๐๐ ๕ * *	๐	๕	14	100
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	๕๕๕ ●●●	๕๕ *	๕๕		9	64.28

ตารางสรุปผลระดับของกลวิธีที่ใช้ในภาพผลงานชุดหนังใหญ่ ของ กมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลวิทย์

ที่	กรอบการวิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น	๕๕๕ ๕ ๕ ๕	๕ ๕๕๕๕ ๕๕	๕ * ๕		13	92.85
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน		๕๕๕๕ ๕๕			6	42.85
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว	๕๕๕๕ ๕๕	๕ ๕	* ๕		8	57.14
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	๕๕๕	๕		๕	4	28.57
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	๕๕๕๕๕๕๕๕ ๕๕๕๕		๕	๕	11	78.5
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้	๕๕๕ ๕๕๕				6	42.85
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน	๕๕๕				3	21.42
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	* ๕				2	14.28

หมายเหตุ ความหมายของสัญลักษณ์แทนผลงานชุดหนังใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี

- ๕ แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภททางวัฒนธรรมไทย
- ๕ แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน
- ๕ แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน

ความหมายของสัญลักษณ์แทนผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลวิทย์

- + แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภททางวัฒนธรรมไทย
- * แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน
- แทนจำนวนภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคม

จากตารางสรุปผลของประเด็นการวิเคราะห์ทางด้านกระบวนการแบบของผลงานในชุด หนังใหญ่ ของ ศิลปิน กมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลวิทย์ ผู้วิจัยพบว่าการนำกระบวนการแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างมาใช้ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภททางวัฒนธรรมไทยของ กมล ทัศนัญชลี รองลงมาเป็นภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน และภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคม รวมจำนวน 14 ภาพ คิดเป็นร้อยละ ได้เท่ากับ 100 ในส่วนของกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายนั้น ผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี จะใช้กระบวนการแบบนี้ เนื่องจากผลงานส่วนใหญ่เป็นภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน รวมกับงานของ กมล บางชิ้น รวมจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ

92.85 กระบวนแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ ผลงานที่สี่เนื้อหาสาระประเภทภาพคนและประเภททางสังคม จะมีการใช้ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภททางวัฒนธรรมไทย ของ กมล ทัศนัญชลี ตามลำดับ รวมจำนวน 12 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 85.71 กระบวนแบบการใช้น้ำหนักดำ ถือว่างานที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนและทางสังคมของ แครี โคลลิวีทซ์ ใช้กระบวนแบบนี้อยู่มาก รวมจำนวน 9 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 64.28 ในขณะที่ กมล ทัศนัญชลี ใช้กระบวนแบบการสร้างรูปทรงและสี แต่ไม่ปรากฏว่า แครี จะเน้นการใช้กระบวนแบบนี้สักเท่าใดนัก กระบวนแบบนี้จากการวิเคราะห์ รวมจำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85 ผลงานเนื้อหาสาระประเภทวัฒนธรรมไทย ที่ใช้กระบวนแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย นั้นมีจำนวน 1 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.14 จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า กระบวนแบบในการสร้างสรรค์งานที่ทำให้ผลงานชุด หนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนัญชลี เป็นที่ยอมรับ และเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง คือการที่กมล นำกระบวนแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบและกระบวนแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ซึ่งเป็นการผสมผสานรูปแบบตะวันตกและตะวันออกเข้าด้วยกันอย่างลงตัว ประกอบกับกระบวนแบบการสร้างรูปทรงและสีที่อาศัยกระบวนแบบการใช้ลวดลายจากวัฒนธรรมไทย มาสร้างงานให้เกิดความแปลกใหม่ มีบรรยากาศความเป็นไทย แทรกอยู่กับสีสันที่หลากหลายบนพื้นผิวที่ขรุขระบ้างเรียบบ้าง ถือว่าเป็นการนำกระบวนแบบมาใช้ในการสร้างงานได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ในส่วนของการวิเคราะห์ด้านกลวิธี พบว่ามีการใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้นมากที่สุด จะเห็นได้ว่า ผลงานของทั้งกมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของแครี โคลลิวีทซ์ นิยมใช้กลวิธีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน และภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภททางวัฒนธรรมไทย เพราะภาพคนหรือลวดลายไทย ต้องอาศัยเน้นการสร้างรอยเส้น เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะหรืออารมณ์ได้ชัดเจน รวมจำนวนภาพที่ใช้กลวิธีการสร้างรอยเส้นจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 92.85 กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะภาพที่มีเนื้อหาประเภทภาพคน รองลงมาคือ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคม ของ แครี โคลลิวีทซ์ รวมจำนวน 11 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 78.5 กลวิธีการสร้างพื้นผิวในงานของ กมล ที่เป็นภาพเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยมีใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน พื้นผิวในผลงานของกมลในชุดหนึ่งใหญ่ จะมีความแปลกใหม่อยู่มาก ส่วนในงานของแครีก็มีใช้อยู่บ้างแต่ไม่มากนัก รวมจำนวนทั้งหมดของการใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวจำนวน 8 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 57.14 ผลงานของ กมล ทัศนัญชลี ในชุดหนึ่งใหญ่ จะมีกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กันในระดับที่มาก เท่ากับกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ ของแครี โคลลิวีทซ์ รวมจำนวนทั้ง 2 กลวิธี กลวิธีละ จำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85 กมล มักจะใช้กลวิธีแสดงรอยพู่กัน กับงานที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นภาพที่มีเนื้อหาสาระภาพประเภทภาพคน แต่ในงานของแครี จะใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ มาใช้ในผลงานภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน เท่าๆ กับภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพทางสังคม กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน เรียกได้ว่า งานของกมล ชุดหนึ่งใหญ่มีความน่าสนใจในเรื่องการนำวัสดุจริงมาประกอบในงาน จากการวิเคราะห์ครั้งนี้รวมจำนวน 4 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ในกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน มีการนำมาใช้ในการสร้างผลงานของแครี เป็นภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคน ในจำนวน 3 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 21.42 และไม่ปรากฏให้เห็นในผลงานของกมล ทัศนัญชลีในชุดหนึ่งใหญ่ กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์โลหะ มีการนำกลวิธีนี้มาใช้ในผลงานรวม

จำนวน 2 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.28 เป็นภาพที่มีเนื้อหาประเภทภาพคน และภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคม

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานของ กมล ทัศนาศุทธิ จะมีลักษณะเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการนำกระบวนการแบบการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ กระบวนการสร้างรูปทรงและสี และกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างมาใช้ในการสร้างผลงานให้ทุกอย่างลงตัว และมีองค์ประกอบทางศิลปะอย่างครบถ้วนได้อย่างดี ยิ่ง ในด้านกลวิธีจะเห็นว่างานชุดนี้เด่นทางด้านการสร้างพื้นผิวและการนำวัสดุจริงมาประกอบผลงาน เป็นการพัฒนาความคิดให้เกิดแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลปะได้กว้างขวางขึ้น ส่วนในผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ โคลลิวิทซ์นั้นมีการนำกระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด รวมไปถึงการใช้น้ำหนักดำจากภาพพิมพ์ให้อารมณ์ความรู้สึกได้ดี สังเกตได้ว่าผลงานของ แคธิ เป็นผลงานที่ไม่เน้นสีเพื่อสร้างอารมณ์แต่จะเน้นการสร้างรอยเส้นเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกต่างๆ เป็นผลงานศิลปะที่สะท้อนสังคมในยุคนี้ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 4

การนำข้อมูลมาพัฒนาเป็นภาพผลงานศิลปกรรมในเทคนิคผสม

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ภาพงานชุดหนึ่งใหญ่ ของกมล ทัศนบุญขลิ และผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลิวีทซ์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 ภาพ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้วิจัยนำเสนอด้วยรูปแบบทั้งทางภาคเอกสารและการจัดแสดงนิทรรศการผลงาน ซึ่งประกอบด้วยผลงานพัฒนาสร้างสรรค์จำนวน 14 ภาพ

1. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๑"
"Spiritual Support # 1"
Etching & Chine Colle
100 X 167 cm.
2. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #-๒"
"Spiritual Support # 2"
Etching & Chine Colle
130 X 180 cm.
3. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๓"
"Spiritual Support # 3"
Postcard,Silk screen,Computer
56 X 100 cm.
4. ภาพผลงานชื่อ "เก้าชีวิต"
"Nine Life"
Silk screen & Postcard
72 X 103 cm.(9 prints)
5. ภาพผลงานชื่อ "โครงการศิลปะเชิดชูพลเมืองดี"
"An Art Project to Honour Good Citizens"
Silk screen, Fabric and Wood
Variable
6. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ"
"Spiritual support from the public"
Postcard,Silk Screen,Patient,s Bed and Fabric
Variable
7. ภาพผลงานชื่อ "สุขสันต์วันเกิด"
"Happy Birth Day"
Silk Screen,Fabric and Wood Variable

8. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #๔"
 "Spiritual Support # 4"
 Etching & Chine Colle
 78 X 105 cm.

9.. ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ#๕"
 "Spiritual Support # 5"
 Etching & Chine Colle
 78 X 105 cm.

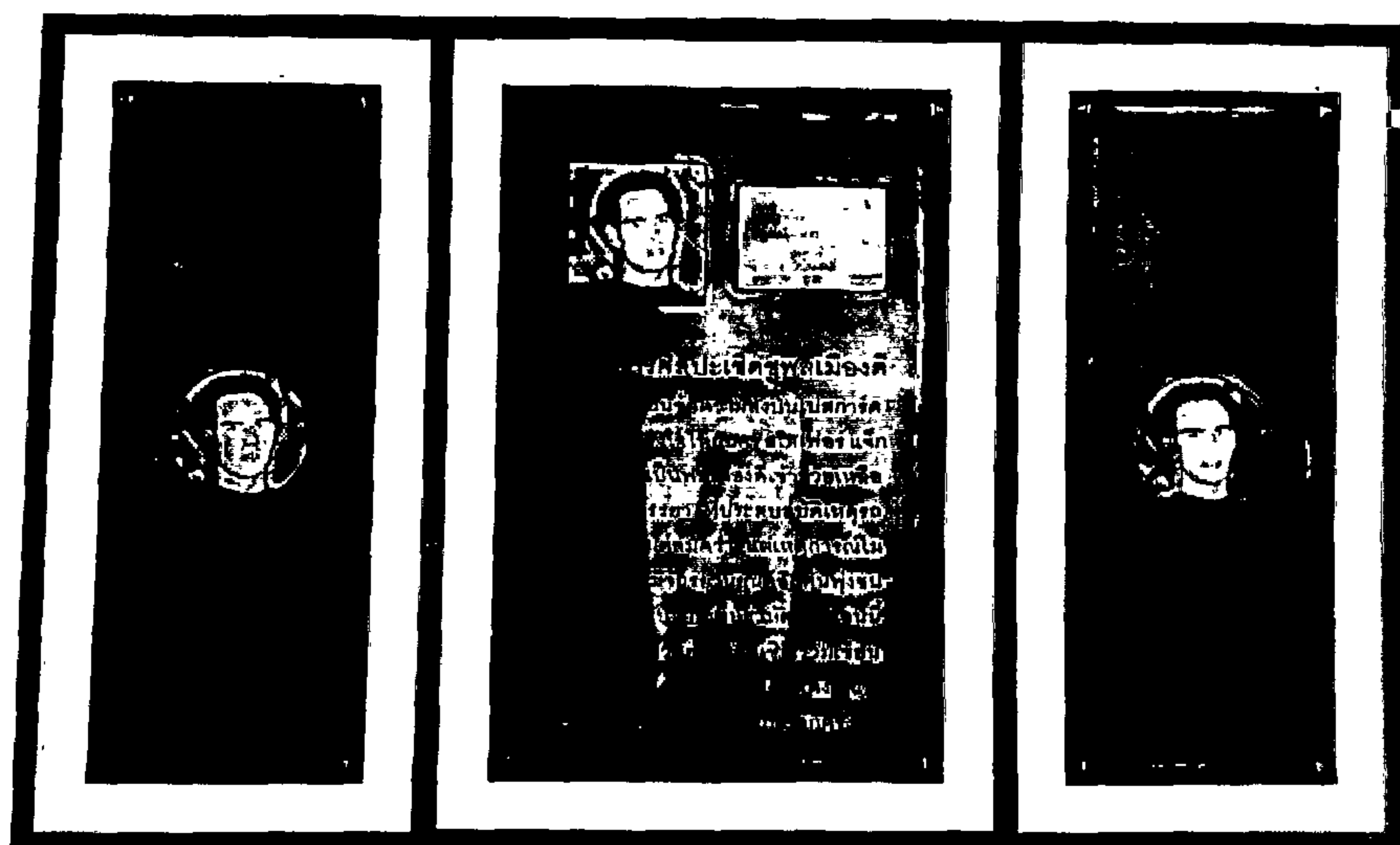
: 10. ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๑"
 Etching & Chine Colle
 75 X 90 cm.

11. ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๒"
 Etching & Chine Colle
 75 X 90 cm.

12. ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๓"
 Etching & Chine Colle
 75 X 90 cm.

13. ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๔"
 Etching & Chine Colle
 75 X 90 cm.

14. ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๕"
 Etching & Chine Colle
 75 X 90 cm.

ภาพที่ 1. "กำลังใจ #๑" "Spiritual Support # 1" Etching & Chine Colle 100 X 167 cm.

แนวคิด

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพผลงานของ กมล ทัศนาญชลี จะพบว่ากระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบนั้นในระดับมากที่สุด ซึ่งกมล ทัศนาญชลี ได้นำความเป็นลักษณะของความเป็นไทย เช่น รูปทรงของหนังใหญ่ที่มีลักษณะพื้นที่ระนาบที่แบนราบ ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิด สัญลักษณ์ของความเป็นไทยมาสร้างสรรค์ผลงานในชื่อภาพว่า “กำลังใจ#1”

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ	●				
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน			●		
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย				●	
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว			●		
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน				●	
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

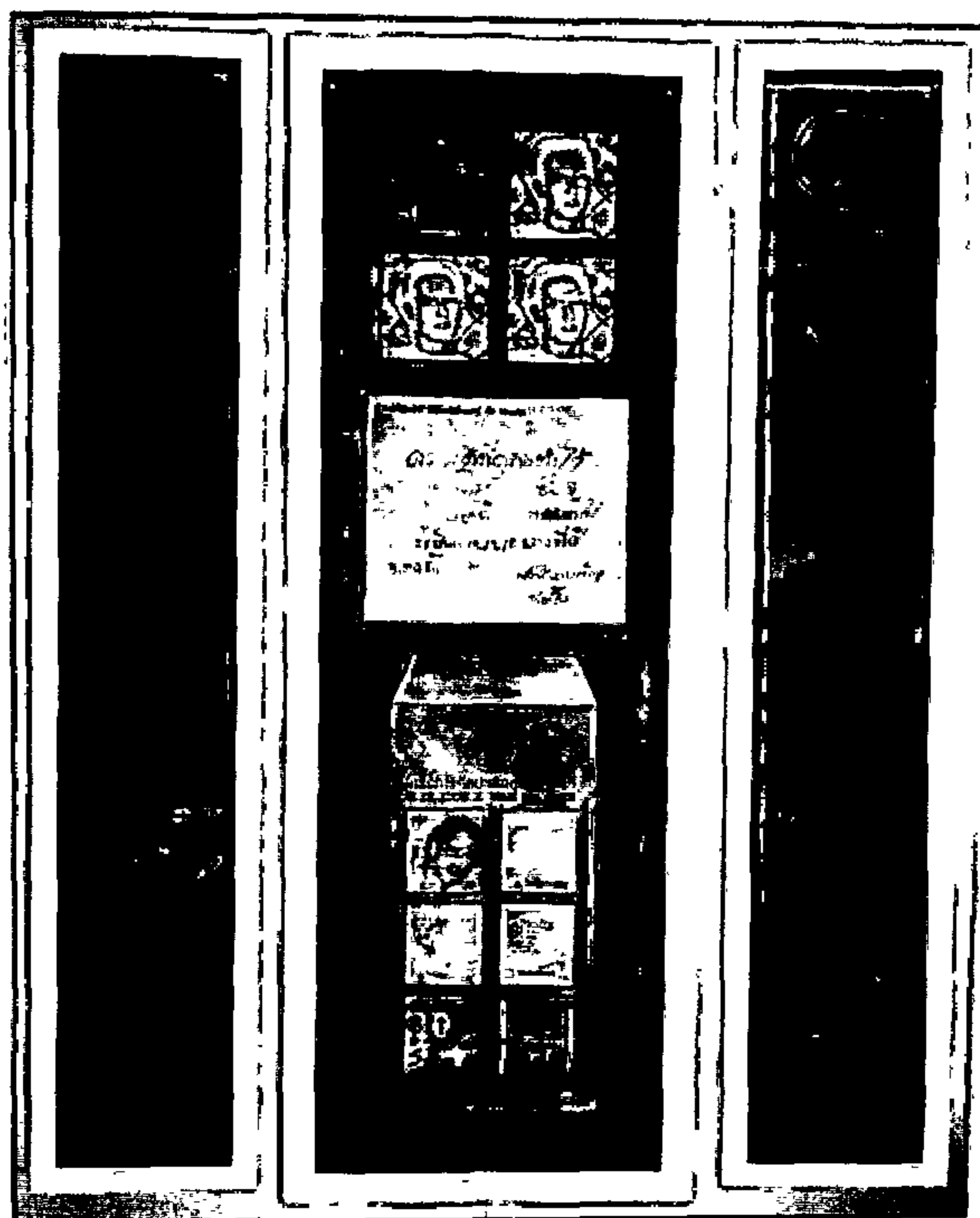
การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงาน ชื่อว่า “กำลังใจ#1” เป็นภาพขนาด 100 X 167 CM. ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างสรรค์ในกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ ในระดับมากที่สุด กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างนั้น ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้นำภาพใบหน้าของพลเมืองดีมาจัดองค์ประกอบ ให้ดูคล้ายภาพ 2 ข้างเท่ากันและเหมือนกัน ซึ่งเป็นแนวทางผลงานในรูปแบบของตะวันออก กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นรูปทรงที่ระนาบของรูปทรงของ ตุง หรือ ธง ส่วนตรงกลางผลงานจะมีตัวอักษรไทยประกอบอยู่ ส่วนกลวิธีจะเป็นเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ โดยใช้แม่พิมพ์โลหะกัดกรดในระดับที่มากที่สุด

กลวิธีการสร้างพื้นผิวจะใช้เทคนิค Soft-Ground กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานในระดับน้อย จะเห็นในส่วนที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมโปสการ์ดนั้น จะภาพถ่ายเอกสารมาผ่านกระบวนการเทคนิค Chine Colle

สรุป

ภาพผลงานชื่อว่า “กำลังใจ#1” เป็นภาพที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับมากที่สุด และผู้วิจัยต้องการให้เกิดช่องว่างระหว่างตัวภาพเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่สงบ ซึ่งไปพัฒนามาจากผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี ที่กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ ซึ่งการจัดภาพเป็นแบบ 2 ข้างเท่ากัน และเหมือนกัน ต่างจากศิลปินอื่น ที่ผู้วิจัยศึกษา คือ กลวิธีที่เป็นเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ แม่พิมพ์โลหะกัดกรด ซึ่งจะเป็นผลงานที่สอดคล้องกับศิลปินแคธี โคลล์วิทซ์

ภาพที่ 2 "กำลังใจ #๒" "Spiritual Support # 2" Etching & Chine Colle 130 X 180 cm.

แนวคิด

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานชุด หนึ่งใหญ่ ของกมล ทัศนัญชลี จะพบว่า ผลงานของกมล ทัศนัญชลีจะมีลักษณะกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับมากที่สุด และได้แบ่งพื้นที่ระนาบนั้นออกเป็นช่องๆ แล้วสร้างพื้นผิว ร่องรอย ขีด แกะ ตอก เจาะ ให้พื้นที่ระนาบมีส่วนกลมกลืนกัน อยู่รวมกันได้ บางภาพจะใช้เส้นของโครงสร้างหนึ่งใหญ่เป็นการเชื่อมต่อ ผู้วิจัยได้แนวคิดในการจัดแบบตุลยภาพทั้งสองข้างเท่ากัน แต่ละข้างก็ไม่ต่างกันมากนัก แสดงถึงลักษณะของความเป็นตะวันออกพร้อมทั้งแสดงลักษณะของความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นรูปแบบแบนราบ ไม่แสดงความลึกของน้ำหนักดำอย่างเช่น ผลงานของ แกรี โคลล์วิทซ์

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ	●				
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน		●			
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี			●		
4.	กระบวนการใช้แสงเงา โบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย			●		
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง				●	
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					1
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว			●		
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน		●			
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ# 2" ผู้วิจัยได้แนวคิดกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับมากที่สุด โดยแบ่งพื้นที่ระนาบเป็นช่องๆ กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในระดับมาก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทย ที่ประชาชนเขียนให้กำลังใจพลเมืองดีที่ช่วยเหลือสังคมแต่ตัวเองได้รับบาดเจ็บ กระบวนการสร้างรูปทรงและสีในระดับปานกลาง รูปทรงส่วนใหญ่จะเป็นเรขาคณิตที่แบ่งเป็น จังหวะ กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย จะเป็นรูปใบหน้าที่ของพลเมืองดี โดยใช้เทคนิค Photographic Etching มาสร้างสรรค์ให้เกิดแสงเงาและรูปทรง กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างในระดับน้อย ไม่มีบริเวณว่างมากนัก ส่วนกลวิธีก็นำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน โดยใช้เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรุด กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานในระดับที่มาก เช่น นำโปสเตอร์ ไปถ่ายเอกสารสีแล้วนำมา Chine Colle หรือกระดาษสาที่มีสีสรรคของวัสดุจริงมา Chine Colle ก็จะปรากฏในภาพงานเป็นลวดลายกระดาษสา และพื้นผิวที่สร้างจากแม่พิมพ์โลหะทับลงไป

สรุป

ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ# 2" ผู้วิจัยจะสร้างสรรค์ขึ้นจากกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับมากที่สุดและกระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในระดับมาก กระบวนการสร้างรูปทรงและสีโดยรวมจะเป็นแนวตั้งเพื่อให้เกิดความสง่างาม มีสีสรรคที่รูป ใบหน้าที่ของพลเมืองดีอยู่ตรงกลางเพื่อให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าความดีและปลูกจิตสำนึกในใจของคนในสังคมให้ทำความดีและลักษณะผลงานจะเน้นตัดอักษรเพื่อให้เกิดพื้นผิวภายในผลงานอยู่ด้านข้างทั้ง 2 ด้าน จัดภาพแบบ 2 ข้างเท่ากัน และเหมือนกันตามแนวทางของศิลปินที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

ภาพที่ 3. "กำลังใจ #3" "Spiritual Support # 3" Postcard, Silk screen, Computer 56 X 100 cm.

แนวคิด

จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ผลงานของแคธี โคลลิวีทซ์ นั้นพบว่าภาพที่ชื่อ Self-Portrait, 1934 สร้างด้วยเทคนิคแม่พิมพ์หิน ซึ่งแสดงอารมณ์สีหน้าได้ชัดเจน การจัดภาพแบบเต็มหน้า จึงทำให้เห็นร่องรอยเส้นบนใบหน้าได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำใบหน้าของพลเมืองดี ที่มีลักษณะใบหน้าในช่วงที่ต่างวัยกันมาแสดงให้เห็นถึงกาลเวลาที่เติบโตมาจนถึงปัจจุบัน แต่ละภาพที่ปรากฏในผลงานจะเป็นความรู้สึกที่สดใส ซึ่งภาพนี้ชื่อว่า “กำลังใจ # 3”

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่บนระนาบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		●			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

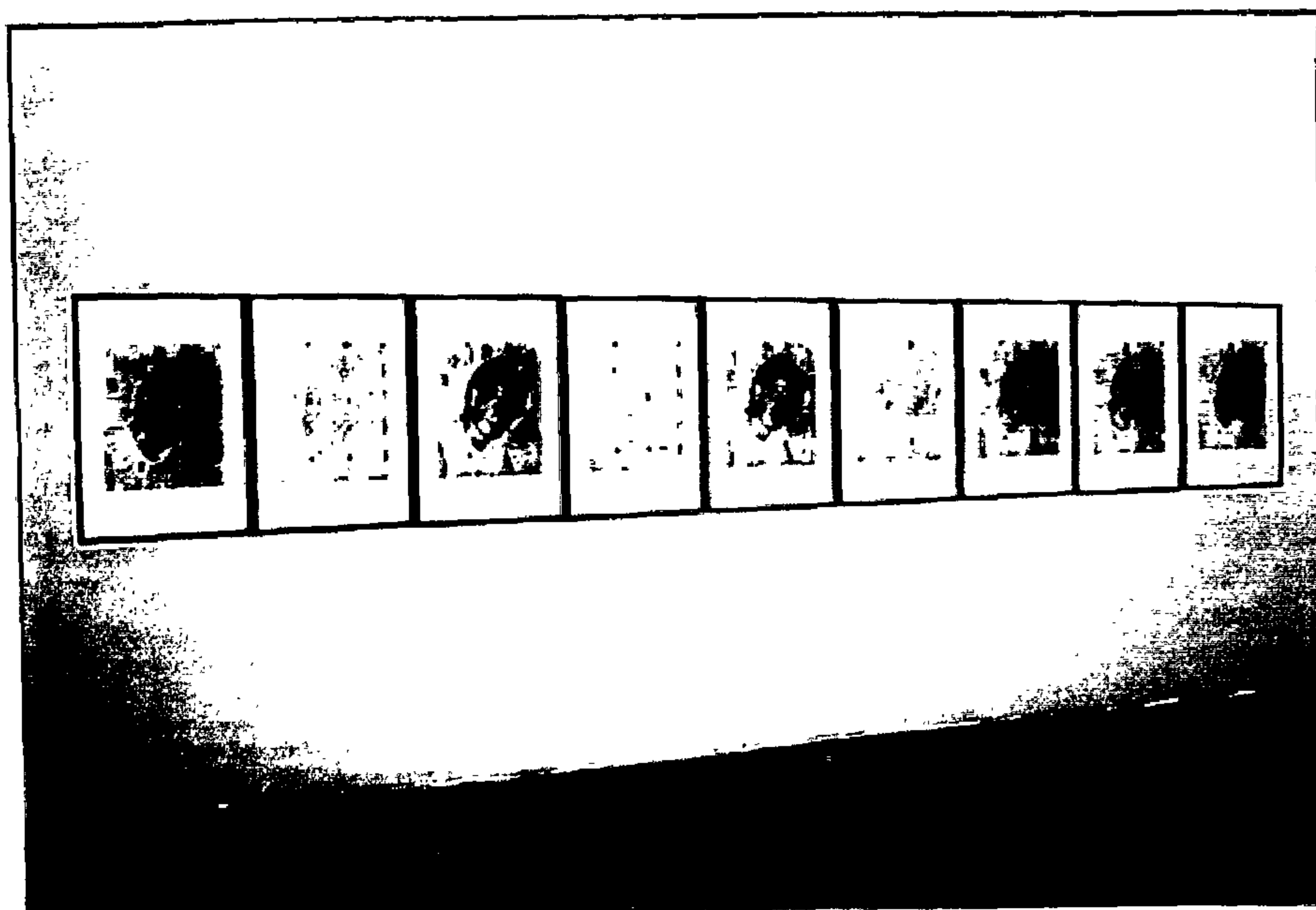
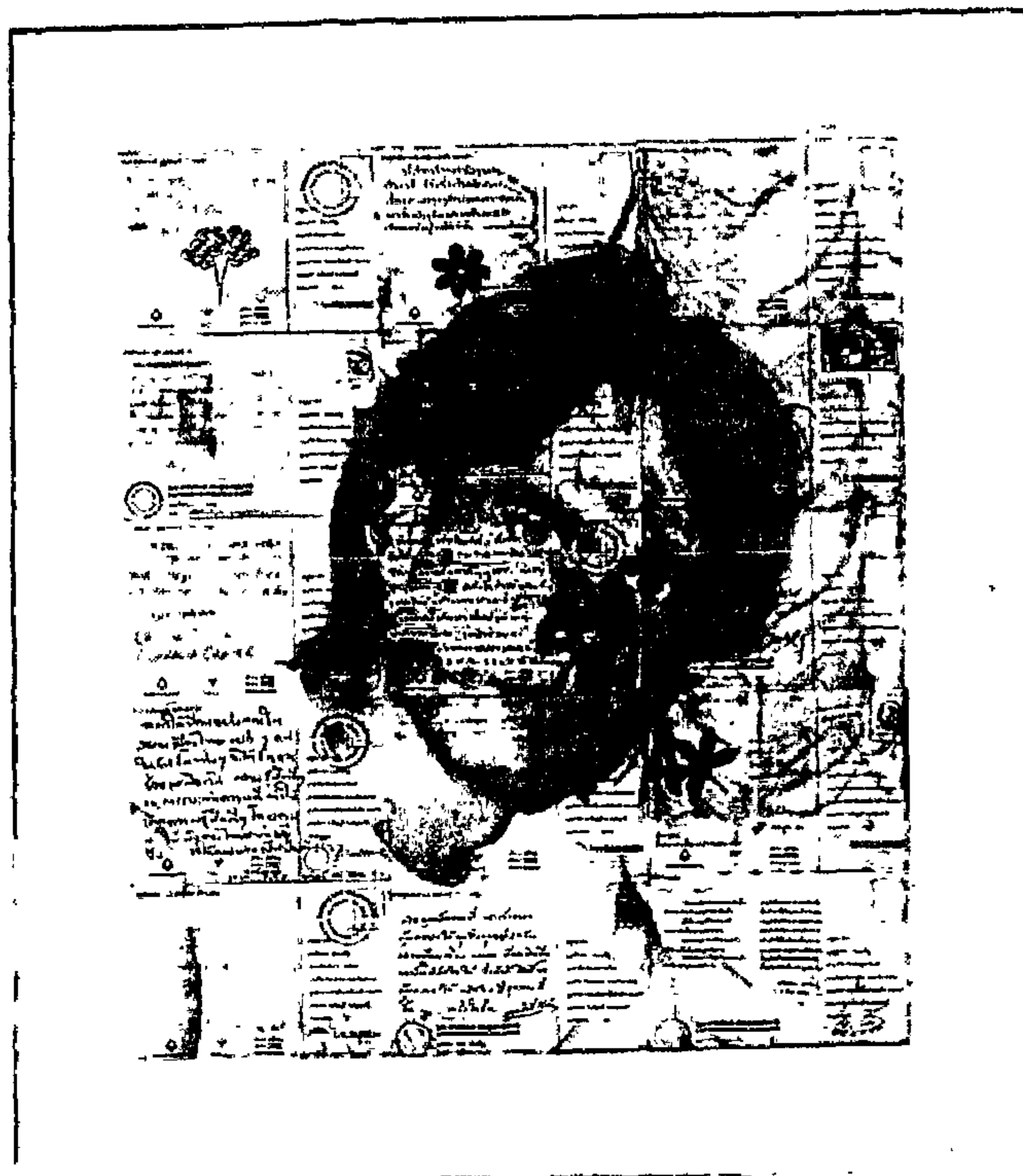
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน		●			
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

การพัฒนาสร้างสรรค์

จากภาพชื่อ Self-Portrait, 1934 ของแคธี โคลล์วิทซ์ ซึ่งแสดงอารมณ์ออกมาทางใบหน้า ให้ความรู้สึกถึงความทุกข์ยาก แต่ผู้วิจัยได้นำกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย มาสร้างสรรค์ในลักษณะการบันทึกชีวิตของพลเมืองดีคนหนึ่ง ที่เติบโตแล้วต้องบาดเจ็บ ส่วนกระบวนการสร้างรูปทรงและสีได้มาจากผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ในส่วนกระบวนการใช้วัสดุลาที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในระดับน้อย ซึ่งเป็นข้อความที่เขียนลงบนโปสการ์ดเพื่อให้กำลังใจพลเมืองดี กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบในระดับปานกลาง ส่วนกลวิธีการสร้างผลงานนั้นใช้เทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ โดยใช้แม่พิมพ์ผ้าไหม ผสมกับคอมพิวเตอร์ พิมพ์ลงบนโปสการ์ดที่ประชาชนเขียนมาให้พลเมืองดี ซึ่งเป็นกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน

สรุป

ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจ #3" เป็นการนำกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในระดับมากที่สุดเป็นผลงานที่ผู้วิจัยได้ทดลองถึงเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่แปลกใหม่อีกภาพหนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาให้การทำงานในครั้งต่อไปก้าวหน้าและสร้างสรรค์มากขึ้น

ภาพที่ 4 "เก้าชีวิต", "Nine Life", Silk Screen & Postcard, 72 X 103 cm.(9 PRINTS)

แนวคิด

จากภาพผลงานชื่อ Half-Length Portrait of Woman Worker, With a Blue Scarf, 1903 ของแคธี โคลล์วิทซ์ จะเห็นได้ว่าใช้กระบวนการสร้างรูปทรงลงบนพื้นระนาบที่แบนราบที่เป็นสีดำ แสดงกระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าที่ชัดเจน แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ดี ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในภาพที่ชื่อว่า แก้วชีวิต ซึ่งผู้วิจัยต้องการนำเสนอเรื่องราวของพลเมืองดีที่มีชีวิตอยู่ไม่มีวันตาย ซึ่งเปรียบเสมือนความดีงามที่พลเมืองดีได้สร้างไว้

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ				●	
2.	กระบวนการแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการแบบการสร้างรูปทรงและสี		●			
4.	กระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง			●		
6.	กระบวนการแบบการใช้น้ำหนักดำ					

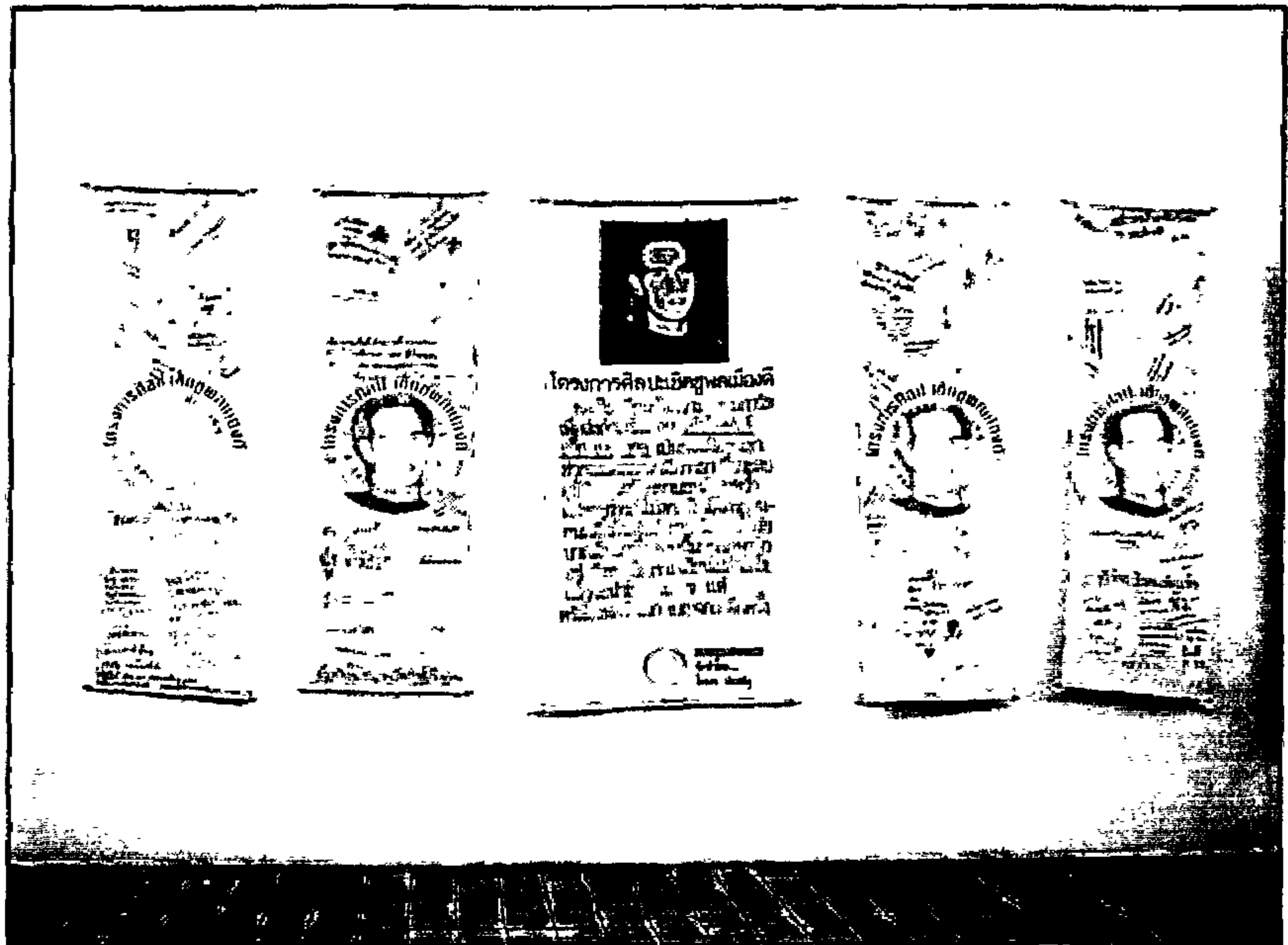
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว			●		
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน		●			
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ “เก้าชีวิต” ซึ่งนำเรื่องราวของพลเมืองดีที่ช่วยเหลือสังคม แต่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งอาจจะเปรียบเหมือนความดีที่เขาได้กระทำไว้นั้นสังคมจะไม่มีวันลืม ส่วนกระบวนการให้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายนั้น ได้แนวทางจากผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ แต่ แคร์รี่ จะไม่แสดงเรื่องของสีสัน แต่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการสร้างรูปทรงและสีสันที่ต่างกัน ลงในภาพทั้งหมด 9 ภาพ รวมถึงกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างของพื้นระนาบที่แบนราบในระดับน้อย ในด้านกลวิธีจะเป็นการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ แม่พิมพ์ผ้าไหมมาสร้างให้เกิดภาพ ซึ่งกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบนั้น จะใช้ โปสเตอร์ที่ประชาชนเขียนให้กำลังใจพลเมืองดีมาเป็นพื้นระนาบที่แบนราบ แล้วสร้างรูปทรงจากเทคนิคแม่พิมพ์ผ้าไหม ส่วนกลวิธีการสร้างพื้นผิวเกิดจากลายมือที่ประชาชนเขียนข้อความลงบนโปสเตอร์แต่ละใบ

สรุป

ภาพผลงานชื่อ “เก้าชีวิต” ได้สร้างสรรค์ตามแนวกระบวนการให้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ในระดับที่มากที่สุด ซึ่งพัฒนามาจากภาพพิมพ์ของแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ โดยนำรูปใบหน้าที่ของคนมาถ่ายทอดบนงาน ส่วนกระบวนการสร้างรูปทรงและสีจะใช้สีที่ต่างกันทั้ง 9 ภาพ ถือเป็นการใช้สีที่ดูแล้วไม่ซ้ำกัน เพื่อให้แต่ละภาพมีความเป็นตัวของตัวเองชัดเจนมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากภาพผลงานของแคร์รี่ ส่วนมากจะเป็นสีขาวดำ แต่สำหรับผลงานของผู้วิจัยต้องการให้เกิดสีสันบนใบหน้าที่รู้สึกสดใส ไม่ได้แสดงความหดหู่ เหมือนงานของแคร์รี่ แต่สีสันสดใสคล้ายผลงานของกมล

ภาพที่ 5 “โครงการศิลปะเชิดชูพลเมืองดี”, “An Art Project To Honour Good Citizens”, Silk
Screen, Fabric and Wood, Variable

แนวคิด

จากผลงานชุดหนังใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี ซึ่งได้นำรูปทรงของหนังใหญ่มาสร้างสรรค์กระบวนการ
แบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ เช่น ภาพที่ชื่อ Nang-Yai, 1995 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและได้สนใจนำรูปทรง
ของตุ๊ก หรือธง ที่ทำด้วยผ้า ไม้ กระดาษ ฯลฯ เป็นลักษณะวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของล้านนา ซึ่งใช้ในการประกอบ
พิธีที่สำคัญๆ ทางภาคเหนือ ผู้วิจัยจึงนำรูปทรงเกี่ยวกับธง หรือตุ๊ก มาสร้างสรรค์ในเรื่องราวการเชิดชูพลเมืองดี
ด้วย

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการ พัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรม ไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการแบบการสร้างรูปทรงและสี			●		
4.	กระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของ ร่างกาย	●				
5.	กระบวนการแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง		●			
6.	กระบวนการแบบการใช้น้ำหนักดำ					

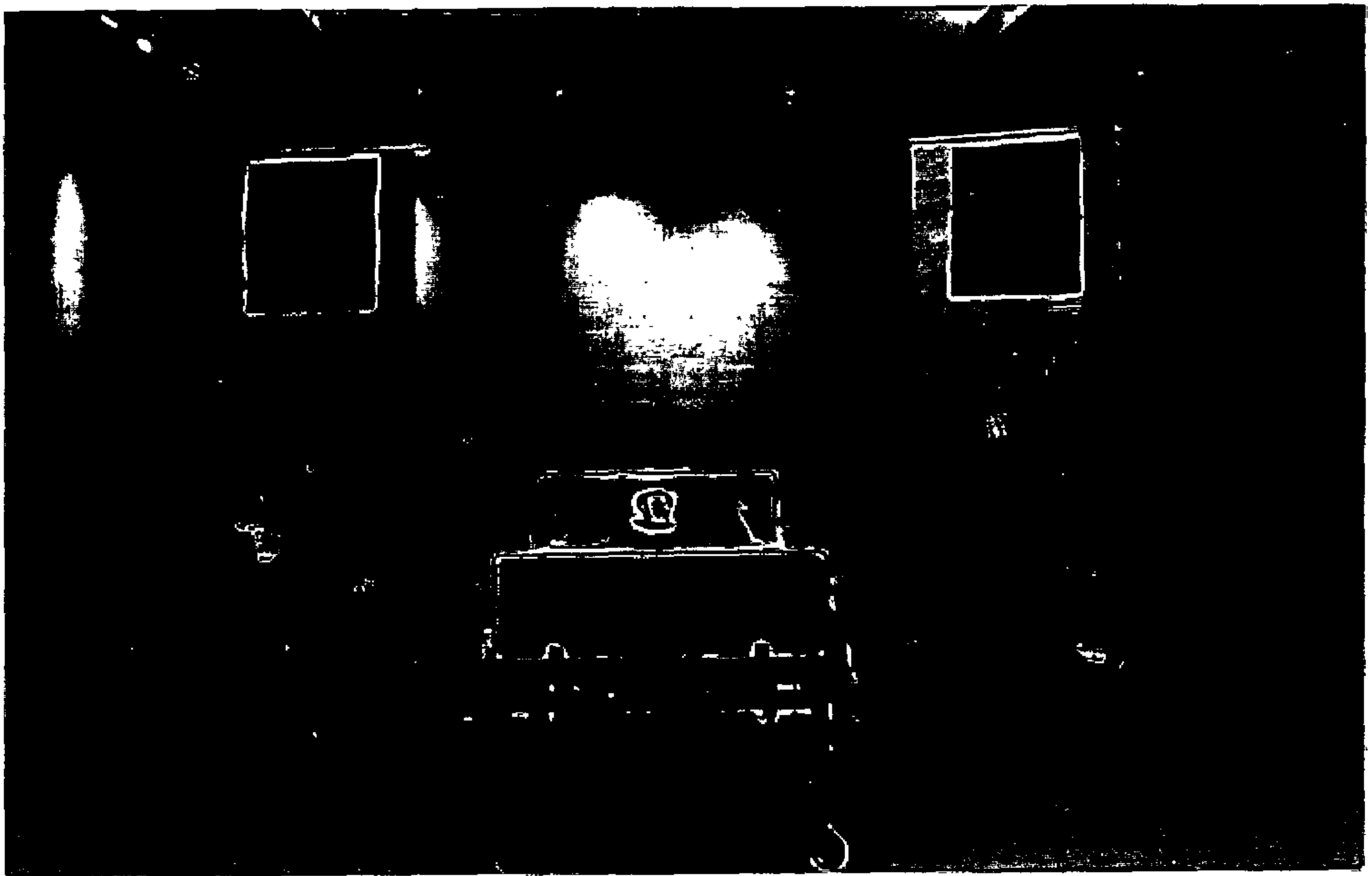
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการ พัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว			●		
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน		●			
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ “โครงการศิลปะเชิดชูพลเมืองดี” ซึ่งได้พัฒนาจากผลงานศิลปะภาพพิมพ์ แบบ 2 มิติ โดยการใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในระดับที่มากที่สุด มาสร้างสรรค์เหมือนกับแบบภาพ 2 มิติ แต่จะต่างกันตรงกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานโดยใช้กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ แม่พิมพ์ผ้าไหมมาสร้างลงบนผ้า แล้วประกอบกับโครงไม้สำหรับผูกหัวท้ายไว้สำหรับแขวน กลวิธีการสร้างพื้นผิวนั้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ โดยให้ประชาชนเขียนข้อความให้กำลังใจพลเมืองดีลงบนผ้า ก็จะมีตัวอักษรไทยที่มีลายเส้นที่แตกต่างกัน

สรุป

ภาพผลงานชื่อ โครงการศิลปะเชิดชูพลเมืองดี นั้นมีการสร้างกระบวนการที่ใช้แสงเงา ใบหน้าในระดับที่มากที่สุดลงบนพื้นระนาบที่แบนราบ ด้วยกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคแม่พิมพ์ผ้าไหมลงบนวัสดุจริง คือ ผ้าดิบ และใช้เชือกแขวนกับไม้ แสงเงาบนใบหน้าเกิดจากน้ำหนัก และสีเส้นที่หลากหลายไม่ซ้ำกัน และยังมีตัวอักษรไทยเขียนอยู่ด้วย เป็นลักษณะของลวดลายที่ได้จากความเป็นไทย

ภาพที่ 6 "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ", "Spiritual support from the public" Postcard, Silk
Screen, Patient's Bed and Fabric Variable

แนวคิด

จากที่ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยผลงานของ กมล ทัศนาบุญชลี ก่อนชุด หนังสือจะมีผลงานที่เรียกว่า คอนเซปชวล อาร์ต ซึ่งเป็นผลงานที่แสดงความคิดรวบยอด หมายถึงผลสรุปอันเกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ศิลปินได้รับรู้ นำมาสร้างสรรค์ โดยถือความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐานหลัก ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจจึงได้พัฒนารูปแบบผลงานที่ชื่อใช้ว่า "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ"

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน		●			
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี				●	
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย				●	
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	●				
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว		●			
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	●				
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน			●		
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

การพัฒนาสร้างสรรค์

ผลงานชื่อ "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ" ได้พัฒนามาจากกระบวนการจัดภาพแบบรูป และพื้นบริเวณว่างในระดับที่มากที่สุด จากภาพผลงาน 2 มิติ นั้น พัฒนาเป็น 3 มิติ ก็คือ บริเวณรอบๆ ห้องนั้นก็คือ พื้นที่ว่าง ส่วนสิ่งของหรือวัสดุที่จัดวางก็เป็นรูปทรงที่นำมาประกอบในผลงาน ส่วนกระบวนการใช้ลดทอนได้รับวัฒนธรรมไทยนั้น ก็คือข้อความที่ประชาชนทั่วประเทศได้ร่วมกันเขียนให้กำลังใจพลเมืองดี กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงานนั้นก็เหมือนกับการทำลงบนกระดาษ 2 มิติ หรือผ้า แต่การนำเสนอต่างกัน กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบผลงาน มีระดับที่มากที่สุด ได้แก่การใช้เพียงคนใช้ ผ้า ไม้ และโปสเตอร์

รองศาสตราจารย์อัศนีย์ ชูอรุณ ได้กล่าวถึงงานไว้ว่า

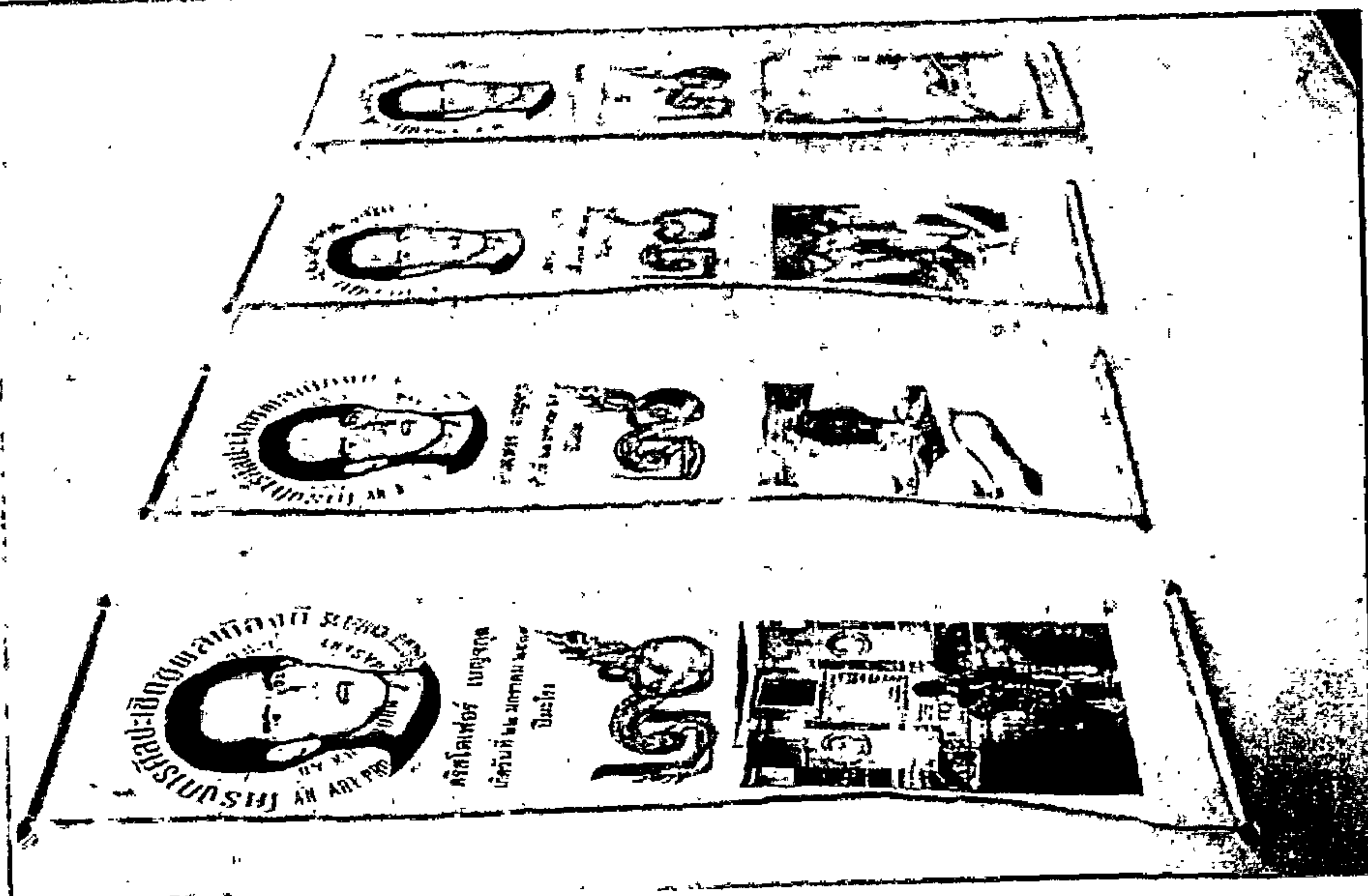
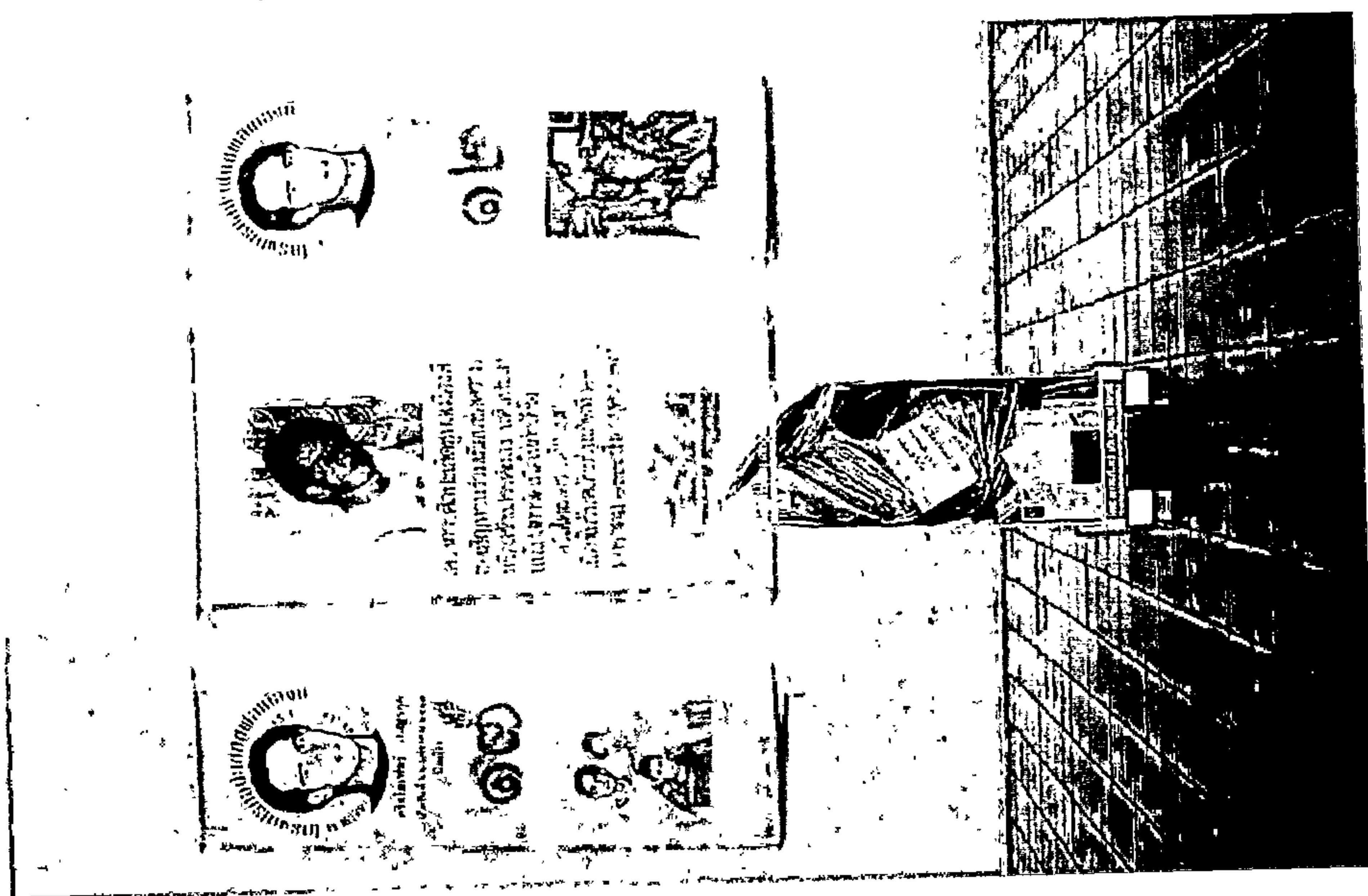
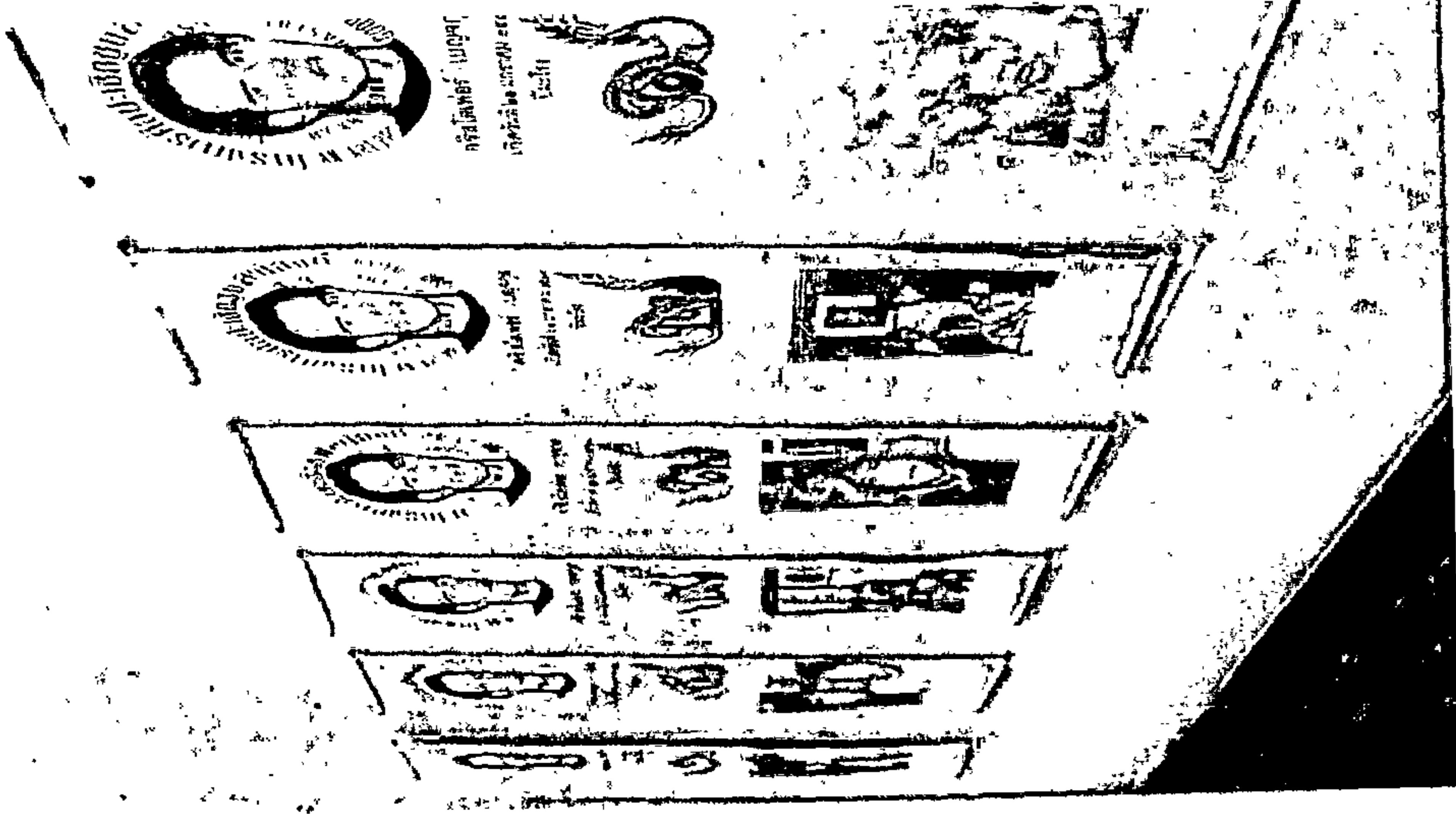
"ผมเห็นว่า ผลงานศิลปะของอาจารย์ไกรสรชุดนี้ มีความน่าสนใจเป็นพิเศษกว่าชุดก่อนๆ อันอาจพิจารณาจากองค์ประกอบได้ดังนี้

1. เป็นการใช้สื่อหลายชนิด คือ สื่อที่เป็นรูปทรงของสิ่งต่างๆ ได้แก่ ไปรษณียบัตร เตียงคนใช้ เป็นต้น ใช้ร่วมกับสื่อที่เป็นภาพเคลื่อนไหว คือ ภาพจากการฉายวิดีโอ และสื่อที่เป็นข้อความตัวหนังสืออันมีความหมายทุกถ้อยคำอยู่บนแผ่นไปรษณียบัตร และบนผ้าปูเตียงคนใช้ ศิลปกรรมที่ใช้สื่อหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ฝรั่งเศสเรียกว่า INTERMEDIA
2. เป็นการนำเสนอด้วยการจัดองค์ประกอบต่างๆ อันได้แก่ แผ่นไปรษณียบัตรทั้งหลาย เตียงคนใช้ และเครื่องเล่นวิดีโอ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถูกจัดวางในห้องแสดงประกอบกันเป็นผลงานศิลปะชิ้นเดียว ฝรั่งเศสเรียกงานศิลปกรรมที่นำเสนอวิธีนี้ว่า INSTALLATION
3. เป็นงานศิลปกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานชิ้นนี้ด้วย กล่าวคือ ได้ร่วมเขียนข้อความลงในแผ่นไปรษณียบัตร และบนผ้าปูเตียงคนใช้ ศิลปกรรมที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำ นี่แหละ ! คือประเด็นที่อาจารย์ไกรสร อยากให้ผมเขียนถึง เธออยากทราบว่าฝรั่งเศสมีทำกันหรือไม่ และเรียกชื่อว่าอะไร?

"ส่วนการที่จะเรียกศิลปกรรมลักษณะดังกล่าวว่าอะไรนั้น ก็ควรที่จะค้นหาหรือคิดหากันไป สำหรับผมนั้นอยากเสนอให้เรียกศิลปกรรมที่ประชาชนจำนวนมากร่วมกันทำเช่นนี้ว่า ศิลปกรรมมหาชน หรือ PUBLIC ART อันเทียบเคียงได้กับคำว่าบริษัทมหาชน หรือ PUBLIC COMPANY ที่ประชาชนจำนวนมากร่วมหุ้นและร่วมเป็นเจ้าของบริษัทด้วย"(อัศนีย์ ชูอรุณ.สุจิตตร.2544:)

สรุป

ภาพผลงานชื่อ "กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ" เป็นแนวทางการพัฒนาสร้างสรรค์มาจากภาพ 2 มิติ เพื่อแสดง โดยใช้กระบวนการใช้พื้นที่ว่างของห้องมาจัดวางติดตั้ง วัสดุจริงตามความคิดรวบยอดในการที่จะนำกระบวนการและกลวิธีหลายๆ ชนิดมาผสมผสานกัน

ภาพที่ 7. "สุขสันต์วันเกิด" , SILK SCREEN,FABRIC AND WOOD, VARIABLE

แนวคิด

จากที่ได้สร้างสรรค์ผลงานชื่อ “กำลังใจจากประชาชนทั่วประเทศ” จึงคิดจะสร้างสรรค์ขึ้นอีกชุดโดยนำแนวคิดที่ประชาชนเขียนข้อความให้กำลังใจมาปรับเปลี่ยนเป็นการร่วมเขียนภาพลงบนโปสการ์ดแทน เพื่อมอบให้ในวันคล้ายวันเกิดของ คริสโตเฟอร์ แจ็ค เบญจกุล เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2544 จึงตั้งชื่อผลงานชุดนี้ว่า “สุขสันต์วันเกิด”

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่บนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน			●		
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย		●			
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง	●				
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ					

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	●				
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ					

การพัฒนาสร้างสรรค์

ผลงานชุด “สุขสันต์วันเกิด” นั้นได้กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างในระดับที่มากที่สุด เพราะต้องให้ที่ของห้องเป็นบริเวณว่างรวมกับผลงานที่สร้างขึ้น กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในระดับที่มาก พร้อมทั้งกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ ส่วนกระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยนั้นมีระดับปานกลาง โดยในผลงานจะนำสัญลักษณ์ปีเกิดของ คริส มาประกอบและมีตัวเลขไทยประกอบอยู่ด้วย โดยมีเลข 1 ถึง 25 ซึ่งเป็นช่วงที่คริสอายุ 25 ปีเต็มพอดี สำหรับกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบ ก็จะมีแผ่นผ้าที่ผ่านกระบวนการพิมพ์เทคนิคแม่พิมพ์ผ้าไหม มาประกอบกับไม้เป็นโครงสร้างคล้ายกับธงหรือตุ่ง ในวัฒนธรรมล้านนา ส่วนโปสเตอร์ที่เตรียมไว้ให้ประชาชนได้ร่วมเขียนภาพให้กำลังใจคริส เมื่อเขียนภาพเสร็จก็จะนำมาติดที่ผนังห้องอีกด้านหนึ่ง ซึ่งห้องนี้จะมีกิจกรรมร่วมกับประชาชน

สรุป

ผลงานชุด สุขสันต์วันเกิด นั้นได้สร้างจากกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างเป็นระดับที่มากที่สุด ซึ่งทั้งหมดเป็นการใช้ความคิดรวบยอดมาให้ประชาชนร่วมสร้างสรรค์เป็นหลัก ซึ่งเป็นผลงานศิลปะที่เน้นแนวคิดเป็นหลักและได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมในด้านศิลปะด้วย

ภาพที่ 8. กำลังใจ #๔" "Spiritual Support # 4" Etching & Chine Colle 78 X 105 cm.

แนวคิด

จากภาพผลงานชื่อ Nang-Yai, The Goldenland, 1996-1997 ของ กมล ทัศนาญชลี และภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920 ของ แคธี โคลลิวทซ์ มีรูปแบบที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดในการนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะภาพพิมพ์ในด้านกระบวนการแบบและวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เกี่ยวกับพลเมืองดีที่เสียสละเพื่อสังคม นำมาสร้างสรรค์ในผลงานศิลปะภาพพิมพ์โดยกลวิธีแม่พิมพ์โลหะ และปลุกจิตสำนึกในสังคมให้ทำความดี ผลงานชื่อว่า “กำลังใจ#4”

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระบายที่แบนราบ				●	
2.	กระบวนการการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน			●		
3.	กระบวนการการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นที่บริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหมึกดำ		●			

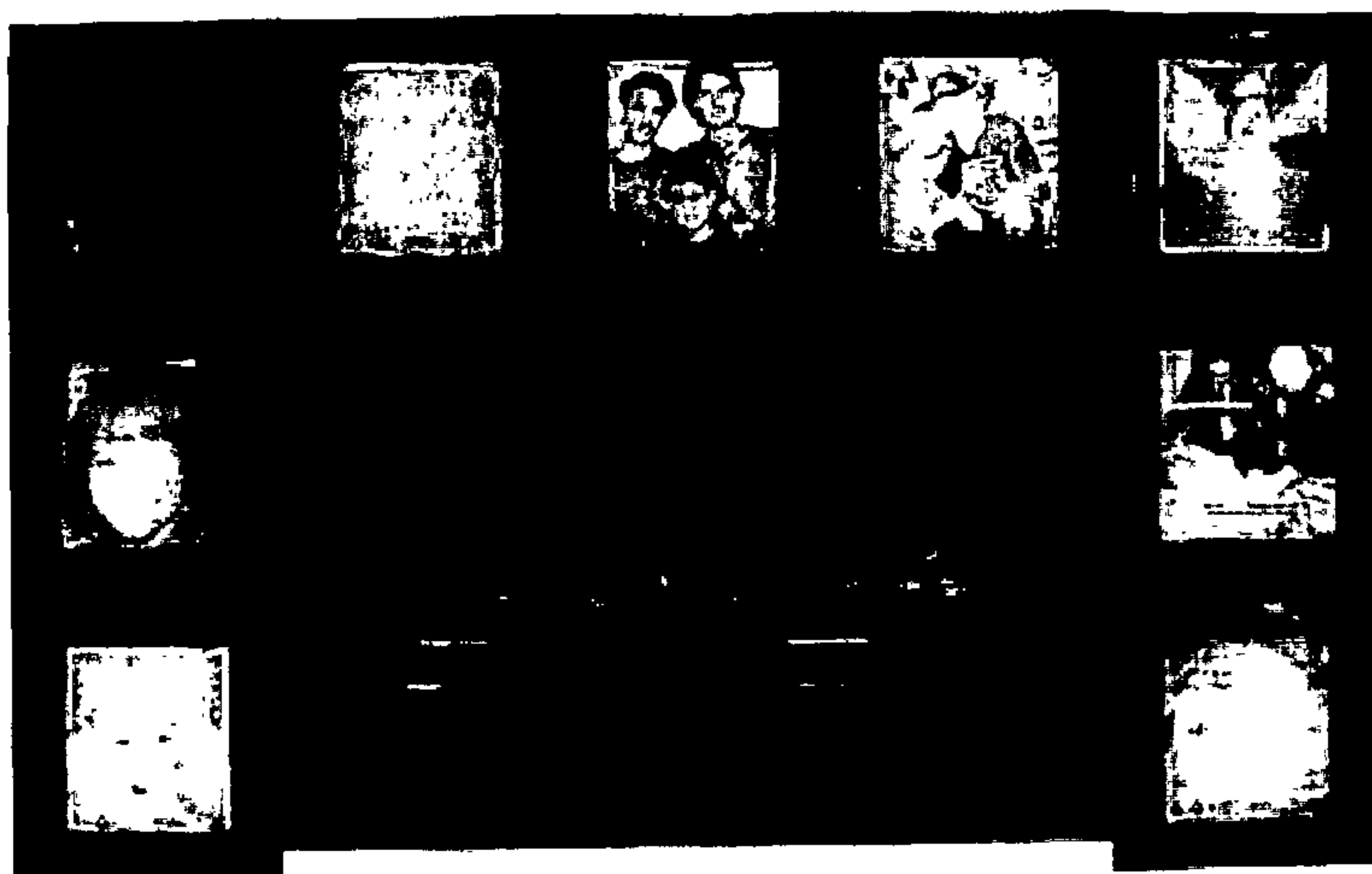
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น			●		
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพ "กำลังใจ # 4" ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาจากการศึกษา วิเคราะห์ภาพผลงานของ กมล ทัศนาญชลี และ แครี โคลลวิทซ์ ซึ่งลักษณะการจัดภาพหรือการนำใบหน้าของคนมาประกอบในผลงานนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ค้นคว้าจากผลงานชื่อว่า Nang-Yai, The Goldenland ,1996-1997 ของ กมล ทัศนาญชลี กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้า ส่วนกระบวนการใช้น้ำหนักดำนั้นได้ศึกษาจากภาพผลงานที่ชื่อว่า Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920 ของแครี โคลลวิทซ์ ซึ่งผู้วิจัยต้องการให้บรรยากาศในรูปรู้สึกมีดสงบ โดยใช้รูปทรงและทิศทางของเส้นในแนวนอน กลวิธีจะเป็นเทคนิคแม่พิมพ์กดกรต ซึ่งจะมีการนำภาพถ่ายเอกสารมาประกอบในผลงาน ซึ่งเรียกเทคนิคนี้ว่า Chine Colle ซึ่งวิธีการทำจะอยู่ในขั้นตอนที่จะพิมพ์ภาพผลงานจริง โดยการเตรียมแม่พิมพ์โลหะที่อัดหมึกพิมพ์พร้อมที่จะพิมพ์เรียบร้อยแล้ว นำมาวางบนแท่นพิมพ์แล้วจึงนำเอาภาพถ่ายเอกสารที่ติดกาไว้แล้ววางภาพคว่ำส่วนที่เป็นภาพลงบนแม่พิมพ์ ให้ส่วนที่เป็นภาพหงายขึ้น แล้วนำกระดาษพิมพ์มาวางทับลงไป หลังจากนั้นก็ผ่านกระบวนการพิมพ์ด้วยแท่นพิมพ์ ภาพผลงานก็จะมีภาพถ่ายเอกสารติดอยู่ในผลงาน ส่วนเรื่องราวนั้นก็ได้จากพลเมืองดีที่ช่วยเหลือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของแครี โคลลวิทซ์ ที่นำเรื่องราวในสังคมมานำเสนอ

สรุป

การพัฒนาสร้างสรรค์ภาพ "กำลังใจ#4" เป็นการนำผลจากการวิเคราะห์ภาพผลงานที่ชื่อว่า Nang-Yai, The Goldenland ,1996-1997 ของ กมล ทัศนาญชลี และผลงานภาพพิมพ์ที่ชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920. ของแครี โคลลวิทซ์ มาเป็นแนวทางของการสร้างสรรค์ ทั้งด้านกระบวนการและกลวิธีซึ่งผู้วิจัยได้เพิ่มเติมในด้านการจัดภาพที่มีลักษณะจังหวะที่ซ้ำๆ กัน และใช้เทคนิคการถ่ายเอกสารมาประกอบ ซึ่งแตกต่างจากผลงานของแครี โคลลวิทซ์ ที่ใช้เทคนิคแม่พิมพ์แกะไม้อย่างเดียว แล้วผู้วิจัยได้นำอักษรไทยมาประกอบให้เป็นพื้นผิว หรือผู้ที่สนใจอยากจะทราบเรื่องราวของผลงานก็สามารถอ่านได้ หรือไม่สนใจมองดูเป็นพื้นผิวก็ได้

ภาพที่ 9. "กำลังใจ#๕" "Spiritual Support # 5" Etching & Chine Colle ,78 X 105 cm.

แนวคิด

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ โคลล์วิทซ์ นั้นจะพบว่าของกมล ทัศนาญชลี ที่ชื่อว่า Nang-Yai, Untitled, 1997. นั้นมีกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบในระดับที่มากและได้แบ่งเป็นช่องจังหวะแต่ละช่องสร้างพื้นผิวจากวัสดุจริงและทำขึ้นมาเองมีทั้งวัสดุโบราณและวัสดุสมัยใหม่ ผสมผสานกันอย่างลงตัว และยังมีผลงานภาพพิมพ์ของ แคธิ โคลล์วิทซ์ ที่ชื่อว่า Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920 สร้างโดยกลวิธี Wood Cut ซึ่งมีกระบวนการใช้น้ำหนักดำตัดกับสีขาว แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความสูญเสียอันเศร้าสลด ที่แสดงความรู้สึกออกมาจากภาพผลงานของเธอ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจึงได้สร้างสรรค์ผลงานชื่อว่า “กำลังใจ # 5”

ที่	ด้านกระบวนการแบบ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ		●			
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี					
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย		●			
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง				●	
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	●				

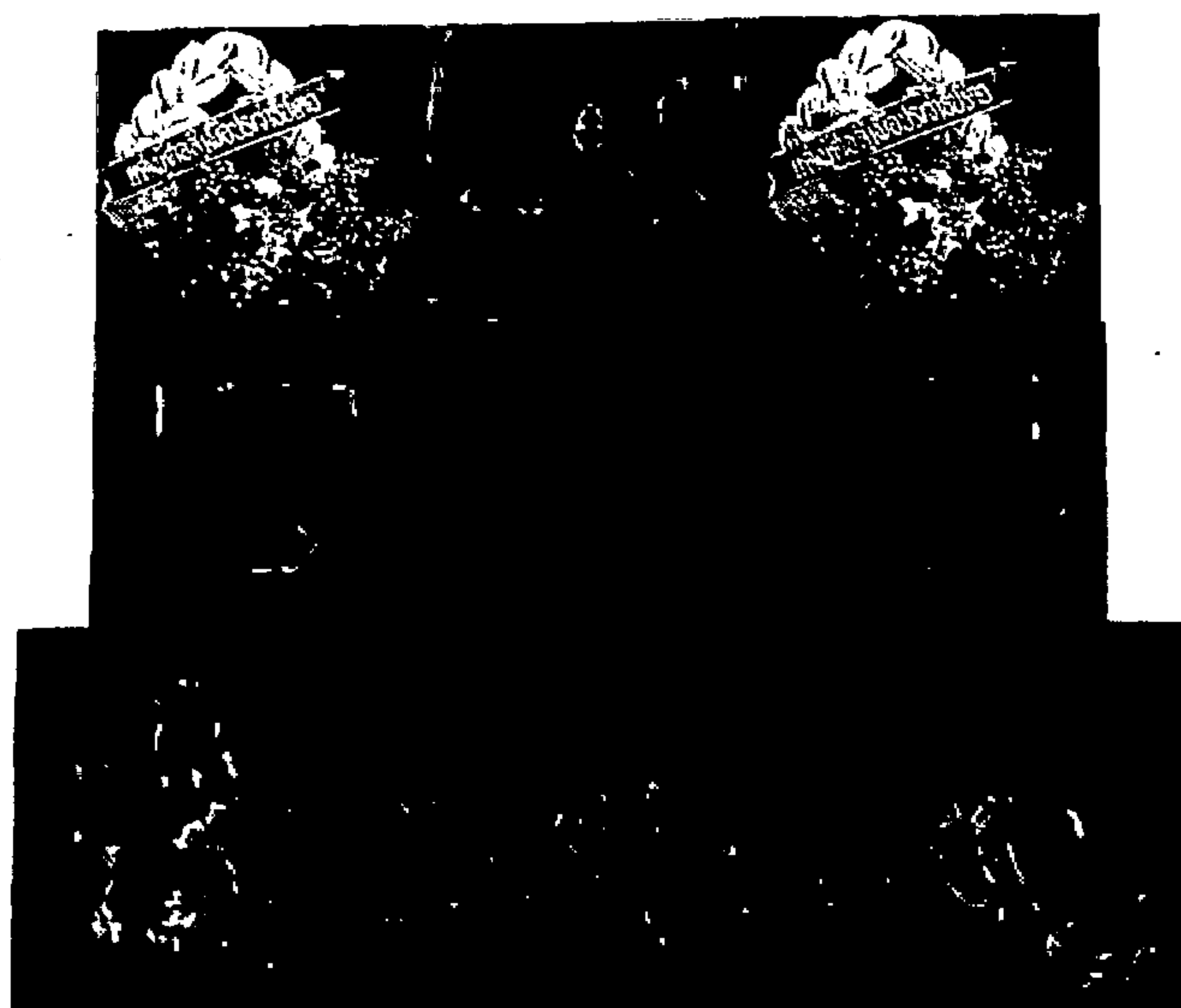
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน			●		
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ “กำลังใจ#5” ได้พัฒนาสร้างสรรค์จากการศึกษาผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี ภาพผลงานชื่อว่า Nang-Yai, Untitled, 1997 และผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์วิทซ์ ที่ชื่อว่า Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920 ผู้วิจัยได้สร้างตามแนวทางกระบวนการใช้น้ำหนักดำแบบผลงานแคธี โคลล์วิทซ์ และแสดงความรู้สึกที่ลึก ดำ และมีด ให้ความรู้สึกเหงา ในส่วนบริเวณกลางภาพผลงาน กระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ จะแบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วนจะแสดงถึงกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ที่พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ลงบนโปสเตอร์ แล้วนำไปถ่ายเอกสารสี เพื่อจะมาผ่านกระบวนการ การพิมพ์โดยใช้เทคนิค Chine Colle กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นที่บริเวณว่างมีระดับน้อย ส่วนในด้านกลวิธีจะเป็นการใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะและมีเทคนิค Photographic Etching ผสมอยู่ด้วย

สรุป

ภาพผลงานชื่อ กำลังใจ # 5 ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงความรู้สึกที่ลึกกลับ ส่วนกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบนั้นจะมีระยะที่อยู่ด้านหน้าไม่ลึกกลับ ชับซ้อน ส่วนกลวิธีเป็นการผสมผสานเทคนิคภาพพิมพ์หลายอย่างมารวมกัน อย่างเช่น Etching , Chine Colle, Photographic Etching เป็นต้น

ภาพที่ 10. "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ #๑" Etching & Chine Colle, 75 X 90 cm.

แนวคิด

จากภาพผลงานชื่อ Riot, 1899 , เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรวด ของแคร์รี โคลลิวทซ์ ทำให้เห็นภาพการต่อสู้เพื่อเรียกร้องของประชาชน เพื่อความเป็นธรรม สิ่งนี้ส่งผลในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย สร้างงานชิ้นนี้ และชุดนี้ขึ้นมา โดยผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศของภาพที่มีลักษณะคล้ายกับผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี โคลลิวทซ์ โดยการนำภาพที่ประชาชนได้เรียกร้องประชาธิปไตยมาสร้างสรรค์ในแง่ที่เรียกร้องให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยเมื่อ 9 ปีที่ผ่านมา ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระบายที่แบนราบ				●	
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี			●		
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ		●			

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ผลงานที่ชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๑” จะมีการใช้กระบวนการจัดภาพที่ใช้พื้นระนาบที่แบนราบ มีการใช้สีสด แบบผลงานชุดหนังใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี แต่ในส่วนของกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกาย รวมไปถึงแนวคิดเนื้อหา บรรยากาศ ที่กระทบกระเทือนความรู้สึกนั้น จะได้รับอิทธิพลมาจากผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว การใช้เทคนิคศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์กดกรดในลักษณะโฟโต้เอซซิง ยังทำให้คนดูเกิดความรู้สึกเห็นภาพชัดเจน เกิดความรู้สึกร่วมไปด้วย เช่นเดียวกับงานของแคร์รี่ ที่ใช้เทคนิคภาพพิมพ์เพื่อความชัดเจนและได้อารมณ์เช่นกัน

สรุป

ภาพผลงานที่ชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๑” ได้กระบวนการจัดภาพที่ใช้พื้นระนาบที่แบนราบ แบบผลงานชุดหนังใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี สี และวัสดุที่เป็นกระดาษสา ส่วนในด้านการนำเรื่องราวแนวคิด และกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายมีมากที่สุด รองลงมาได้แก่การใช้น้ำหมึกดำ ซึ่งได้รับมาจากผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ รวมไปถึงกลวิธีในการสร้างงานที่ใช้เทคนิคแม่พิมพ์กดกรดเหมือนเช่นบางภาพผลงานของแคร์รี่

ภาพที่ 11. "รำลึก ๙ ปี พฤษภาคม ๒๕๓๒" Etching & Chine Colle , 75 X 90 cm.

แนวคิด

จากการศึกษาลงงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี และศิลปะภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลิวิทซ์นั้น ทำให้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและเทคนิคของทั้งสองท่าน มาสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ในผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๒" เป็นภาพผลงานที่ได้นำเรื่องราวของการเรียกร้องประชาธิปไตย คือภาพประชาชนที่เป็นฝ่ายเรียกร้องและถูกควบคุม กับภาพทหารที่เป็นผู้คอยควบคุม การถ่ายทอดนั้นจะชัดเจนโดยมีภาพทหารขนานทั้งสองด้าน โดยมีภาพประชาชนอยู่ตรงกลาง และมีส่วนบนเป็นภาพอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นจุดหลัก

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ				●	
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี	●				
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย		●			
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นที่บริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ			●		

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีก่อร่างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

จากผลงานชื่อ Nang-Yai, Untitled, 1998 ของกมล ทัศนาญชลี ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นโดยการจัดภาพที่มีลักษณะความสมดุลที่เท่ากันและเหมือนกันทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเป็นการจัดภาพแบบทางตะวันออก ที่มีลักษณะ 2 ข้างเท่ากัน ภาพของศิลปินจะมีลักษณะหันหน้าเข้าหากัน ผู้วิจัยก็นำภาพทหารที่ถือปืนมาประกอบทั้งสองด้านของภาพ ให้หันหน้าเข้าหาดตรงกลาง ซึ่งมีภาพประชาชนอยู่ตรงกลาง

สรุป

ภาพผลงานชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา’๓๕ # ๒” นั้นจะมีกระบวนการสร้างรูปทรงและสีมากที่สุด เพื่อให้เกิดความรู้สึกสอดคล้องกับเรื่องราวและเหตุการณ์ของวีรชนที่เรียกร้องประชาธิปไตยที่ดุเดือด ส่วนกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายนั้น ได้พัฒนาสร้างสรรค์จากผลงานภาพพิมพ์ของ แคร์รี่ โคลลิวิธส์ ด้านกลวิธีได้ใช้เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรด ที่เรียกว่า ไฟโต้เอชซึ่ง พิมพ์ลงไปในกระดาษผสมกับกระดาษสา ซึ่งมีกระบวนการพิมพ์ที่เรียกว่า Chine Colle หลังจากพิมพ์เสร็จแล้วได้นำสีหมึกมาระบายทับในส่วนที่เป็นพื้นภาพที่เกิดจากการพิมพ์ เพื่อให้มีสีสันสดชัดเจนตามบรรยากาศของภาพ

ภาพที่ 12. "รำลึก ๙ ปี พฤษภาคม ๓๕ # ๓" Etching & Chine Colle, 75 X 90 cm.

แนวคิด

ภาพผลงานชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ # ๓” นั้นมีการจัดภาพคล้ายกับผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเพื่อให้จุดเด่นอยู่ตรงกลาง ทั้ง 2 ข้างของภาพเท่ากันและเหมือนกัน ทำให้เกิดความรู้สึกนิ่ง สงบ เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย เป็นมุมมองของผู้วิจัยเอง ที่ได้นำภาพประวัติศาสตร์มาถ่ายทอดเพื่อให้รำลึกถึงวีรกรรมที่เสียสละของประชาชนในเหตุการณ์พฤษภา'๓๕

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ				●	
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		●			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย			●		
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	●				

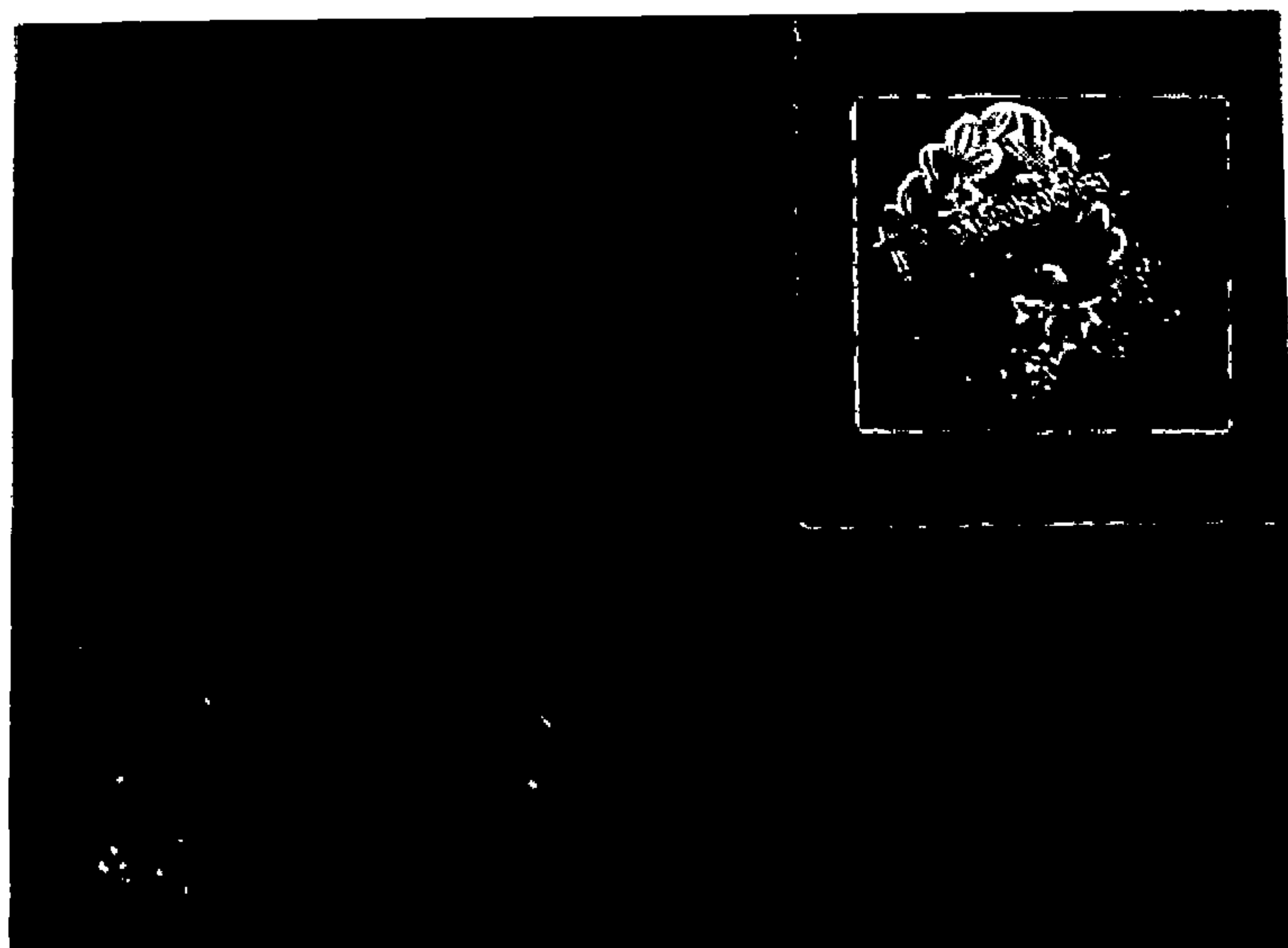
ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงาน "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ #๓" เป็นภาพที่ได้พัฒนาจากการศึกษาวิเคราะห์ ผลงานชุด หนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ในการจัดภาพ คือได้นำกระบวนการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ มาผสมกับ กระบวนการใช้แสงเงาที่เป็นภาพที่มีมิติ น้ำหนักดำ ตามแนวผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวีทซ์ และในกลวิธี การสร้างงานภาพนี้ยังได้นำกลวิธีเทคนิคภาพพิมพ์มาพิมพ์ลงบนกระดาษสา ทำให้เกิดสีแดงจากกระดาษที่มีความเข้มข้นชัด และมีลายเส้นใยของกระดาษในผลงานด้วย บางส่วนก็ยังใช้วิธีระบายสีทับลงไปเพื่อให้ชัดเจน มากยิ่งขึ้น

สรุป

ภาพผลงาน "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ #๓" นั้นได้นำกระบวนการใช้น้ำหนักดำมาใช้มากที่สุด โดยได้รับอิทธิพลจากภาพผลงานของ แคธี โคลลิวีทซ์ ในการนำมาพัฒนา ส่วนกระบวนการจัดภาพ การ สร้างรูปทรงและสี อยู่ในระดับมาก ซึ่งได้จากผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ซึ่งแสดงสีเส้นที่ชัดเจน

ภาพที่ 13. "รำลึก ๕ ปี พฤษภา๓๕# ๔" Etching & Chine Colle, 75 X 90 cm.

แนวคิด

ในการสร้างสรรค์ผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ #๔" นั้นได้เกิดแนวคิดจากการนำเรื่องราวของเหตุการณ์ พฤษภาคม พ.ศ.2535 ที่มีประชาชนได้เรียกร้องประชาธิปไตย จึงได้นำเหตุการณ์นี้มาทำเป็นงานศิลปะเพื่อเป็นการรำลึกถึงเหตุการณ์นี้ และเนื่องในปีนี้จะครบรอบ ๙ ปี ที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น จึงได้นำรูปเหตุการณ์และสถานที่ที่เกิดเหตุมาถ่ายทอดสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะภาพพิมพ์ โดยใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย รวมทั้งสิ่งที่สร้างบรรยากาศและอารมณ์ เพื่อถ่ายทอดเป็นหลัก โดยร่วมกับใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำเป็นการทำให้ภาพผลงานเกิดความลึก

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ			●		
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี				●	
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	●				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ		●			

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	●				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	●				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา’๓๕ #๔” นั้นได้พัฒนาสร้างสรรค์มาจากการศึกษาผลงานชุดใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ในด้านกระบวนการแบบของการสร้างรูปทรงและสี และการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบจัดเป็นช่องๆ มีการนำกระดาษสีมาใช้ร่วมในงาน ในส่วนกระบวนการแบบของการใช้แสงเงาใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ ที่นำภาพคนภาพชีวิตที่กำลังเรียกร้องมาสร้างงาน ให้เกิดบรรยากาศกับความรู้สึกร่วม และกลวิธีในการสร้างงานหรือเทคนิคในผลงานนี้ จะเป็นกลวิธีการนำศิลปะภาพพิมพ์สร้างงาน โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์โลหะกัดกรวด และ ภาพถ่าย ซึ่งเทคนิคภาพพิมพ์โลหะก็เป็นเทคนิคหนึ่งที่ แคร์รี่ ใช้ในการสร้างผลงานสะท้อนสังคม

สรุป

ภาพผลงานชื่อ “รำลึก ๙ ปี พฤษภา’๓๕ #๔” เป็นงานที่สร้างจากกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์ร่องลึกคือใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์โลหะ ใช้กระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกายมากที่สุด โดยจะเป็นภาพคน ภาพสถานที่ ซึ่งเป็นการนำภาพถ่ายจากเหตุการณ์จริงมาสร้างสรรค์ เพื่อให้เห็นถึงภาพประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของประเทศไทย

ภาพที่ 14. "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕#๔" Etching & Chine Colle, 75 X 90 cm.

แนวคิด

จากผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht 1919 –1920 เทคนิค Woodcut ของแคธี โคลลิวิทซ์ เป็นภาพที่เห็นถึงการสูญเสีย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิด ในการนำภาพที่ประชาชนเสียชีวิตจากเหตุการณ์พฤษภาคม พ.ศ.2535 ในการเรียกร้องประชาธิปไตยที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย โดยนำสัญลักษณ์ของอนุสาวรีย์ ประชาธิปไตยมาประกอบ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้ในการ พัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กระบวนการใช้พื้นที่ราบที่แบนราบ				•	
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน					
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี		•			
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วน ของร่างกาย	•				
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง					
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ			•		

ที่	ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้ในการ พัฒนาสร้างสรรค์				หมายเหตุ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น					
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว					
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน					
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	•				
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	•				

การพัฒนาสร้างสรรค์

ภาพผลงานชื่อ "รำลึก ๙ ปี พฤษภา'๓๕ #๕" ได้พัฒนาสร้างสรรค์จากการศึกษาผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี ภาพผลงานชื่อว่า Nang- Yai, The Goldenlan, 1996-1997 โดยการนำกระบวนการจัดภาพแบบพื้นระนาบที่แบนราบ เป็นช่องๆ ให้มีความสัมพันธ์กันซ้ายขวา สร้างความสมดุลของทั้งข้าง พร้อมทั้งมีภาพใบหน้ามาประกอบให้สื่อถึงเรื่องราวต่างๆ ส่วนในด้านกลวิธีนั้นได้รับอิทธิพลจาก แครี โคลลิวทซ์ ที่ใช้เทคนิคแม่พิมพ์โลหะกัดกรดมาสร้างงาน

สรุป

จากการศึกษาผลงานของศิลปินทั้ง 2 ท่าน นั้นทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาผลงานของตนเอง ให้พัฒนาขึ้นจากผลงานที่ผ่านมาได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านกระบวนการ และกลวิธีที่ต่างก็อาศัยทั้งของกมล และแครี มารวมกัน เป็นผลงานใหม่ที่มีกลิ่นอายวิสดู ความสมดุลของทางตะวันออกจากกมล ทัศนาญชลี กับแนวคิดเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกร้องของแครี เป็นผลงานเพื่อรำลึก พฤษภา'๓๕ ในครั้งนี้

ตารางสรุปผลระดับการนำกระบวนการแบบมาใช้ในการภาพผลงานของผู้วิจัยทั้ง 14 ภาพ มีดังนี้

ที่	กรอบการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ	ระดับที่นำมาใช้				จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1.	กระบวนการการใช้พื้นที่ระนาบที่แบนราบ	♦♦	♦♦♦	♦♦	♦♦ ♦♦ ♦♦	5	35.71
2.	กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงาน		♦♦	♦♦ ♦♦		2	14.28
3.	กระบวนการสร้างรูปทรงและสี	♦	♦♦♦ ♦	♦♦ ♦	♦♦	5	35.71
4.	กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย	♦♦♦♦ ♦♦♦	♦♦♦	♦♦	♦♦	10	71.42
5.	กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นที่บริเวณว่าง	♦♦	♦♦	♦	♦♦	4	28.57
6.	กระบวนการใช้น้ำหนักดำ	♦♦	♦♦♦	♦♦		5	35.71

ตารางสรุปผลระดับของการนำกลวิธีมาใช้ในการภาพผลงานของผู้วิจัยทั้ง 14 ภาพ มีดังต่อไปนี้

ที่	กรอบการวิเคราะห์ด้านกลวิธี	ระดับที่นำมาใช้				จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1.	กลวิธีการสร้างรอยเส้น			♦		-	-
2.	กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน					-	-
3.	กลวิธีการสร้างพื้นผิว		♦	♦♦ ♦♦		1	7.14
4.	กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน	♦♦	♦♦♦ ♦	♦	♦	6	42.85
5.	กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างผลงาน	♦♦♦♦ ♦♦♦♦ ♦♦♦♦ ♦		♦		13	92.85
6.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้					-	-
7.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน					-	-
8.	กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ	♦♦♦♦ ♦♦♦♦ ♦				9	64.28

หมายเหตุ ♦ สัญลักษณ์แทนผลงานของผู้วิจัย

จากตารางสรุปผลประเด็นการวิเคราะห์ทางด้านกระบวนการ ผลงานของผู้วิจัยมีระดับการนำกระบวนการการใช้แสงเงาใบหน้า และสัดส่วนของร่างกายมาใช้มากที่สุด รวมจำนวน 10 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมาเป็นกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย กระบวนการสร้างรูปทรงและสี และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ เรียงความสำคัญตามลำดับ เนื่องจากผลงานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้นนั้น เป็นภาพเกี่ยวกับคน บุคคล นำมาสร้างให้เป็นงานศิลปะ จึงเน้นกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ร่วมกับการสร้างงานในกระบวนการที่ใช้พื้นระนาบที่แบนราบเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ทางด้านกลวิธีเป็นการนำกลวิธีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในระดับมากที่สุด รวมจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 92.85 รองลงมาได้แก่กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบผลงาน เช่น โปสเตอร์ด กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ และกลวิธีสร้างพื้นผิว กล่าวรวมด้านกลวิธีการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยทั้ง 14 ภาพ นั้น เป็นภาพที่ใช้เทคนิคศิลปะภาพพิมพ์และการนำวัสดุจริงมาประกอบกับการพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์โลหะ ให้เป็นผลงานที่มีแนวคิดและเทคนิคที่ถนัดเฉพาะตัวของผู้วิจัย

บทที่ 5

สรุป – อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลงานหนังสือใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี่ โคลล์วิทซ์ เพื่องานศิลปะสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลของการศึกษาวิเคราะห์และการพัฒนาสร้างสรรค์ รวมไปถึงการอภิปรายผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุด “หนังสือใหญ่” ของกมล ทัศนาญชลี
2. เพื่อศึกษา กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แคธี่ โคลล์วิทซ์
3. เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้รู้และเข้าใจ กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุดหนังสือใหญ่ของ กมล ทัศนาญชลี
2. ทำให้รู้และเข้าใจ กระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แคธี่ โคลล์วิทซ์
3. สามารถนำผลจากการวิจัยศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในกระบวนการศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคผสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะชุดหนังสือใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี ในช่วง พ.ศ. 2538 - 2542 ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมาย จำนวน 7 ภาพ ดังนี้

1. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , 1995,
Mixed Media, Acrylic on Canvas, Wood,
36" X 28"
2. ภาพผลงานชื่อ	Nang-Yai , The Goldenland, 1996-1997,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
40" X 80"
3. ภาพผลงานชื่อ	The Goldenland Series III NO. 1, 1996,
Mixed media on Canvas, Wood,
28" X 36"

4. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1997,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 36"
5. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1998,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
32" X 22"
6. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1998,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
46" X 46"
7. ภาพผลงานชื่อ Nang-Yai , Untiled, 1998,
Mixed media, Acrylic on Canvas, Wood,
48" X 46"

2. ศึกษา กระบวนแบบ กลวิธี ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ของ แกรี โคลลิทซ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะจำนวน 3 คน เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมาย จำนวน 5 ภาพ ดังนี้

1. ภาพผลงานชื่อ Riot, 1899
Etching
295 X 317 mm.
2. ภาพผลงานชื่อ Half-Length Portrait of Woman Worker, With a
Blue Scarf, 1903
Lithograph in Three Colours
352 X 246 mm.
3. ภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920
Woodcut
350 X 500 mm.
4. ภาพผลงานชื่อ The Scrifice, 1922-1923
Woodcut
370 X 400 mm.
5. ภาพผลงานชื่อ The People, 1922-1923
Woodcut
360 X 300 mm.
6. ภาพผลงานชื่อ Self-Portrait, 1934
Lithograph
208 X 187 mm.

7. ภาพผลงานชื่อ Death on The Road, 1934
Lithograph
410 X 292 mm.

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ภาพผลงานชุดหนึ่งใหญ่ ของกมล ทัศนาญชลี ในประเด็นด้านกระบวนการแบบและกลวิธีพบว่ามีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนาญชลี และแคร์รี่ โคลลิวีทซ์ ในประเด็นการนำกระบวนการแบบมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานปรากฏว่า
 - 1.1 กระบวนการแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบของกมล มีระดับการนำมาใช้ในภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยในระดับมากที่สุดจำนวน – ภาพ ในระดับมากจำนวน 5 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ ในระดับน้อยจำนวน 1 ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนมีระดับการนำมาใช้ในระดับมากที่สุดจำนวน – ภาพ ในระดับที่มากจำนวน 2 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ กระบวนการแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบของ แคร์รี่ โคลลิวีทซ์ ไม่มีระดับการนำมาใช้ในภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทย ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน – ภาพ ในระดับมากจำนวน 3 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 3 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคมมีระดับการนำมาใช้มากจำนวน 2 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 2 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ

จากผลงานวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการแบบในลักษณะพื้นที่แบนราบของกมล ทัศนาญชลี นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพผลงานหนึ่งใหญ่ในเกณฑ์มากจำนวน 7 ภาพ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคร์รี่ นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ในเกณฑ์มากจำนวน 5 ภาพ รวม 12 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 85.17 เมื่อแยกประเภทของการนำมาใช้พบว่า กมล ทัศนาญชลี นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภทวัฒนธรรมไทยจำนวน 5 ภาพ แนวเนื้อหาสาระประเภทคน 2 ภาพ ส่วนผลงานของแคร์รี่ นำมาใช้สร้างสรรค์ภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนจำนวน 3 ภาพ และแนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคมจำนวน 2 ภาพ จะเห็นว่ากมล ใช้กระบวนการแบบนี้ในการสร้างงานแนวเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่แคร์รี่ จะนำกระบวนการแบบนี้ไปสร้างผลงานในแนวเนื้อหาภาพคน

- 1.2 กระบวนการแบบการใช้วลวลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานของกมล ทัศนาญชลี มีระดับการนำมาใช้ในภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับมากจำนวน – ภาพ และในระดับปานกลางจำนวน 2 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนไม่มีระดับการนำมาใช้ในกระบวนการ

ใช้ลวดลายวัฒนธรรมไทยเช่นเดียวกับภาพแนวเนื้อหาทางสังคม ในงานของแคธีไม่มีระดับในการนำกระบวนการใช้ลวดลายจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานในเนื้อหาทั้งสามชนิด

จากผลงานวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการใช้ลวดลายจากวัฒนธรรมไทยในการประกอบผลงานของกมล ทัศนัญชลี นำมาสร้างสรรค์ผลงานหนึ่งใหญ่ในเกณฑ์มากที่สุดจำนวน 1 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.14 โดยจะนำมาใช้กับการสร้างสรรค์ภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยเป็นสำคัญ

- 1.3 กระบวนการสร้างรูปทรงและสีในการประกอบผลงานของกมล ทัศนัญชลี มีระดับการนำมาใช้ในภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับที่มากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 2 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ภาพ ในระดับมากจำนวน - ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ และในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภททางสังคมไม่มีระดับการใช้กระบวนการแบบนี้เลย ในขณะที่ผลงานของแคธี ไม่มีการนำกระบวนการสร้างรูปทรงและสี

จากผลการวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการสร้างรูปทรงและสีของกมล ทัศนัญชลี นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ในเกณฑ์มากที่สุดจำนวน 3 ภาพ และในระดับที่มากที่สุดจำนวน 3 ภาพ รวม 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85 เมื่อแยกประเภทของการนำมาใช้พบว่านำมาใช้กับการสร้างสรรค์ภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยจำนวน 4 ภาพ ประเภทภาพคนจำนวน 2 ภาพ เป็นการทำให้เห็นว่า กมล นำกระบวนการสร้างรูปทรงและสีมาใช้ประกอบงานประเภทวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่

- 1.4 กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายของผลงานของ กมล ทัศนัญชลี ในแนวเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยไม่มีการใช้ในระดับที่มากที่สุด ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ ในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนไม่มีการนำมาใช้ในระดับมากที่สุด ในระดับมากจำนวน 1 คน ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ ในระดับน้อยจำนวน 1 คน และภาพในแนวเนื้อหาสาระทางสังคมไม่มีการใช้ในระดับใดเลย ในส่วนผลงานของแคธี โคลลวิทย์ ไม่มีการนำการใช้กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย ในแนวภาพเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทย แต่ในภาพแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนมีการนำกระบวนการแบบนี้มาใช้ในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ ในระดับกลางจำนวน - ภาพ และในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ต่อภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคม แคธีใช้กระบวนการในเกณฑ์มากที่สุด

สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ ในระดับกลางจำนวน – ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ

จากผลงานวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการแบบในลักษณะการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในงานของ กมล ทัศนาญชลี ในเกณฑ์มากจำนวน 2 ภาพ ส่วนผลงานของแคร์มี การใช้กระบวนการแบบในลักษณะนี้ในเกณฑ์มากที่สุดจำนวน 9 ภาพ และในระดับมากจำนวน 2 ภาพ รวมทั้งสองคนจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 92.85 เมื่อแยกประเภทของการนำมาใช้พบว่างานของ กมล ทัศนาญชลี นำมาใช้กับงานในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพทางวัฒนธรรมไทยจำนวน 1 ภาพ เนื้อหาสาระประเภทภาพคนจำนวน 1 ภาพ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคร์มี โคลลิวีทซ์ นำมาใช้กับงานในแนวเนื้อหาประเภทภาพคนจำนวน 7 ภาพ และใช้ในงานแนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคมจำนวน 4 ภาพ เป็นการบอกได้ว่า งานของแคร์มี ใช้กระบวนการแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายเป็นหลัก

1.5 กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ของ กมล ทัศนาญชลี กับการสร้างงาน ในแนวเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยนำมาใช้ในระดับมากที่สุด จำนวน – ภาพ ในระดับมากจำนวน 5 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ นำมาใช้กับการสร้างสรรค์งานในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน – ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ ในระดับน้อยจำนวน 1 ภาพ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคร์มี โคลลิวีทซ์ มีการนำกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างนี้ในการสร้างผลงานแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนมากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับมากจำนวน 2 ภาพ แนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคมมีการนำมาใช้ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ภาพ ในระดับที่มากจำนวน 1 ภาพ

จากผลงานวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการใช้กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างในผลงานของกมล ทัศนาญชลี ใช้ในระดับมากจำนวน 6 ภาพ ในส่วนผลงานภาพพิมพ์ของแคร์มี โคลลิวีทซ์ มีการใช้กระบวนการแบบนี้ในระดับมากที่สุดจำนวน 5 ภาพ และในระดับมากจำนวน 3 รวม 14 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อแยกประเภทของการนำมาใช้พบว่าผลงานของ กมล ทัศนาญชลี นำกระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่างมาใช้ในแนวเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยจำนวน 5 ภาพ เนื้อหาสาระประเภทภาพคนจำนวน 1 ภาพ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคร์มี โคลลิวีทซ์ นำกระบวนการแบบนี้มาใช้กับงานในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนจำนวน 5 ภาพ และเนื้อหาสาระประเภททางสังคมจำนวน 3 ภาพ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่นิยมนำมาใช้สร้างสรรค์งานได้หลากหลายเนื้อหา

1.6 กระบวนการใช้น้ำหนักดำ ในการประกอบผลงานของกมล ทัศนาญชลี ในแง่ของเนื้อหาทั้งสามประเภท ไม่มีระดับการใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคร์มี โคลลิวีทซ์ มีการนำกระบวนการใช้น้ำหนักดำมาสร้างผลงานในแนวเนื้อหาประเภท

ภาพคน ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับมากจำนวน 2 ภาพ ระดับปานกลางจำนวน 2 ภาพ ในระดับน้อยจำนวน – ภาพ แต่ในผลงานในแนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคม มีการใช้กระบวนการใช้น้ำหนักดำ ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ

จากผลการวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นว่า แคธี โคลลิวีทซ์ได้นำกระบวนการใช้น้ำหนักดำมาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ ของทั้งสองเนื้อหาในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ภาพ ในระดับมากจำนวน 3 ภาพ รวมจำนวน 9 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 64.28 โดยแยกเป็นเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับภาพคนและภาพผลงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทางสังคม เป็นงานที่สะท้อนสังคมและยุคสมัยเหตุการณ์ในขณะนั้น จะเห็นได้ว่า ผลงานของแคธี โคลลิวีทซ์ มีการนำกระบวนการใช้น้ำหนักดำมาใช้ในงานมากพอสมควร แต่งานของ กมล ทัศนัญชลี จะเน้นไปทางกระบวนการสร้างพื้นผิว รูปทรงและสี ที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนใหญ่

จากการวิเคราะห์ด้านกระบวนการแบบผู้วิจัยพบว่า กมล ทัศนัญชลีได้นำกระบวนการสร้างรูปทรงและสี กระบวนการจัดการภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ และกระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดหนึ่งใหญ่นี้มากที่สุดทีเดียว ต่างจากกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ ที่ผลงานของ กมล ไม่ได้นำกระบวนการทั้งสองมาใช้มากนัก เพราะน้ำหนักดำและแสงเงาไม่ได้เป็นหลักหรือเด่นชัดในงานชุดนี้นัก เพราะงานชุดนี้มาจากการสร้างสีสัน ลวดลาย พื้นผิว ที่ไม่เน้นแสงเงา และน้ำหนักดำ ต่างจากงานภาพพิมพ์ของแคธี ที่นำกระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกาย กระบวนการจัดการภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง และกระบวนการใช้น้ำหนักดำ มาใช้สร้างผลงานภาพพิมพ์อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเนื้อหาประเภทภาพคน ที่จะเห็นแสงเงาของใบหน้าและน้ำหนักดำ นอกจากนี้ แคธี ยังได้นำกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบมาประกอบในการสร้างงานด้วยแต่ไม่มากนัก

สรุปการอภิปรายผลที่กล่าวมาทั้งหมด จากการวิเคราะห์ด้านกระบวนการแบบพบว่า กมล ทัศนัญชลี ได้นำกระบวนการจัดการภาพแบบรูป และพื้นบริเวณว่างมาสร้างสรรค์ผลงานคิดเป็นร้อยละ 100 กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้า และสัดส่วนของร่างกายคิดเป็นร้อยละ 92.85 กระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบคิดเป็นร้อยละ 58.71 กระบวนการใช้น้ำหนักดำคิดเป็นร้อยละ 64.28 กระบวนการสร้างรูปทรงและสีคิดเป็นร้อยละ 42.85 กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทยคิดเป็นร้อยละ 7.14

2. ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของกมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลิวีทซ์ ในประเด็นการนำกลวิธีมาใช้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ปรากฏว่า

2.1 กลวิธีการสร้างรอยเส้น ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ของ กมล ทัศนัญชลี มีระดับที่นำมาใช้ในงานที่มีเนื้อหาสาระประเภททางวัฒนธรรมไทยในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ ภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุด

จำนวน 1 ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ และในระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ ในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์ของแคธีมีการนำกระบวนการสร้างรอยเส้น ในภาพที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับมากจำนวน 4 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ และภาพในแนวเนื้อหาประเภทสังคม ใช้กระบวนการสร้างรอยเส้นในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับมากจำนวน 2 ภาพ ระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ

ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏนัยสำคัญแสดงให้เห็นกลวิธีการสร้างรอยเส้นของ กมล ทัศนัญชลี นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดหนึ่งใหญ่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก จำนวน 5 ภาพ ส่วนแคธี โคลลวิทย์ นำกลวิธีนี้มาใช้ในการทำผลงานภาพพิมพ์ทั้ง 2 ระดับจำนวน 8 ภาพ รวมจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 92.85 โดยกมล ทัศนัญชลี จะนำกลวิธีนี้มาใช้สร้างงานในแนวเนื้อหาประเภททางวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่แคธี โคลลวิทย์ จะนำกลวิธีนี้มาใช้กับงาน ในแนวประเภทภาพคน และสังคมเป็นหลัก

2.2 กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน กมล ทัศนัญชลีมีการนำมาใช้ในระดับมากที่สุด จำนวน - ภาพ ในระดับมากจำนวน 4 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ และในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ในภาพเนื้อหาสาระแนวทางวัฒนธรรมไทย และในภาพแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคนจำนวน 2 ภาพ จะเห็นว่าผลงานของ แคธี โคลลวิทย์ ไม่ปรากฏการใช้กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน เนื่องจาก แคธี โคลลวิทย์ สร้างผลงานโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์เป็นส่วนใหญ่

จากการสรุปวิเคราะห์ถึงกลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน จะเห็นแต่งงานของ กมล ทัศนัญชลีเท่านั้นที่มีการนำมาใช้ในระดับมากจำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85 เป็นภาพในแนวเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคน ก็มีการใช้กลวิธีการน้อยแต่จัดอยู่ในส่วนน้อยของผลงานทั้งหมด

2.3 กลวิธีการสร้างพื้นผิว ในผลงานของกมล ทัศนัญชลี มีระดับการนำมาใช้ในภาพเนื้อหาประเภททางวัฒนธรรมไทยในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ ในระดับน้อยจำนวน - ภาพ นำกลวิธีนี้มาใช้ในแนวเนื้อหาประเภทภาพคนในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ภาพ ในระดับมากจำนวน - ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน - ภาพ ในระดับน้อยจำนวน - ภาพ ส่วนในผลงานภาพพิมพ์ของแคธีมีการนำกลวิธีการสร้างพื้นผิวในภาพเนื้อหาประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน - ภาพ ในระดับมากจำนวน 1 ภาพ ระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ ระดับน้อยจำนวน - ภาพ และภาพในแนวเนื้อหาประเภทสังคมในระดับมากที่สุดจำนวน - ภาพ ในระดับมากจำนวน - ภาพ ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ภาพ และในระดับน้อยจำนวน - ภาพ

จากการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างพื้นผิว มีข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า กมล ทัศนาญชลี ได้ใช้กลวิธีการนี้สร้างผลงานในระดับมากและมากที่สุดถึง 7 ภาพ แต่ผลงานของแคธีใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับมากเพียง 1 ภาพ รวมจำนวน 8 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 57.14 กมล ทัศนาญชลี จะใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวกับผลงานภาพที่มีเนื้อหาประเภททางวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 5 ภาพ แต่ใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวกับเนื้อหาประเภทภาพคนจำนวน 2 ภาพเท่านั้น ส่วนผลงานภาพพิมพ์ของ แคธี โคลลิวีทซ์ จะใช้กลวิธีการสร้างพื้นผิวในระดับมากกับเนื้อหาประเภทภาพคนเพียงจำนวน 1 ภาพเท่านั้น

- 2.4 กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานของ กมล ทัศนาญชลี ได้นำกลวิธีการนี้มาสร้างผลงานภาพที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยทั้งหมด โดยนำมาใช้ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ระดับมากจำนวน 1 ภาพ ระดับปานกลางจำนวน – ภาพ และระดับน้อยจำนวน 1 ภาพ ส่วนภาพในแนวเนื้อหาประเภทภาพคน และภาพในแนวเนื้อหาทางสังคมไม่ปรากฏกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน และในผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวีทซ์ ไม่มีการนำกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานภาพพิมพ์เลย

จากการที่ได้ทำการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าผลงานที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย ของ กมล ทัศนาญชลี นำกลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานในระดับมากที่สุด 3 ภาพ และระดับมากจำนวน 1 ภาพ รวม 4 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ผลงานที่ปรากฏกลวิธีนี้ชัดเจน ได้แก่ ผลงานชื่อ Nang-Yai, Untitled 1997. ของกมล ทัศนาญชลี ที่ได้นำวัสดุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลูกคิด แมงวงจระเข้คอมพิวเตอร์ มาผสมผสานกันได้อย่างลงตัว คือเป็นการพัฒนาสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในวงการศิลปะเพิ่มมากขึ้น

- 2.5 กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในผลงาน มีระดับการนำมาใช้ในภาพผลงานของ แคธี โคลลิวีทซ์ ที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ภาพ ในระดับมากจำนวน – ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ และระดับน้อยจำนวน – ภาพ และภาพที่เนื้อหาสาระประเภททางสังคมมีการนำกลวิธีนี้มาใช้ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ภาพ ในระดับมากจำนวน – ภาพ ระดับปานกลางจำนวน – ภาพ และระดับน้อยจำนวน – ภาพ แต่ผลงานของกมล ทัศนาญชลี มีการนำกลวิธีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในผลงานที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน – ภาพ ระดับมากจำนวน – ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน 1 ภาพ และระดับน้อยจำนวน 1 ภาพ ส่วนงานที่มีเนื้อหาประเภทภาพคนและสังคมของ กมล ทัศนาญชลี ไม่ปรากฏการนำกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้

ผลสรุปการวิเคราะห์ในด้านกลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในผลงาน พบว่า ผลงานของ แคธี โคลลิวีทซ์ โดยเฉพาะเนื้อหาสาระประเภทภาพคน และเนื้อหาทางสังคมมีการนำมาใช้ในระดับมากที่สุดรวมจำนวน 11 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 78.5 ทำให้เห็นได้ว่าศิลปินหญิงคนนี้มีทัศนคติในการใช้กลวิธีการนำ

เทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาสร้างสรรค์ผลงาน และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ดีอีกด้วย เช่น ภาพผลงานชื่อ Memorial to Karl Liebknecht, 1919-1920.

- 2.6 กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ มีระดับการนำมาใช้ในผลงานภาพพิมพ์ของ แครี โคลลิวทซ์ มากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ส่วนในเนื้อหาสาระประเภทภาพคนและภาพในเนื้อหาสาระประเภททางสังคมก็มีระดับการนำไปใช้มากที่สุด จำนวน 3 ภาพ จะไม่มีการนำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้มาใช้ในระดับมาก ปานกลางหรือน้อย แต่จะใช้มากที่สุด ในส่วนของผลงานของกมล ทัศนัญชลี จะไม่มีการนำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้มาใช้สร้างงานในชุดหนังสือเลย

จากที่ได้สรุปวิเคราะห์ในด้านกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ พบว่าภาพผลงานของแครี โคลลิวทซ์ นำกลวิธีนี้มาสร้างงานมากที่สุด รวมจำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85 เป็นผลงานภาพพิมพ์ที่มีทั้งเนื้อหาสาระประเภทภาพคน และเนื้อหาสาระในแนวเกี่ยวกับทางสังคม แต่ในผลงานของกมล ทัศนัญชลี จะไปเน้นกลวิธีในด้านอื่น จึงไม่มีระดับการใช้กลวิธีนี้ ในภาพทั้งแนวเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย เนื้อหาสาระประเภทภาพคน และเนื้อหาสาระประเภททางสังคม เช่น ภาพผลงานชื่อ The Sacrifice, 1992-1993.

- 2.7 กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน ในผลงานของแครี โคลลิวทซ์ นำมาใช้ในภาพผลงานที่มีเนื้อหาสาระประเภทภาพคนในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ภาพ ในระดับมากจำนวน – ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ และระดับน้อยจำนวน – ภาพ ในส่วนของผลงานของ กมล ทัศนัญชลี จะไม่มีการนำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์มาใช้ในการสร้างงานชุดหนังสือ

ผลการสรุปวิเคราะห์ในด้านกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินพบว่า ผลงานภาพพิมพ์ของ แครี โคลลิวทซ์ ใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินมากที่สุด รวมจำนวน 3 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 21.40 โดยเนื้อหาของภาพเป็นแนวเนื้อหาประเภทภาพคน ตัวอย่างภาพพิมพ์ของแครีที่ใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หิน เช่น ภาพผลงานชื่อ Self-Portrait, 1934 และ Death on The Road, 1934. ในขณะที่ผลงานชุดหนังสือของกมล ทัศนัญชลี ไม่ได้นำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินมาใช้สร้างงานเลย แต่จะเน้นไปที่กลวิธีในด้านอื่นๆ

- 2.8 กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ มีการนำกลวิธีนี้มาใช้ในผลงานภาพพิมพ์ของ แครี โคลลิวทซ์ ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ระดับมากจำนวน – ภาพ ระดับปานกลางจำนวน – ภาพ ระดับน้อยจำนวน – ภาพ เป็นภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภทภาพคน และผลงานภาพในแนวเนื้อหาสาระประเภททางสังคมใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ภาพ ในระดับมากจำนวน – ภาพ ในระดับปานกลางจำนวน – ภาพ และระดับน้อยจำนวน – ภาพ ในส่วนผลงานของกมล ทัศนัญชลี ในชุดหนังสือ ไม่ปรากฏว่านำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ มาใช้ในการสร้างผลงาน

จากผลการวิเคราะห์ในด้านกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ ในผลงานของ แคร์รี่ โคลล์วิทซ์ พบว่า แคร์รี่ โคลล์วิทซ์ นำกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์มาใช้มากที่สุด รวมจำนวน 2 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.28 โดยแบ่งเป็น เนื้อหาของภาพประเภทภาพคนจำนวน 1 ภาพ และเนื้อหาประเภททางสังคม 1 ภาพ เช่น ภาพผลงานชื่อ Riot, 1999 เป็นต้น

สรุปการอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ด้านกลวิธี พบว่า กมล ทัศนาบุญชลี และแคร์รี่ โคลล์วิทซ์ ได้นำกลวิธีการสร้างรอยเส้นมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 92.85 กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาประกอบผลงานคิดเป็นร้อยละ 78.5 กลวิธีการสร้างพื้นผิวคิดเป็นร้อยละ 57.14 กลวิธีการระบายสีแสดงรอยพู่กัน และกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์แกะไม้ คิดเป็นร้อยละ 42.85 กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานคิดเป็นร้อยละ 28.57 กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์หินคิดเป็นร้อยละ 21.42 และกลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะคิดเป็นร้อยละ 14.28

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผลงานของกมล ทัศนาบุญชลี และแคร์รี่ โคลล์วิทซ์ ต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นของแต่ละคน ในการนำกลวิธีมาใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ กมล ทัศนาบุญชลี มีความหลากหลายในการใช้กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน กลวิธีการสร้างรอยเส้นและสร้างพื้นผิว ผลงานชุดหนังใหญ่มีให้เห็นอย่างเด่นชัด ส่วนผลงานของ แคร์รี่ โคลล์วิทซ์ เป็นผลงานภาพพิมพ์ที่ใช้เทคนิคกลวิธีการสร้างทั้งแม่พิมพ์แกะไม้ แม่พิมพ์หิน และแม่พิมพ์โลหะ แต่ผลงานของศิลปินทั้ง 2 ท่าน จัดได้ว่าเป็นแม่แบบและมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้มีการพัฒนาไปอย่างกว้างขวาง และหลากหลายมากขึ้น

3. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ภาพผลงานทั้งของ กมล ทัศนาบุญชลี และ แคร์รี่ โคลล์วิทซ์ มาใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานตามแนวทางการสร้างงานของผู้วิจัย มีภาพผลงานรวมทั้งสิ้น 14 ภาพ โดยได้นำกระบวนการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ กระบวนการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย กระบวนการสร้างรูปทรงและสี กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย กระบวนการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง กระบวนการใช้น้ำหนักดำ พร้อมกับ กลวิธีการสร้างพื้นผิว กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน และกลวิธีภาพพิมพ์โลหะ อันเป็นกระบวนการและเทคนิคที่ทั้ง กมล ทัศนาบุญชลี และแคร์รี่ โคลล์วิทซ์ นำมาสร้างผลงาน ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์โครงสร้างในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดอันเป็นเอกลักษณ์ของผู้วิจัยเองนั้น มาสรุปวิเคราะห์ระดับการนำกระบวนการและกลวิธีต่างๆ มาใช้ดังนี้

3.1 กระบวนการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมาก จำนวน 10 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 71.42

กระบวนการใช้แสงเงาใบหน้าและสัดส่วนของร่างกายในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นมีระดับมากที่สุด เพราะได้นำภาพใบหน้าของบุคคลที่เสียสละเพื่อสังคมและภาพประชาชนที่เรียกร้องในเหตุการณ์พฤษภา'๓๕ มาถ่ายทอดในผลงาน ซึ่งได้มีการพัฒนามาจากผลงานชุดหนังใหญ่ของกมล ทัศนาบุญชลี ที่มีภาพใบหน้าตัวเองและศิลปินปรากฏอยู่ในผลงาน และผู้วิจัยยังได้พัฒนางานมา

จากผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวทซ์ในเรื่องของบรรยากาศ เนื้อหา มาผสมผสานให้เป็นลักษณะเฉพาะของผู้วิจัยเอง

3.2 กระบวนแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบ นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมากจำนวน 5 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.71

กระบวนแบบการใช้พื้นระนาบที่แบนราบมักจะปรากฏอยู่ในผลงานชุดหนังสือของกมล ทัศนัญชลี จึงได้พัฒนาผลงานของตัวเองโดยนำภาพมาประกอบเข้าด้วยกันให้มีพื้นระนาบที่แบนราบ ที่มีระดับการใช้รองลงมาจากกระบวนแบบการใช้แสงเงา ใบหน้าและสัดส่วนของร่างกาย

3.3 กระบวนแบบการสร้างรูปทรงและสี นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมากจำนวน 5 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.71

กระบวนแบบการสร้างรูปทรงและสีนั้นได้พัฒนามาจากผลงานชุด หนังสือของกมล ทัศนัญชลี ที่จะใช้สีสดระบายลงในผลงานอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำแนวทางนี้มาพัฒนาในผลงานของผู้วิจัยเอง โดยให้ปรากฏสีที่เป็นสีโทนเดียวแต่มีความสดของสีชัดเจน

3.4 กระบวนแบบการใช้น้ำหนักดำ นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมากจำนวน 5 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.71

กระบวนแบบการใช้น้ำหนักดำ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลลิวทซ์ ซึ่งแคธี จะนำเรื่องน้ำหนักดำ แสดงอารมณ์ในผลงานได้อย่างชัดเจน แต่ผลงานของผู้วิจัยเองจะมีลักษณะน้ำหนักดำอยู่แต่ไม่มีความลึกหรือดำมากนัก

3.5 กระบวนแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมาก จำนวน 4 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 28.57

กระบวนแบบการจัดภาพแบบรูปและพื้นบริเวณว่าง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผลงานของ กมล ทัศนัญชลี และแคธี พบว่าทั้งสองจะมีการใช้กระบวนแบบนี้จัดรูปและพื้นที่มากพอสมควร ผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาในผลงาน โดยคำนึงถึงพื้นที่ว่างเป็นหลักแล้วให้สัมพันธ์กับรูปทรงที่มาประกอบให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.6 กระบวนแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมาก จำนวน 2 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.28

กระบวนแบบการใช้ลวดลายที่ได้รับจากวัฒนธรรมไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากผลงานชุดหนังสือของกมล ที่มีการใช้กระบวนแบบนี้อยู่มาก จนเป็นเอกลักษณ์ของกมลเอง แต่สำหรับผลงานของผู้วิจัยเองนั้นในผลงานช่วงแรกจะนำกระบวนแบบการใช้ลวดลายทางวัฒนธรรมไทยมาใช้ค่อนข้างมาก แต่ในช่วงหลังจะไม่มีการนำมาใช้เท่าไรนัก จะมีก็เพียงสัญลักษณ์ของสถานที่ ภาพอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมาใช้เท่านั้น

3.7 กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในผลงาน นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมากจำนวน 13 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 92.85

กลวิธีการนำเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์มาใช้ในผลงานนั้นจะมีมาก เพื่อผู้วิจัยต้องการให้ผลงานเกิดการซ้ำของรูปทรงให้มีจำนวนมาก ซึ่งได้ใช้เทคนิคแม่พิมพ์ผ้าไหม และแม่พิมพ์โลหะ

3.8 กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะ นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุดและมาก
จำนวน 9 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 64.28

กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์แม่พิมพ์โลหะนั้นในผลงานชุดสุดท้ายของผู้วิจัยจะใช้เทคนิคแม่พิมพ์
โลหะกัดกรวดสร้างสรรค์ขึ้นทั้งหมด ซึ่งเป็นเทคนิคที่สอดคล้องกับเรื่องราวที่ผู้วิจัยนำมาเสนอได้เป็น
อย่างดี เช่น การนำภาพถ่ายเหตุการณ์พฤษภา'๓๕ มาทำไฟโต้เอชซึ่ง เพื่อให้เห็นรายละเอียดได้ชัด
เจน และยังนำกระดาษสาประกอบให้เกิดสีสันให้กับพื้นผิวและสีของผลงานด้วย

3.9 กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงาน นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากที่สุด
และมากจำนวน 6 ภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.85

กลวิธีการนำวัสดุจริงมาประกอบในผลงานของผู้วิจัยในชุดแรกๆ นั้นจะมีอยู่มาก ซึ่งเป็นชุดที่
เป็นผลงานประเภทจัดวางติดตั้ง วัสดุที่นำมาประกอบเช่น ไม้ ผ้า ปูน โพรทศน์ เตียง โปสการ์ด เป็นต้น
ส่วนในผลงานชุดสุดท้าย มักจะไม่มีกลวิธีนี้มาประกอบในผลงานเลย

3.10 กลวิธีการสร้างพื้นผิว นำมาใช้เป็นส่วนประกอบร่วมในระดับมากจำนวน 1 ภาพ คิดเป็น
ร้อยละ 7.14

กลวิธีการสร้างพื้นผิวนั้น ในผลงานของผู้วิจัยเอง จะไม่เน้นลักษณะของพื้นผิวที่ขรุขระมาก
นัก มักจะเป็นลักษณะพื้นราบเป็นส่วนใหญ่ หรือจากการใช้กระดาษสา ก็ทำให้มีลายเส้นของกระดาษ
เพิ่มขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากภาพผลงานสร้างสรรค์ชุดหนึ่งใหญ่ ของ กมล ทัศนัญชลี และผลงานภาพพิมพ์ของแคธี โคลล์
วิทซ์ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นเนื้อหาสาระการสร้างสรรค์ออกเป็นสามประเภท, แต่ละประเภทมีประเด็นการวิเคราะห์ที่
น่าสนใจต่อการศึกษาค้นคว้าหลายด้าน เช่น ด้านความคิด ด้านกระบวนการ ด้านศิลปะภาพพิมพ์ ด้านกลวิธี
เป็นต้น ซึ่งสามารถเสนอแนะให้กับผู้สนใจในการวิจัยครั้งต่อไปพอสังเขป ดังนี้

1. การวิจัยเป็นการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะภาพประเภทที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภาพประเภททาง
วัฒนธรรมไทยในประเด็นแนวคิดกับกลวิธีหรือ
2. การวิจัยเป็นการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะภาพประเภทที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ภาพ
คนในประเด็นกระบวนการและกลวิธี และ
3. การวิจัยเป็นการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะเกี่ยวกับภาพประเภทที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประเภททาง
สังคมในด้านกลวิธีเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ทัศนัญชลี. (2542). *สุจิตร์นิทรรศการศิลปะผลงานย้อนหลัง 39 ปี*.
-----เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หอศิลป์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2542.
กันจณา ดำโสภี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2543.
จักรพันธ์ วิลาสินีกุล. (2542). *หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ* วันจันทร์ที่ 10 พฤษภาคม 2542.
ชลูด นิ่มเสมอ. (2532). *องค์ประกอบศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
ชะวีย์ชัย ภาติณฐ. (2532). *ศิลปะศิลปินหรือศิลปินศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.
ดำรง วงศ์อุปราช. (2533). *สุจิตร์ นิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา*. ของกมล ทัศนัญชลี.
-----เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สตูดิโอ ที่จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 1
เมษายน 2543.
เดชา วราชน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สตูดิโอ คลองหก เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม
2543.
ประเทือง เอมเจริญ. (2523). *สุจิตร์ผลงานศิลปะสิบปีในสหรัฐอเมริกา 2513-2523*. ของกมล ทัศนัญชลี.
ประเสริฐ ศิลรัตน. (2528). *ความเข้าใจศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2441. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
พีระพงษ์ กุลพิศาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2543.
วิรุณ ตั้งเจริญ. (2527). *ศิลปะร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : วิมวอลอาร์ต.
----- (2533). *สุจิตร์นิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา*. ของกมล ทัศนัญชลี.
----- (2536). *ทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรีนติ้ง เฮาส์.
----- (2542). *มติชนสุดสัปดาห์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์เศ.
วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2533). *สุจิตร์นิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา*. ของกมล ทัศนัญชลี.
ศิลป์ พีระศรี. (2500). *ศิลปะสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์กลางทหารราบ.
ศิริวรรณ บัณฑิต. (2533). *ชีวิตกับงานของศิลปิน แคธี โคลล์วิทซ์จิตรกรผู้ด้านกระแสด้านการกตขี*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงหา.
สมพร รอดบุญ. (2533). *สุจิตร์นิทรรศการศิลปะสองทศวรรษในสหรัฐอเมริกา*. ของกมล ทัศนัญชลี.
สมโภชน์ ทองแดง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรม
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2543.
อารี สุทธิพันธุ์. (2528). *ศิลปะนิยม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศสา.
----- (2535). *60 ปี นักคิด นักศึกษาค้นคว้านักวิชาการ ศิลปินเขียนภาพ และนักสร้างสรรค์มนุษย์*.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์
-----เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไกรสร ประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2542.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายไกรสร ประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2512
สถานที่เกิด	อ.เมือง จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	24/69 หมู่ 1 หมู่บ้านแสงเพชร ต.คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนป่าแป๋วิทยา
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์
พ.ศ. 2531	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2533	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปว.ส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพะเยา
พ.ศ. 2535	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) คณะศิลปกรรม จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ